

**ZAKON
O POTROŠAČKIM KREDITIMA**

I. OSNOVNE ODREDBE

**Predmet
Član 1**

(1) Ovim zakonom uređuju se uslovi i način zaključivanja ugovora o potrošačkim kreditima (u daljem tekstu: ugovor o kreditu) i druga pitanja od značaja za potrošačko kreditiranje.

(2) Odredbe ovog zakona kojima se uređuje ugovor o kreditu primjenjuju se i na ugovor o potrošačkom stambenom kreditu (u daljem tekstu: ugovor o stambenom kreditu), ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

**Ugovor o kreditu i ugovor o stambenom kreditu
Član 2**

(1) Ugovor o kreditu u smislu ovog zakona, je ugovor kojim davalac kredita (u daljem tekstu: kreditor) odobrava ili daje obećanje da će potrošaču odobriti kredit u formi odloženog plaćanja, zajma ili slične finansijske pogodbe, osim ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke stvari iste vrste kada potrošač obročno plaća za te usluge ili stvari u periodu njihove isporuke.

(2) Ugovor o stambenom kreditu je ugovor o potrošačkom kreditu obezbijeđen hipotekom ili drugim sličnim sredstvom obezbjeđenja na stambenom objektu ili drugoj nepokretnosti potrošača (u daljem tekstu: nepokretnost) ili obezbijeđen pravom u vezi sa tom nepokretnošću kao i ugovor o kreditu čiji je cilj da se steknu ili zadrže imovinska prava nad zemljištem ili na postojećoj ili projektovanoj građevini.

(3) Potrošač, u smislu ovog zakona, je fizičko lice koje u transakcijama obuhvaćenim ovim zakonom djeluje u svrhe koje nijesu namijenjene njegovoj trgovinskoj, poslovnoj, zanatskoj ili profesionalnoj djelatnosti.

(4) Kreditor, u smislu ovog zakona, je svako lice koje odobrava ili obećava da će odobriti kredit u okviru svoje trgovinske, poslovne ili profesionalne djelatnosti.

(5) Kreditni posrednik, u smislu ovog zakona, je fizičko ili pravno lice, koje ne djeluje kao kreditor ili notar i koji u okviru svoje poslovne djelatnosti ili zanimanja uz naknadu u novcu ili u drugom dogovorenom finansijskom obliku predstavlja ili nudi ugovore o kreditu potrošačima, pomaže potrošačima preduzimanjem pripremnih radnji u vezi sa ugovorima o kreditu, ili zaključuje ugovore o kreditu sa potrošačima u ime kreditora.

**Povezani ugovor o kreditu
Član 3**

(1) Povezani ugovor o kreditu, u smislu ovog zakona, je ugovor kojim se isključivo finansira ugovor o prodaji određenih stvari ili o pružanju određenih usluga i koji čine poslovnu cjelinu.

(2) Poslovna cjelina iz stava 1 ovog člana, postoji kada dobavljač stvari ili pružalac usluga sam finansira kredit za potrošača ili ako kredit finansira treća strana, kada kreditor koristi usluge dobavljača stvari ili pružaoca usluga u vezi sa

zaključivanjem ili pripremom ugovora o kreditu, ili kada su u ugovoru o kreditu izričito navedene određene stvari ili pružanje određenih usluga.

Troškovi kredita i kamatne stope

Član 4

(1) Ukupni troškovi kredita za potrošača su kamate, naknade, porezi i drugi troškovi koje je potrošač dužan da plati u vezi sa ugovorom o kreditu, uključujući trošak procjene vrijednosti nepokretnosti ako je ta procjena neophodna za odobravanje stambenog kredita, a koji su poznati kreditoru, osim troškova notara, kao i troškovi dodatnih usluga u vezi ugovora o kreditu, naročito premije osiguranja, ako je zaključivanje ugovora o pružanju dodatnih usluga uslov za odobravanje kredita odnosno odobravanje kredita u skladu sa tržišnim uslovima.

(2) Kamatna stopa je stopa izražena kao fiksni ili promjenljivi procenat koji se primjenjuje na godišnjem nivou na iznos dobijenog kredita.

(3) Fiksna kamatna stopa je kamatna stopa koju su kreditor i potrošač ugovorili za čitav period trajanja ugovora o kreditu ili više kamatnih stopa za određene periode, uz isključivo korišćenje određenog fiksnog procenta.

(4) Ako ugovorom o kreditu nijesu utvrđene sve kamatne stope za određene periode, kamatna stopa će se smatrati fiksnom samo za one periode za koje su ugovorom o kreditu visine kamatnih stopa određene u fiksnom procentu.

Primjena praksi vezanja i praksi objedinjavanja usluga

Član 5

(1) Zabranjena je primjena praksi vezanja za sve finansijske usluge.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditor može da zahtijeva od potrošača da:

1) ugovori odgovarajuću polisu osiguranja povezanu sa ugovorom o potrošačkom kreditu, pri čemu je kreditor dužan da prihvati polisu osiguranja od osiguravača koji se razlikuje od osiguravača čije polise uobičajeno prihvata, ako ta polisa ima isti nivo obezbjeđenja kao i polisa koju je predložio kreditor;

2) on, njegov supružnik, roditelj ili punoljetno dijete otvori ili održava ulog na štednju, čija je jedina svrha prikupljanje kapitala za otplatu kredita, održavanje kredita, objedinjavanje sredstava za dobijanje kredita ili pružanje dodatnog sredstva obezbjeđenja za kreditora u slučaju neispunjenja obaveze potrošača;

3) kupi ili drži polisu životnog osiguranja ili polisu dodatnog penzijskog osiguranja koja mu daje prihod za vrijeme ostvarivanja prava na penziju pri čemu taj prihod služi kao dodatno sredstvo obezbjeđenja za kreditora u slučaju neispunjenja obaveze potrošača, kao i za prikupljanje kapitala za otplatu kredita, održavanje kredita ili objedinjavanje sredstava za dobijanje kredita.

(3) Kreditor može da sprovodi praksu objedinjavanja usluga.

Primjena drugih zakona

Član 6

Na odnose potrošača ili drugog učesnika ugovora o kreditu i kreditora ili kreditnog posrednika, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju zaštita potrošača, obligacioni odnosi, poslovanje kreditnih institucija, i poslovanje davalaca finansijskog lizinga i mikrokreditnih finansijskih institucija, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Obavezujuća primjena Član 7

(1) Ugovorna odredba kojom bi se potrošač odrekao prava koja mu pripadaju na osnovu ovog zakona ništava je.

(2) Odredbe ovog zakona kojima je potrošaču garantovana zaštita ne mogu se izbjegavati načinom formulisanja ugovora koji dovodi do gubitka te zaštite, naročito uključivanjem ugovora o kreditu koji su predmet uređenja ovog zakona u ugovore o kreditu čija bi priroda ili svrha omogućila izbjegavanje primjene ovog zakona.

Izuzeca od primjene Član 8

(1) Ovaj zakon ne primjenjuje se na ugovore o:

1) zakupu ili lizingu, ako u glavnom ili posebnom ugovoru nije utvrđena obaveza kupovine predmeta ugovora, osim ako o otkupu predmeta ugovora jednostrano odlučuje kreditor, kao ni na ugovore u kojima nije ugovoreno sticanje prava otkupa predmeta ugovora, po ugovorenoj cijeni, u toku ili na kraju ugovorenog perioda;

2) kreditu u formi prekoračenja po računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana;

3) kreditu bez kamata i bez drugih naknada, kao i ugovore o kreditu koje je potrošač dužan da otplati u roku do tri mjeseca, a plaćaju samo troškove u iznosu do pet eura;

4) kreditu kojima poslodavac, kao sporednu djelatnost odnosno sindikalna organizacija odobrava kredit zaposlenima bez kamata ili po efektivnoj kamatnoj stopi nižoj od tržišnih;

5) kreditu koji se zaključuju sa investicionim društvima u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala ili sa kreditnim institucijama u skladu sa zakonom koji uređuje poslovanje tih institucija, a čija je svrha da se investitoru omogući da sprovede transakciju koja se odnosi na jedan ili više finansijskih instrumenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, ako je investiciono društvo ili kreditna institucija koja odobrava kredit jedna od ugovornih strana uključenih u transakciju;

6) kreditu koji se odnose na odlaganje plaćanja postojećeg duga, bez troškova, osim ako se radi o ugovorima koji su obezbijeđeni hipotekom ili drugim sličnim sredstvom obezbijeđenja na nepokretnosti ili obezbijeđen pravom u vezi sa nepokretnosti, i

7) kreditu obezbijeđene zalogom na pokretnim stvarima, ako je odgovornost potrošača ograničena na vrijednost založene pokretne stvari.

(2) Na ugovore o kreditu u formi dozvoljenog prekoračenja ako se kredit otplaćuje na zahtjev ili u roku do tri mjeseca ne primjenjuju se odredbe čl. 5, 12, 13, 14, člana 17 stav 1 tač. 4, 5 i 6 i stav 2, čl. 18 i 19, čl. 23 do 29, člana 32, člana 35 st. 3 i 7, čl. 37, 38, 39, 41, 42, 44, 45, 47 i 50 ovog zakona.

(3) Na ugovore o kreditu u formi prećutno prihvaćenog prekoračenja ne primjenjuju se odredbe čl. 5, 12, 13, 14, čl. 17 do 26, čl. 28 do 39 i čl. 41 do 49 ovog zakona.

(4) Na ugovore o kreditu koji uređuju mjere između kreditora i potrošača u pogledu odloženog plaćanja ili metoda otplate kada potrošač ne ispunjava obavezu

plaćanja inicijalnog ugovora o kreditu ako je vjerovatno da bi te mjere mogle spriječiti mogućnost sudskog postupka zbog neplaćanja i ako potrošač time ne bi bio doveden u nepovoljnije uslove od uslova uređenih inicijalnim ugovorom o kreditu ne primjenjuju se odredbe čl. 12, 13, 14, 18, 19, 24, 26, 27, 28, 29, 30 i 32, člana 35 st. 1 i 2 i stav 3 tač. 11 i 12, tač. 14 do 25 i stav 5 i čl. 36, 39, 43, 45, 46 i 49 ovog zakona.

(5) Na ugovor o kreditu iz stava 4 ovog člana, koji se otplaćuje na zahtjev ili u roku do tri mjeseca, primjenjuje se samo odredba stava 2 ovog člana.

(6) Odredbe ovog zakona koje se odnose isključivo na ugovore o stambenom kreditu ne primjenjuju se na sljedeće ugovore o stambenom kreditu:

1) ugovore o kreditu uz otplatu kredita iz vrijednosti založene nepokretnosti prema kojima kreditor isplaćuje kredit uplatom paušalnog iznosa, obročnim plaćanjem ili na drugi način u zamjenu za iznos koji proizlazi iz buduće prodaje nepokretnosti ili prava koje se odnosi na nepokretnost, i neće tražiti otplatu kredita dok se ne dogodi jedan ili više određenih događaja u životu potrošača, osim ako potrošač ne ispunjava ugovorne obaveze što povjeriocu omogućava da raskine ugovor o kreditu;

2) ugovore o kreditu koji su rezultat sporazuma postignutog na sudu ili pred drugim tijelom određenim zakonom;

3) ugovore o kreditu za privremeno finansiranje (premošćavanje).

Primjena propisa Centralne banke

Član 9

Propisi koje Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) donosi u skladu sa ovim zakonom primjenjuju se ne samo na kreditore i kreditne posrednike kojima izdaje dozvolu, odnosno odobrenje za rad, već i na druge kreditore i kreditne posrednike nad kojima nadzor sprovodi tržišna inspekcija, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 10

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 11

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) **dozvoljeno prekoračenje** je prekoračenje kojim kreditor koji je kreditna institucija na osnovu ugovora o otvaranju transakcionog računa zaključenog u pisanoj formi stavlja na raspolaganje potrošaču sredstva koja su veća od trenutnog stanja na transakcionom računu;

2) **prećutno prihvaćeno prekoračenje** je prekoračenje kojim kreditor koji je kreditna institucija stavlja na raspolaganje potrošaču sredstva koja su veća od trenutnog stanja na transakcionom računu ili od dozvoljenog prekoračenja;

3) **ukupan iznos kredita** je gornja granica kredita, odnosno ukupan iznos koji se potrošaču stavlja na raspolaganje na osnovu ugovora o kreditu;

4) **ukupan iznos koji plaća potrošač** je zbir ukupnog iznosa kredita i ukupnih troškova kredita iz člana 4 ovog zakona, a koji u slučaju ugovora o stambenom kreditu

uključuje i trošak procjene vrijednosti nepokretnosti ako je ta procjena nužna za dobijanje kredita, osim troškova za prenos svojine nad nepokretnosti, kao i sve naknade koje je potrošač dužan da plati za nepoštovanje obaveza utvrđenih ugovorom o kreditu;

5) **vezani kreditni posrednik** je kreditni posrednik koji djeluje u ime i pod punom odgovornošću samo jednog kreditora, jedne grupe kreditora, ili više kreditora ili grupa kreditora koje ne predstavljaju većinu kreditora na tržištu Crne Gore;

6) **imenovani predstavnik** je fizičko ili pravno lice koje obavlja poslove kreditnog posrednika, i djeluje u ime i pod punom odgovornošću samo jednog kreditnog posrednika;

7) **dodatna usluga** je usluga koja se nudi potrošaču u vezi sa ugovorom o kreditu;

8) **grupa kreditora** je grupa kreditora koji se konsoliduju radi izrade konsolidovanih finansijskih izvještaja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, odnosno računovodstvo;

9) **osoblje** podrazumijeva fizička lica koja rade za kreditora ili kreditnog posrednika koja su direktno angažovana na poslovima uređenim ovim zakonom ili koja su u kontaktu sa potrošačima radi obavljanja tih poslova, kao i lica koje direktno upravljaju radom tih lica ili vrše nadzor nad njihovim radom;

10) **procjena kreditne sposobnosti** je procjena vjerovatnoće ispunjavanja obaveze potrošača koja proizlazi iz ugovora o kreditu;

11) **kredit za privremeno finansiranje (premošćavanje)** je ugovor o kreditu na vrijeme koje nije određeno ili koji dopijeva na isplatu u roku od 12 mjeseci, a koji potrošač koristi kao privremeno rješenje za finansiranje tokom prelaska na drugi finansijski aranžman u vezi sa nepokretnošću;

12) **jemstvo** je posebna vrsta ugovora o kreditu koji služi kao obezbjeđenje za drugu, odvojenu i pomoćnu transakciju i prema kojem se glavnica obezbjeđena nepokretnošću povlači samo ako nastupi jedan ili više događaja navedenih u ugovoru;

13) **praksa vezanja usluga** je praksa nuđenja ili zaključivanja ugovora o kreditu u paketu sa drugim zasebnim finansijskim proizvodima ili uslugama kada ugovor o kreditu potrošaču nije dostupan zasebno;

14) **praksa objedinjavanja usluga** je praksa nuđenja ili zaključivanja ugovora o kreditu u paketu sa drugim zasebnim finansijskim proizvodima ili uslugama, ako je ugovor o kreditu potrošaču takođe dostupan zasebno, ali ne nužno pod istim uslovima kao kad je ponuđen u paketu sa dodatnim uslugama;

15) **kredit u stranoj valuti** je ugovor o kreditu u kojem je kredit u valuti različitoj od valute u kojoj potrošač stiče prihode ili drži sredstva iz koje kredit treba da se ispuni ili u valuti koja se razlikuje od valute države u kojoj potrošač ima prebivalište;

16) **trajni medij** je sredstvo koje omogućava potrošaču da sačuva podatke za ličnu upotrebu, na način da podaci ostanu dostupni za buduću upotrebu tokom vremena primjerenog svrsi informacije i koji omogućava nepromijenjenu reprodukciju sačuvanih podataka (papir, CD i DVD diskovi, USB fleš uređaji, memorijske kartice ili hard disk računara, elektronska pošta i dr.);

17) **država članica** je država članica Evropske unije i država potpisnica Ugovora o Evropskoj ekonomskoj zoni;

18) **matična država članica** je država članica u kojoj se nalazi registrovano sjedište kreditora ili kreditnog posrednika, ili, ako kreditor ili kreditni posrednik prema mjerodavnom pravu njihove države članice nemaju registrovano sjedište, država članica u kojoj se nalazi njihova uprava;

19) **država članica domaćin** je država članica koja nije matična država članica, u kojoj kreditor ili kreditni posrednik ima filijalu ili pruža usluge;

20) **nadležno tijelo države članice** je tijelo koje država članica imenuje kao nadležno za nadzor nad primjenom zakona kojim se uređuje potrošačko kreditiranje;

21) **treća zemlja** je strana država koja nije država članica Evropske Unije i država članica do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji;

22) **drugi učesnik ugovora o kreditu** je fizičko lice koje u ugovoru o kreditu ima svojstvo sudužnika, založnog dužnika, žiranta, odnosno jemca;

23) **savjetodavna usluga** je pružanje ličnih preporuka potrošaču u odnosu na jednu ili više transakcija koje se odnose na ugovor o kreditu i predstavlja aktivnost koja je odvojena od odobravanja kredita kao i od kreditnog posredovanja.

II. OPŠTI USLOVI KOJI SE PRIMJENJUJU NA KREDITORE I KREDITNE POSREDNIKE

Pravila poslovnog ponašanja Član 12

(1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da prilikom kreiranja kreditnih proizvoda, odobravanja, posredovanja ili pružanja savjetodavnih usluga povezanih sa ugovorom o kreditu i, prema potrebi, dodatnih usluga potrošačima, kao i prilikom ispunjavanja obaveza iz ugovora o kreditu, postupaju pošteno, pravedno, transparentno i profesionalno, uzimajući u obzir prava i interese potrošača.

(2) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da odobravanje, posredovanje ili pružanje savjetodavnih usluga povezanih sa ugovorom o kreditu sprovode na osnovu informacija o okolnostima vezanim za potrošača i svim posebnim zahtjevima saopštenim od strane potrošača, kao i razumnim pretpostavkama o rizicima u odnosu na položaj potrošača tokom trajanja ugovora o kreditu.

(3) Prilikom pružanja savjetodavnih usluga, kreditor ili kreditni posrednik dužni su da pribave i uzmu u obzir informacije iz člana 29 stav 4 ovog zakona.

(4) Prilikom ugovaranja potrošačkog kredita, kreditor ne može da ugovara provizije za svoje osoblje ili kreditnog posrednika, a kreditni posrednik za svoje osoblje, na način koji je u suprotnosti sa pravilima poslovnog ponašanja iz stava 1 ovog člana.

(5) Kod pružanja savjetodavnih usluga struktura provizije za osoblje kreditora i kreditnog posrednika uključene u proces odobravanja kredita ne smije da dovodi u pitanje njihovo postupanje u najboljem interesu potrošača, niti da zavisi od ostvarenja ciljanih prihoda od prodaje.

(6) Kreditor je dužan da, u skladu sa svojom veličinom, unutrašnjom organizacijom i prirodom, obimom i složenošću poslova koje obavlja, prilikom izrade i primjene politike provizija za osoblje odgovorno za procjenu kreditne sposobnosti potrošača, obezbijedi da politika provizija bude:

1) dosljedna i da promoviše odgovarajuće i efikasno upravljanje rizicima, bez kreiranja rizika koji prelazi nivo rizika prihvatljivog za tog kreditora, i

2) usklađena sa poslovnom strategijom, ciljevima i dugoročnim interesima kreditora i da uključuje mjere za sprječavanje sukoba interesa, naročito vodeći računa da provizija ne zavisi od broja ili udjela odobrenih kreditnih zahtjeva.

(7) Bliži sadržaj zahtjeva u vezi provizija osoblja iz st. 4 do 6 ovog člana propisuje Centralna banka.

Finansijsko obrazovanje potrošača

Član 13

Kreditor i kreditni posrednik dužni su da učine dostupnim, na vidnom mjestu, u poslovnim prostorijama u kojima pružaju usluge potrošačima i na svojim internet stranicama, jasne i opšte informacije na crnogorskom jeziku o postupku odobravanja potrošačkog kredita, kao i da informišu potrošače o mogućnosti dobijanja savjeta u savjetovalištim za potrošače, ako su organizovana od strane organizacija potrošača ili jedinica lokalne samouprave.

Zahtjevi za osoblje

Član 14

(1) Osoblje koje na osnovu ovog zakona radi za kreditora i kreditnog posrednika na poslovima kreiranja, ponude ili odobravanja ugovora o kreditu i pružanja usluga kreditnog posredovanja ili pružanja savjetodavnih usluga mora da ispunjava uslove u pogledu odgovarajućeg nivoa znanja i stručnosti.

(2) Uslovi iz stava 1 ovog člana obuhvataju naročito odgovarajuće poznavanje:

1) ugovora o kreditu na koje se primjenjuju odredbe ovog zakona i dodatnih usluga koje se uobičajeno nude uz njih;

2) prava u vezi sa ugovorima o kreditima, naročito o zaštiti potrošača;

3) postupka kupovine nepokretnosti;

4) vrednovanja osiguranja;

5) organizacije i funkcionisanja katastra nepokretnosti;

6) tržišta u Crnoj Gori;

7) standarda poslovne etike, i

8) postupka procjene kreditne sposobnosti potrošača ili, prema potrebi, posjedovanje stručnosti u procjenjivanju kreditne sposobnosti potrošača.

(3) Pored uslova iz stava 2 ovog člana, osoblje iz stava 1 ovog člana treba da posjeduje odgovarajući nivo finansijske i ekonomske stručnosti.

(4) Odredbe st. 1 do 3 ovog člana, primjenjuju se i na kreditnu instituciju ili kreditnog posrednika iz države članice koja na teritoriji Crne Gore pruža svoje usluge preko filijale ili neposredno pruža svoje usluge.

(5) Bliže uslove u pogledu potrebnog znanja i stručnosti iz st. 2 i 3 ovog člana, naročito u vezi pojedinih vrsta ugovora o kreditu, odnosno kreditora ili kreditnih posrednika propisuje Centralna banka.

III. INFORMISANJE

1. Opšta pravila

Osnovna načela informisanja i oglašavanja

Član 15

(1) Sve informacije, uključujući i materijale kod oglašavanja u vezi sa ugovorom o kreditu utvrđenim ovim zakonom moraju biti date na pošten i jasan način i ne smiju da dovode u zabludu potrošača.

(2) Zabranjeno je svako izražavanje koje bi kod potrošača moglo da izazove lažna očekivanja u vezi sa dostupnošću ili troškovima kredita.

Pružanje informacija bez naknade

Član 16

(1) Sve informacije koje su kreditor i kreditni posrednik dužni da pruže potrošaču u skladu sa odredbama ovog zakona, pružaju se bez naknade, ako ovim zakonom za pojedine informacije nije drugačije propisano.

(2) Kreditor je dužan da na zahtjev potrošača, bez naknade, i u svakom trenutku tokom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu, stavi na raspolaganje izvještaj u formi plana otplate koji uključuje obračun efektivne kamatne stope na dan izrade plana otplate kredita u skladu sa članom 51 ovog zakona, informaciju o ukupno plaćenju glavnici, kamatama i troškovima, specifikaciju uplata sa iskazanom amortizacijom glavnice, kao i pregled promjena kamatnih stopa po kreditu, ako je ugovorena promjenljiva kamatna stopa.

2. Oglašavanje i informisanje u predugovornoj fazi za potrošačke kredite

Sadržaj oglašavanja

Član 17

(1) Kreditor i kreditni posrednik su dužni da prilikom oglašavanja koje se odnosi na ugovor o kreditu, a sadrži kamatnu stopu ili druge iznose, odnosno podatke koji se odnose na troškove kredita za potrošača, na jasan, sažet i vidljiv način na reprezentativnom primjeru, pruži naročito informacije o:

- 1) kamatnoj stopi sa pojedinostima o svim naknadama uključenim u ukupne troškove kredita za potrošača;
- 2) ukupnom iznosu kredita;
- 3) efektivnoj kamatnoj stopi;
- 4) trajanju ugovora o kreditu;
- 5) cijeni za gotovinsko plaćanje i iznos svakog predujma kod kredita u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge, i
- 6) ukupnom iznosu koji potrošač treba da plati i iznosu mjesečnog obroka odnosno anuiteta.

(2) Ako je za dobijanje kredita ili za dobijanje kredita po ponuđenim uslovima obavezno zaključivanje ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o kreditu, naročito o osiguranju i kada se troškovi te usluge ne mogu unaprijed utvrditi, obaveza zaključivanja tog ugovora mora biti iskazana na jasan, sažet i vidljiv način, sa efektivnom kamatnom stopom.

Informacije prije zaključenja ugovora o kreditu

Član 18

(1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da, na osnovu kreditnih uslova koje nudi kreditor, prije prihvatanja ponude ili zaključivanja ugovora o kreditu, potrošaču blagovremeno u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, daju informacije o:

- 1) vrsti kredita;
- 2) nazivu, sjedištu i poreskom identifikacionom broju (PIB), odnosno imenu, prezimenu, jedinstvenom matičnom broju i adresi kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
- 3) ukupnom iznosu kredita i uslovima povlačenja tranše;
- 4) trajanju ugovora o kreditu;
- 5) nazivu stvari ili usluge i cijeni za gotovinsko plaćanje, kod kredita u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge, odnosno u slučaju povezanih ugovora o kreditu;
- 6) kamatnoj stopi, odnosno različitim kamatnim stopama i uslovima pod kojima se primjenjuju kamatne stope, kao i indeksu ili referentnoj stopi koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu kada su dostupni, uključujući i periode, uslove i postupke promjene kamatne stope;
- 7) efektivnoj kamatnoj stopi i ukupnom iznosu koji je potrošač dužan da plati iskazanom na reprezentativnom primjeru sa svim elementima koji su korišćeni u obračunu te stope i obavezi kreditora, ako ga je potrošač obavijestio o jednom ili više željenih uslova kredita (trajanje ugovora o kreditu, ukupan iznos kredita i dr.), pri čemu je kreditor dužan da sagleda i te uslove, kao i ako su ugovorom o kreditu predviđeni različiti načini povlačenja tranše sa različitim naknadama ili kamatnim stopama i ako kreditor koristi pretpostavke iz člana 19 stav 3 ovog zakona, i da naznači da drugačiji načini povlačenja tranše za tu vrstu kredita mogu rezultirati većom efektivnom kamatnom stopom;
- 8) iznosu, broju i učestalosti uplata koje je potrošač dužan da izvrši, kao i redosljedu kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji su obračunati po različitim kamatnim stopama u svrhu povraćaja kredita, ako su ugovorene različite kamatne stope;
- 9) naknadama za održavanje jednog ili više računa na kojima se vidno iskazuju transakcije uplata i povlačenja tranše, osim ako je otvaranje računa fakultativno, zajedno sa naknadama za korišćenje određenog sredstva plaćanja za obje transakcije, kao i svim drugim naknadama koje proizilaze iz ugovora o kreditu i uslovima prema kojima se te naknade mogu mijenjati;
- 10) obavezi plaćanja troškova notara koje je potrošač dužan da plati prilikom zaključivanja ugovora o kreditu;
- 11) obavezi, ako je predviđena, zaključivanja ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o kreditu, naročito o polisama osiguranja, kada je zaključivanje tog ugovora uslov za dobijanje kredita ili dobijanje kredita prema ponuđenim uslovima;
- 12) zateznoj kamatnoj stopi koja se primjenjuje prilikom kašnjenja uplata anuiteta i mjerama njenog prilagođavanja i naknadama koje se plaćaju zbog neispunjenja obaveze plaćanja;
- 13) upozorenju na posljedice neizvršenja uplata;
- 14) instrumentima obezbjeđenja koji se zahtijevaju;
- 15) pravu na jednostrani raskid ugovora o kreditu i uslovima za ostvarivanje tog prava;

16) pravu potrošača na prijevremenu otplatu kredita i pravu kreditora na naknadu, kao i načinu na koji se određuje ta naknada, u skladu sa članom 47 ovog zakona;

17) pravu potrošača da bez odlaganja i bez naknade bude obaviješten, u skladu sa članom 34 st. 1 i 2 ovog zakona, o rezultatima uvida u kreditni registar;

18) pravu da se potrošaču na zahtjev, bez naknade, preda primjerak nacрта ugovora o kreditu osim ako kreditor u vrijeme podnošenja zahtjeva nema namjeru da zaključi ugovor o kreditu sa potrošačem, i

19) periodu u kojem te informacije date prije zaključivanja ugovora o kreditu, obavezuju kreditora.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana pružaju se na obrascu koji propisuje Centralna banka.

(3) Kreditor, odnosno kreditni posrednik koji u vezi informacija iz stava 1 ovog člana daje potrošaču dodatne informacije, dužan je da dodatne informacije dostavi odvojeno uz obrazac sa informacijama iz stava 1 ovog člana.

(4) Ako kreditor, odnosno kreditni posrednik informacije iz stava 1 ovog člana, daje upotrebom telefona, opis glavnih karakteristika kredita obavezno sadrži elemente iz stava 1 tač. 3 do 6 i tačka 8 ovog člana, zajedno sa efektivnom kamatnom stopom iskazanom na reprezentativnom primjeru i ukupnim iznosom koji je potrošač dužan da plati.

(5) Ako je u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača na zahtjev potrošača, ugovor zaključen upotrebom sredstava komunikacije na daljinu koja ne obezbjeđuju pružanje informacija iz st. 1 i 4 ovog člana, kreditor je dužan da, bez odlaganja, nakon zaključivanja ugovora o kreditu potrošaču pruži sve informacije iz stava 1 ovog člana.

(6) Kreditor je dužan da na zahtjev potrošača, pored informacija iz stava 1 ovog člana, bez naknade, dostavi i primjerak nacрта ugovora o kreditu, osim ako kreditor u vrijeme podnošenja zahtjeva nema namjeru da zaključi ugovor o kreditu sa potrošačem.

Dodatno informisanje prije zaključenja ugovora

Član 19

(1) Ako se na osnovu ugovora o kreditu uplatom potrošača ne izvršava trenutna odgovarajuća amortizacija ukupnog iznosa kredita, već se uplate koriste za stvaranje glavnice kredita tokom perioda i prema uslovima utvrđenim ugovorom o kreditu ili dodatnim ugovorom, informacije iz člana 18 stav 1 ovog zakona, ako nije data drugačija garancija, obavezno sadrže i jasnu i preciznu izjavu da taj ugovor o kreditu ne garantuje otplatu ukupnog iznosa kredita povučenog prema ugovoru o kreditu.

(2) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da potrošaču pruže odgovarajuća objašnjenja radi omogućavanja procjene da li je predloženi ugovor o kreditu prilagođen njegovim potrebama i finansijskom stanju, i kad je to primjereno, pojašnjenjem informacija koje se pružaju u periodu prije zaključivanja ugovora u skladu sa članom 18 stav 1 ovog zakona, bitnih karakteristika predloženih vrsta kredita i posebnih efekata koje bi mogli imati za potrošača, uključujući i posljedice neispunjavanja obaveze plaćanja.

(3) Prilikom obračuna efektivne kamatne stope za ugovore o kreditu u kojima su predviđeni različiti načini povlačenja sredstava sa različitim naknadama ili kamatnim stopama, kreditor može da koristi pretpostavku da se ukupan iznos kredita povlači po

najvišoj naknadi i kamatnoj stopi koje se primjenjuju na uobičajene mehanizme povlačenja tranše za tu vrstu kredita.

Informacije prije zaključivanja ugovora o kreditu u formi dozvoljenog prekoračenja odnosno ugovora koji uređuju mjere između kreditora i potrošača u pogledu odloženog plaćanja ili metoda otplate

Član 20

(1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da prije prihvatanja ponude ili zaključenja ugovora o kreditu iz člana 8 st. 2 i 4 ovog zakona, na osnovu uslova kredita koje nudi kreditor, izraženih interesa i informacija pruženih od strane potrošača, radi upoređivanja različitih ponuda, u cilju donošenja odluke o zaključenju ugovora o kreditu zasnovane na potpunoj informisanosti, blagovremeno potrošaču pruže informacije o:

- 1) vrsti kredita;
- 2) nazivu, sjedištu i poreskom identifikacionom broju (PIB), odnosno imenu, prezimenu, jedinstvenom matičnom broju i adresi kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
- 3) ukupnom iznosu kredita;
- 4) trajanju ugovora o kreditu;
- 5) kamatnoj stopi, uslovima pod kojima se ta stopa primjenjuje, indeksu ili referentnoj stopi koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, naknadama koje se primjenjuju od trenutka zaključivanja ugovora i uslovima pod kojima se te naknade mogu mijenjati;
- 6) efektivnoj kamatnoj stopi iskazanoj na reprezentativnom primjeru sa prikazanim pretpostavkama koje su korišćene u obračunu te stope, osim u slučaju ugovora iz člana 8 stav 2 ovog zakona;
- 7) uslovima i postupku otkazivanja ugovora o kreditu;
- 8) slučajevima u kojima se od potrošača u svakom trenutku može zahtijevati otplata kredita u potpunosti, kod ugovora iz člana 8 stav 2 ovog zakona;
- 9) zateznoj kamatnoj stopi koja se primjenjuje na kašnjenje uplate anuiteta i mjere njenog prilagođavanja, kao i o eventualnim naknadama koje se plaćaju za neispunjenje obaveze plaćanja zbog kašnjenja;
- 10) pravu potrošača da, bez odlaganja i naknade, bude obaviješten, u skladu sa članom 34 stav 2 ovog zakona, o rezultatima uvida u kreditni registar;
- 11) svim naknadama koje se primjenjuju od trenutka zaključivanja ugovora, kao i uslovima pod kojima se te naknade mogu mijenjati, kod ugovora o kreditu iz člana 8 stav 2 ovog zakona, i
- 12) periodu na koji kreditora obavezuju informacije pružene prije zaključivanja ugovora o kreditu.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana, kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je da pruži u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju na jasan, sažet, lako uočljiv način i jednake vidljivosti.

(3) Kreditor, odnosno kreditni posrednik nije dužan da pruži informacije iz stava 1 ovog člana, ako je potrošaču pružio informacije u skladu sa čl. 18 i 19 ovog zakona.

(4) U slučaju upotrebe telefona, kada potrošač zahtijeva da mu se na raspolaganje stavi prekoračenje po računu sa trenutnim dejstvom, opis glavnih karakteristika kredita obuhvata informacije iz stava 1 tač. 3, 5, 6 i 8 ovog člana, a kod ugovora iz člana 8 stav 4 ovog zakona i informacije o trajanju ugovora o kreditu.

(5) Izuzetno od člana 8 stav 1 tačka 2 ovog zakona na ugovore o kreditu u formi prekoračenja po računu kada se kredit mora otplatiti u roku od mjesec dana primjenjuje se odredba stava 4 ovog člana.

(6) Kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je da, bez naknade, na zahtjev potrošača, pored informacija iz st. 2 do 5 ovog člana, dostavi primjerak nacrtu ugovora o kreditu koji sadrži elemente iz člana 35, odnosno člana 36 ovog zakona.

(7) Kreditor, odnosno kreditni posrednik nije dužan da dostavi primjerak nacrtu ugovora o kreditu u skladu sa stavom 6 ovog člana, ako kreditor odustane od namjere da zaključi ugovor o kreditu sa potrošačem.

(8) Ako je ugovor o kreditu zaključen na zahtjev potrošača upotrebom sredstava komunikacije na daljinu koja ne obezbjeđuju pružanje informacija u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, uključujući i slučajeve iz stava 4 ovog člana, kreditor je dužan da bez odlaganja po zaključivanju ugovora o kreditu ispuni svoje obaveze u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana i članom 35, odnosno članom 36 ovog zakona.

Dodatne informacije kod ugovora koji uređuju mjere između kreditora i potrošača u pogledu odloženog plaćanja ili metoda otplate kredita

Član 21

(1) Kreditor odnosno kreditni posrednik dužan je da za ugovor iz člana 8 stav 4 ovog zakona, pored informacija iz člana 20 st. 1 i 2 ovog zakona, potrošaču pruži i informacije o:

1) iznosu, broju i učestalosti uplata koje je potrošač dužan da uplati i redosljedu kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta po kreditu, ako se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhu otplate, i

2) pravu potrošača na prijevremenu otplatu i pravu kreditora na naknadu u slučaju prijevremene otplate i načinu utvrđivanja te naknade.

(2) Kod ugovora iz stava 1 ovog člana, na koje se primjenjuje odredba člana 8 stav 2 ovog zakona, kreditor odnosno kreditni posrednik dužan je da potrošaču pruži samo informacije iz člana 20 stav 1 ovog zakona.

Izuzete od pružanja informacija prije zaključenja ugovora o kreditu

Član 22

(1) Odredbe čl. 18 do 21 ovog zakona ne primjenjuju se na dobavljače stvari ili pružaoce usluga koji djeluju u svojstvu kreditnih posrednika u pomoćnoj ulozi.

(2) Dobavljači stvari ili pružaoce usluga iz stava 1 ovog člana djeluju kao kreditni posrednici u pomoćnoj ulozi ako to nije njihova pretežna poslovna ili druga komercijalna djelatnost.

3. Oglašavanje i informisanje u predugovornoj fazi za stambene kredite

Sadržaj oglašavanja

Član 23

(1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da prilikom oglašavanja koje se odnosi na ugovore o stambenom kreditu koji sadrži kamatnu stopu ili druge iznose, odnosno podatke koji se odnose na troškove kredita koje snosi potrošač, na jasan, sažet i vidljiv način pruže sljedeće informacije:

- 1) naziv kreditora, odnosno naziv kreditnog posrednika;
  - 2) da će ugovor o stambenom kreditu biti obezbijeđen nepokretnošću, ako je to primjenjivo;
  - 3) kamatnu stopu uz naznaku da li je fiksna ili promjenljiva ili kombinacija obje stope, uključujući pojedinosti o svim naknadama uključenim u ukupne troškove kredita za potrošača;
  - 4) ukupan iznos kredita;
  - 5) efektivnu kamatnu stopu koja mora biti navedena prilikom oglašavanja najmanje jednako uočljivo kao bilo koja kamatna stopa;
  - 6) trajanje ugovora o stambenom kreditu
  - 7) iznos obroka odnosno anuiteta, ako je to primjenjivo;
  - 8) ukupan iznos koji plaća potrošač, ako je to primjenjivo;
  - 9) broj obroka, odnosno anuiteta;
  - 10) upozorenje da moguće promjene kursa koji se koristi prilikom preračunavanja valute (u daljem tekstu: kurs) na ukupan iznos koji plaća potrošač, ako je to primjenjivo, i
  - 11) sažeto i proporcionalno upozorenje o rizicima povezanim sa ugovorom o stambenom kreditu, ako se taj ugovor zaključuje u stranoj valuti ili sa promjenljivim kamatnim stopama.
- (2) Informacije iz stava 1 ovog člana tač. 3 do 9 i tačka 11 ovog člana, moraju biti navedene na reprezentativnom primjeru, koji treba da uzme u obzir i učestalost određenih vrsta ugovora o kreditu.
- (3) Ako je za odobravanje ugovora o stambenom kreditu ili za odobravanje ugovora o stambenom kreditu po ponuđenim tržišnim uslovima obavezno zaključivanje ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o stambenom kreditu, naročito o osiguranju, i kada se troškovi dodatne usluge ne mogu utvrditi unaprijed, obaveza zaključivanja ugovora o dodatnim uslugama mora da se navede na jasan, sažet i vidljiv način, zajedno sa efektivnom kamatnom stopom.
- (4) Informacije iz st. 1 i 3 ovog člana moraju biti jasno čitljive ili prema potrebi jasno čujne, zavisno od medija koji se upotrebljava za oglašavanje.

Opšte informacije

Član 24

- (1) Kreditor, odnosno kreditni posrednik dužni su da potrošaču stave na raspolaganje jasne i razumljive opšte informacije o ugovoru o stambenom kreditu na papiru, ili drugom trajnom mediju, naročito o:
- 1) nazivu i sjedištu, odnosno ime i prezime i adresu kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
  - 2) namjeni stambenog kredita;
  - 3) vrsti instrumenata obezbjeđenja i informaciju o tome da li se prihvataju instrumenti obezbjeđenja koji se nalaze u državi članici ili trećoj zemlji;
  - 4) mogućem trajanju ugovora o stambenom kreditu;
  - 5) dostupnim kamatnim stopama uz navođenje da li su fiksne ili promjenljive ili kombinacija obje stope, sa kratkim opisom značenja i fiksne i promjenljive stope, uključujući sa tim u vezi efekte za potrošača;
  - 6) stranoj valuti ili valutama, ako je ponuđeno zaključivanje ugovora o stambenom kreditu u stranoj valuti, zajedno sa objašnjenjem o efektima za potrošača, uključujući kurs po kojem se obavlja isplata i naplata kredita, kao i uslovima za povlačenje iznosa iskorišćenog kredita (tranše);

7) ukupnom iznosu kredita, ukupnim troškovima kredita za potrošača, ukupnom iznosu koji plaća potrošač i efektivnu kamatnu stopu, na reprezentativnom primjeru;

8) mogućim dodatnim troškovima koji nijesu uključeni u ukupan trošak kredita za potrošača, a koje je potrošač dužan da plati u vezi sa ugovorom o stambenom kreditu;

9) izbor različitih dostupnih mogućnosti za otplatu stambenog kredita, uključujući broj, učestalost i iznos redovnih obroka, odnosno anuiteta za otplatu;

10) jasnu i sažetu izjavu da pridržavanje uslova ugovora o stambenom kreditu ne garantuje otplatu ukupnog iznosa kredita u skladu s ugovorom o stambenom kreditu, ako je to primjenjivo;

11) uslovima za prijevremenu otplatu kredita;

12) tome da li je potrebno izvršiti procjenu vrijednosti imovine, kao i, ako je to primjenjivo, ko obezbjeđuje tu procjenu i da li je procjena vrijednosti nepokretnosti dodatni trošak za potrošača;

13) obavezi ugovaranja dodatnih usluga kao uslova za odobravanje stambenog kredita ili kako bi mu bio odobren stambeni kredit prema uslovima pod kojima se nudi na tržištu, i ako je to primjenjivo, pojašnjenje da određene dodatne usluge može da ugovori s pružaocem usluge koji nije kreditor;

14) opštem upozorenju o mogućim posljedicama nepoštovanja obaveza iz ugovora o stambenom kreditu, i

15) postojanju prava i uslovima za jednostrani raskid ugovora o stambenom kreditu, periodu tokom kojeg se to pravo može ostvarivati, uključujući informacije koje se odnose na obavezu potrošača da plati iskorišćeni iznos glavnice i kamate u skladu sa članom 45 stav 2 tačka 2 ovog zakona.

Informacije prije zaključivanja ugovora o stambenom kreditu

Član 25

(1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da, na osnovu kreditnih uslova koje nudi kreditor, prije prihvatanja ponude ili zaključivanja ugovora o kreditu, potrošaču pruže personalizovane informacije koje su mu potrebne za upoređivanje ugovora o stambenom kreditu dostupnim na tržištu, procjenu njihovih efekata u cilju donošenja odluke o zaključivanju ugovora o stambenom kreditu zasnovane na potpunoj informisanosti, i to:

1) bez neopravdanog odlaganja, nakon što potrošač pruži potrebne informacije o svojim potrebama, finansijskom stanju i željenim uslovima, i

2) blagovremeno, prije obavezivanja potrošača ugovorom o stambenom kreditu ili prihvatanjem ponude.

(2) Personalizovane informacije iz stava 1 ovog člana pružaju se na papiru ili na drugom trajnom mediju na propisanom obrascu o stambenom kreditu.

(3) Ako se potrošaču dostavi ponuda koja je obavezujuća za kreditora, kreditor je dužan da je dostavi na papiru ili na drugom trajnom mediju, kao i personalizovanu informaciju na obrascu o stambenom kreditu ako:

1) potrošaču prethodno nijesu bile pružene te informacije na obrascu o stambenom kreditu, ili

2) ako se karakteristike ponude razlikuju od prethodno pruženih informacija na obrascu o stambenom kreditu.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana kreditor je dužan da potrošaču ostavi rok od najmanje 15 dana prije zaključivanja ugovora o tom stambenom kreditu za

upoređivanje i razmatranje ponuda, procjenu njihovog dejstva i donošenje odluke o zaključenju ugovora o kreditu zasnovane na potpunoj informisanosti.

(5) Ako su kreditor ili kreditni posrednik potrošaču prije zaključenja ugovora o stambenom kreditu dostavili informacije u skladu sa stavom 2 ovog člana, smatra se da su ispunili zahtjeve o informisanju potrošača prije zaključivanja ugovora o finansijskim uslugama na daljinu u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(6) Sve dodatne informacije koje kreditor ili kreditni posrednik pružaju ili su dužni da pruže potrošaču daju se na posebnom dokumentu, koji se može priložiti uz personalizovane informacije na obrascu o stambenom kreditu.

(7) U slučaju upotrebe telefona, kreditor ili kreditni posrednik je dužan da potrošaču pruži informacije o osnovnim karakteristikama kredita koje obuhvataju podatke o glavnim obilježjima kredita, kamatnoj stopi i drugim troškovima, učestalosti i broju uplata, kao i iznosu svakog obroka, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita potrošača koje se odnose na pružanje finansijskih usluga na daljinu.

(8) Kreditor, odnosno kreditni posrednik dužni su da, bez naknade, svim drugim učesnicima ugovora o kreditu učine dostupnim sve informacije iz st. 1 do 7 ovog člana i da na njihov ili zahtjev potrošača dostave nacrt ugovora o stambenom kreditu.

(9) Bliži sadržaj i izgled obrasca o stambenom kreditu kao i bliži sadržaj informacija koje se pružaju u slučaju iz stava 7 propisuje Centralna banka.

4. Dodatne obaveze informisanja prije zaključivanja ugovora

Informacije drugim učesnicima ugovora o kreditu

Član 26

(1) Ako se ispunjenje ugovora o kreditu obezbjeđuje sredstvom obezbjeđenja (jemstvo, založno pravo i dr.) kreditor i kreditni posrednik dužni su da prije zaključivanja tog ugovora upoznaju drugog učesnika ugovora o kreditu sa predmetom, oblikom, odnosno vrstom jemstva i/ili založnog prava, obimom odgovornosti na koju se obavezuju davanjem izjave o jemstvu, odnosno zaključivanjem ugovora o zasnivanju založnog prava, kao i da im pruže sve informacije, odnosno učine dostupnim sve bitne elemente ugovora iz kojih jasno i nedvosmisleno proizilaze prava i obaveze ugovornih strana i, na njegov zahtjev, bez naknade, predaju nacrt ugovora radi razmatranja izvan prostorija kreditora, odnosno kreditnog posrednika.

(2) U slučaju promjene obaveznih elemenata ugovora o kreditu kojima se povećava obim obaveze drugog učesnika ugovornog odnosa iz stava 1 ovog člana, kreditor, odnosno kreditni posrednik, dužni su da obezbijede njegovu saglasnost u vidu zaključenja aneksa ugovora o odgovarajućem sredstvu obezbjeđenja (jemstvu, založnom pravu i dr.).

(3) Ako se drugi učesnik ugovora o kreditu iz stava 1 ovog člana ne saglasi sa promjenom obaveznih elemenata ugovora o kreditu, kao i u slučaju promjene tih elemenata, na snazi ostaje njihova obaveza u visini i obimu utvrđenim prvobitno zaključenim ugovorom.

Informacije kreditnih posrednika

Član 27

(1) Prije pružanja usluge kreditnog posredovanja, kreditni posrednik dužan je da na papiru ili drugom trajnom mediju blagovremeno potrošaču pruži sljedeće informacije:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i prezime i adresu kreditnog posrednika;
- 2) naziv registra u koji je upisan, poreski identifikacioni broj (PIB) ili jedinstveni matični broj kreditnog posrednika;
- 3) da li je vezan za jednog ili više kreditora i njihov naziv, pri čemu može navesti da je nezavisan ako ispunjava uslove iz člana 29 st. 5, 6 i 7 ovog zakona;
- 4) da li pruža savjetodavne usluge;
- 5) o naknadi koju je potrošač dužan da plati kreditnom posredniku za njegove usluge ili, ako to nije moguće, načinu obračuna te naknade;
- 6) o postupcima koji potrošaču ili drugim zainteresovanim stranama omogućavaju podnošenje prigovora u vezi kreditnog posrednika i prema potrebi, o mogućim načinima vansudskog rješavanja sporova, i
- 7) prema potrebi o postojanju provizije ili drugih naknada koje se kreditor ili treća strana obavezala da plati kreditnom posredniku za njegove usluge u vezi sa ugovorom o stambenom kreditu, i ako je poznato, iznos te provizije ili drugih naknada, a ako iznos nije poznat u trenutku pružanja informacije, o obavezi kreditnog posrednika da obavijesti potrošača da će iznos biti naveden naknadno, na obrascu iz člana 25 stav 2 ovog zakona.

(2) Ako kreditni posrednik potrošaču obračuna naknadu, a od kreditora ili treće strane prima proviziju, dužan je da potrošaču objasni da li će se za iznos te provizije djelimično ili u potpunosti umanjiti iznos naknade.

(3) Kreditni posrednici koji nijesu vezani i koji primaju proviziju od jednog ili više kreditora dužni su da na zahtjev potrošača daju informacije o visini provizije koje su dužni da im plate kreditori čije ugovore o kreditu nude potrošaču, kao i da obavijeste potrošača da ima pravo da dobije takvu informaciju.

(4) Kreditni posrednik dužan je da u svrhu obračuna efektivne kamatne stope saopšti kreditoru iznos naknade koju je potrošač dužan da plati kreditnom posredniku za njegove usluge, ako je takva naknada ugovorena.

(5) Odredbe st. 1 do 4 ovog člana primjenjuju se i na kreditora kada obavlja poslove kreditnog posredovanja.

Odgovarajuća objašnjenja

Član 28

(1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da potrošaču i svim drugim učesnicima ugovora o kreditu pruže odgovarajuća objašnjenja o predloženim ugovorima o potrošačkim kreditima i dodatnim uslugama, kako bi potrošač mogao da procijeni da li su ti predloženi ugovori i dodatne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji.

(2) Odgovarajuća objašnjenja, ako je to primjenjivo, uključuju:

- 1) informacije prije zaključenja ugovora o kreditu koje treba pružiti u skladu sa:
  - a) čl. 18 do 21, čl. 25 i 26 i čl. 35 i 45 ovog zakona, ako informacije pruža kreditor, ili
  - b) čl. 18 do 21, čl. 25, 26 i 27 i čl. 35 i 45 ovog zakona, ako informacije pruža kreditni posrednik.

- 2) bitne karakteristike predloženih ugovora o kreditu i dodatnih usluga;
- 3) posebne efekte koje bi predloženi ugovor o kreditu i dodatna usluga mogli da imaju na potrošača ili drugog učesnika iz stava 1 ovog člana, uključujući posljedice neispunjavanja obaveze iz tog ugovora ili dodatne usluge, i
- 4) dodatne usluge ako se nude zajedno sa ugovorom o kreditu, informaciju da li se svaka pojedinačna usluga može otkazati zasebno i koje su posljedice takvog otkazivanja za potrošača.

Savjetodavne usluge

Član 29

(1) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da potrošača u postupku za odobravanje potrošačkog kredita izričito obavijeste da li mogu da mu pruže savjetodavne usluge.

(2) Prije pružanja savjetodavnih usluga ili, ako je to primjenjivo, prije zaključivanja ugovora o pružanju savjetodavnih usluga kreditor i kreditni posrednik dužni su da potrošaču na papiru ili drugom trajnom mediju pruže sljedeće informacije:

1) da li će se preporuka zasnivati na razmatranju isključivo njihovog izbora proizvoda u skladu sa stavom 4 tačka 2 ovog člana ili širokog izbora proizvoda dostupnih na tržištu u skladu sa stavom 4 tačka 3 ovog člana kako bi potrošač razumio na osnovu čega se daje preporuka, i

2) iznos naknade koju je potrošač dužan da plati za savjetodavne usluge ili ako se taj iznos u trenutku pružanja informacije ne može utvrditi, načinu na koji se obračunava ta naknada, ako je to primjenjivo.

(3) Informacije iz stava 2 ovog člana, mogu se pružiti potrošaču kao dodatne informacije prije zaključivanja ugovora o kreditu.

(4) Prilikom pružanja savjetodavnih usluga kreditor i kreditni posrednik dužni su da uz zahtjeve, odnosno uslove iz čl. 12 i 14 ovog zakona ispune i sljedeće zahtjeve, odnosno uslove:

1) pribave potrebne informacije o ličnoj i finansijskoj situaciji potrošača, njegovim željenim uslovima i ciljevima, kako bi mogli preporučiti odgovarajuće ugovore o kreditu, pri čemu su dužni takvu procjenu da zasnuju na informacijama koje su u tom trenutku ažurne a uzimajući u obzir razumne pretpostavke o rizicima u vezi sa situacijom potrošača tokom trajanja predloženog ugovora o kreditu,

2) razmotre dovoljno veliki broj ugovora o kreditu u svom rasponu proizvoda i preporuče jedan ili nekoliko prikladnih ugovora o kreditu koji odgovaraju potrebama, finansijskoj situaciji i ličnim prilikama potrošača,

3) postupaju u najboljem interesu potrošača na način da se informišu o potrebama i prilikama potrošača i preporuče prikladne ugovore o kreditu u skladu sa tač. 1 i 2 ovog stava i stavom 5 ovog člana, i

4) daju potrošaču na raspolaganje podatke o pruženoj preporuci u pisanom obliku, na papiru ili na drugom trajnom mediju.

(5) Prilikom pružanja savjetodavnih usluga nevezani kreditni posrednici dužni su da razmotre odgovarajući broj ponuda potrošačkih kredita dostupnih na tržištu i preporuče jednu ili nekoliko ponuda koje su dostupne na tržištu, koje odgovaraju potrebama, finansijskoj situaciji i ličnim prilikama potrošača.

(6) Prilikom pružanja savjetodavnih usluga, kreditori i kreditni posrednici dužni su da razlikuju pojmove "savjet" i "savjetnik" od pojmova "nezavisan savjet" i "nezavisan savjetnik".

(7) Kreditor i kreditni posrednik mogu upotrebljavati pojmove "nezavisan savjet" i "nezavisan savjetnik" ako su ispunjeni sljedeći uslovi, i to da:

1) je razmotren dovoljno velik broj ponuda potrošačkih kredita dostupnih na tržištu, i

2) ne primaju naknadu od kreditora za pružene savjetodavne usluge.

(8) Ako kreditor i kreditni posrednik ocijene da bi, s obzirom na finansijsku situaciju potrošača, zaključivanje ugovora o kreditu moglo da predstavlja poseban rizik za potrošača dužni su da ga upozore na taj rizik.

(9) Pružene savjetodavne usluge u skladu sa st. 1 do 8 ovog člana ne utiču na pravo potrošača da dobije informacije, odnosno objašnjenja u skladu sa članom 28 ovog zakona, kao ni pravo na pružanje usluga koje potrošaču pomažu u razumijevanju sopstvenih finansijskih potreba i vrsta proizvoda koji će te potrebe vjerovatno zadovoljiti.

IV. PROCJENA KREDITNE SPOSOBNOSTI

Obaveza procjene kreditne sposobnosti

Član 30

(1) Kreditor je dužan da prije zaključivanja ugovora o kreditu izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača na osnovu potpunih informacija koje dobije od potrošača i podataka iz Registra zaduženja pojedinih lica prema kreditnim institucijama i drugim licima, utvrđen zakonom kojim se uređuje poslovanje Centralne banke (u daljem tekstu: kreditni registar), i ako je neophodno, na osnovu podataka iz drugih dostupnih registara, na način da procjenom uzme u obzir činjenice od značaja za provjeru vjerovatnoće da će potrošač da ispuni obaveze iz ugovora o kreditu.

(2) Utvrđivanje činjenica od značaja za procjenu kreditne sposobnosti iz stava 1 ovog člana podrazumijeva utvrđivanje minimalnih troškova života potrošača, odnosno njegove uže porodice koja čini zajedničko domaćinstvo, koji ne mogu biti manji od iznosa utvrđenog zakonom kojim se propisuje iznos dijela ličnih primanja koji je zaštićen od izvršenja.

(3) Kreditor je dužan da uspostavi, dokumentuje i redovno ažurira postupke i vrstu informacija na kojima se zasniva procjena kreditne sposobnosti potrošača.

(4) Kreditor je dužan da podatke i informacije o kreditu odobrenom potrošaču u skladu sa ovim zakonom dostavlja Centralnoj banci radi njihovog upisa u kreditni registar.

(5) Ako je za procjenu kreditne sposobnosti neophodno da se izvrši uvid u kreditni registar, kreditor je dužan da o tome pribavi pisanu saglasnost potrošača.

(6) U slučaju stambenog kredita, procjena kreditne sposobnosti ne smije pretežno da se zasniva na činjenici da je vrijednost nepokretnosti veća od iznosa kredita ili na pretpostavci da će vrijednost nepokretnosti porasti, osim ako je svrha ugovora o kreditu izgradnja ili rekonstrukcija stambene nepokretnosti.

(7) Kreditor može potrošaču da odobri kredit samo ako rezultat procjene kreditne sposobnosti ukaže da je vjerovatno da će potrošač obaveze iz ugovora o kreditu da ispuni na ugovoreni način.

(8) Kreditor je dužan da kreditnu sposobnost potrošača prati kontinuirano tokom cijelog trajanja ugovornog odnosa, kao i da, na osnovu ažuriranih informacija, ponovo izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača prije svakog značajnijeg povećanja ukupnog iznosa kredita, osim ako je to dodatno povećanje iznosa kredita bilo predviđeno i uključeno u već izvršenu procjenu kreditne sposobnosti potrošača.

(9) Ako nakon zaključivanja ugovora o kreditu ugovorne strane ugovore promjenu ukupnog iznosa kredita, kreditor je dužan da dostavi Centralnoj banci dostupne informacije o finansijskom stanju potrošača radi njihovog upisa u kreditni registar.

(10) Nakon zaključenja ugovora o kreditu, kreditor ne može da raskine ili izmijeni ugovor o kreditu na štetu potrošača, ako je procjena kreditne sposobnosti pogrešno sprovedena, osim ako dokaže da je potrošač namjerno uskratio ili falsifikovao informacije u smislu člana 33 stav 8 ovog zakona.

(11) Korišćenje ličnih podataka u postupku procjene kreditne sposobnosti potrošača ne smatra se postupanjem koje je suprotno zakonu kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

(12) Bliži način, postupak procjene kreditne sposobnosti potrošača i zahtjeve u vezi sa sprovođenjem postupka procjene kreditne sposobnosti potrošača propisuje Centralna banka.

Pristup kreditnom registru za potrebe kreditora iz države članice **Član 31**

Kreditori iz države članice mogu da koriste podatke za procjenu kreditne sposobnosti potrošača iz kreditnog registra i drugih registara iz člana 30 ovog zakona, primjenom načela uzajamnosti.

Procjena vrijednosti nepokretnosti **Član 32**

(1) Procjena vrijednosti nepokretnosti sprovodi se u skladu zakonom kojim se uređuje procjena vrijednosti imovine.

(2) Procjenjivač koji obavlja procjenu vrijednosti nepokretnosti mora biti nezavisan od postupka odobravanja stambenog kredita kako bi izvršio nepristrasnu i objektivnu procjenu.

(3) Kreditor je dužan da procjenu vrijednosti nepokretnosti čuva na trajnom mediju i da o njoj vodi evidenciju.

(4) Evidencija iz stava 3 ovog člana, naročito obuhvata informacije o vrsti nepokretnosti i procijenjenoj vrijednosti ovih nepokretnosti koja su prihvaćena kao sredstvo obezbjeđenja potraživanja po osnovu ugovora o potrošačkim kreditima.

(5) Prilikom procjene vrijednosti nepokretnosti procjenjivač je dužan da koristi podatke organa uprave nadležnog za poslove statistike koji obezbjeđuje odgovarajuće statističko praćenje podataka sa tržišta nepokretnosti i prema potrebi razvija posebne indekse cijena koje objavljuje.

(6) Način čuvanja podataka i bliži sadržaj evidencije nepokretnosti iz stava 3 ovog člana propisuje Centralna banka.

Objavlivanje i provjera informacija od potrošača

Član 33

(1) Kreditor je dužan da procjenu kreditne sposobnosti iz člana 30 ovog zakona, sprovede na osnovu pribavljenih informacija o prihodima, rashodima i drugim finansijskim i ekonomskim okolnostima potrošača koje su neophodne, dovoljne i srazmjerne svrsi procjene.

(2) Kreditor je dužan da informacije iz stava 1 ovog člana provjeri na primjeren način, pored ostalog, upućivanjem na dokumentaciju koju je moguće nezavisno provjeriti, ako je to potrebno.

(3) Radi pribavljanja informacija iz stava 1 ovog člana, kreditor može da:

- 1) koristi podatke kojima sam raspolaže;
- 2) zatraži podatke od potrošača, osim podataka koji su javno dostupni, i
- 3) koristi informacije koje je potrošač dao kreditnom posredniku prilikom predaje zahtjeva za odobrenje potrošačkog kredita.

(4) Kreditni posrednik je dužan da kreditoru blagovremeno i tačno dostavi sve potrebne informacije pribavljene od potrošača radi procjene njegove kreditne sposobnosti.

(5) Prije zaključivanja ugovora o kreditu, kreditor je dužan da jasno i neposredno navede informacije i dokumentaciju koju je moguće nezavisno provjeriti, a koje je potrošač dužan da dostavi, kao i rok za dostavljanje te dokumentacije i informacija.

(6) Zahtjev za dostavljanje dokumentacije i informacija iz stava 5 ovog člana, mora biti srazmjeran svrsi procjene i ograničen na informacije potrebne za procjenu kreditne sposobnosti potrošača.

(7) Radi procjene kreditne sposobnosti potrošača, kreditor može tražiti pojašnjenje dostavljenih informacija.

(8) Kreditor ne može da raskine ugovor o kreditu zbog dostavljanja nepotpune dokumentacije i informacija od strane potrošača prije zaključivanja ugovora o kreditu, osim ako dokaže da je potrošač namjerno uskratio dokumentaciju i informacije ili falsifikovao dostavljenu dokumentaciju i informacije.

(9) Kreditor i kreditni posrednik dužni su da najkasnije prilikom prijema zahtjeva za odobrenje kredita upozore potrošača da kredit neće biti odobren, ako potrošač ne želi da pruži informacije ili dokumentaciju koja je potrebna za procjenu njegove kreditne sposobnosti.

Obavještenje o odbijanju zahtjeva

Član 34

(1) Ako je zahtjev za kredit odbijen, kreditor je dužan da o tome bez odlaganja i bez naknade obavijesti potrošača i, ako je to primjenjivo, da informiše potrošača da se ta odluka zasniva na automatskoj obradi podataka.

(2) Ako se odluka o odbijanju kredita zasniva na rezultatima uvida u kreditni registar, kreditor je dužan da obavijesti potrošača o rezultatima tog uvida i o pojedinostima kreditnog registra iz kojeg je pribavio te podatke.

(3) Kreditori iz države članice mogu da koriste podatke za procjenu kreditne sposobnosti potrošača iz kreditnog registra.

(4) Kreditor je dužan da sa podacima iz ovog člana postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, tajnost podataka i zaštita poslovne tajne.

V. UGOVOR O KREDITU

Forma i sadržaj ugovora o kreditu

Član 35

(1) Ugovor o kreditu zaključuje se u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.

(2) Kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je da primjerak ugovora o kreditu dostavi potrošaču i drugim učesnicima ugovora o kreditu.

(3) Ugovor o kreditu na sažet i jasan način sadrži sljedeće elemente:

1) vrstu kredita;

2) ime i prezime i adresu potrošača, kao i naziv, sjedište i poreski identifikacioni broj (PIB), odnosno ime, prezime, jedinstveni matični broj i adresu kreditora, odnosno kreditnog posrednika;

3) trajanje ugovora o kreditu;

4) ukupan iznos kredita i uslove povlačenja sredstava, a kod kredita indeksiranih u stranoj valuti - valutu u kojoj kreditor indeksira kredit, tip kursa valute koji se primjenjuje pri odobravanju i otplati kredita (zvaničan srednji kurs), kao i datum obračuna;

5) kod kredita u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge ili u slučaju povezanih ugovora o kreditu, naziv stvari ili usluge i njihovu cijenu za gotovinu;

6) kamatnu stopu, odnosno različite kamatne stope, uslove pod kojima se primjenjuju i, kada su ti podaci dostupni, indeks ili referentnu stopu koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periode, uslove i postupke promjene kamatne stope;

7) efektivnu kamatnu stopu i ukupan iznos koji potrošač plaća izračunat u trenutku zaključivanja ugovora o kreditu, uz navođenje svih elemenata koji su korišćeni za obračun te stope;

8) troškove iz člana 4 stav 1 i člana 51 stav 3 ovog zakona koji nijesu uključeni u ukupne troškove kredita za potrošača, ako je to primjenjivo;

9) iznos, broj i rokove uplata koje je potrošač dužan da uplati i, kada je to primjereno, redosljed kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u cilju povraćaja kredita;

10) pravo potrošača da u toku trajanja ugovora o kreditu, u koji je uključena amortizacija glavnice kredita sa fiksnim trajanjem, dobije, na zahtijev i bez naknade, plan otplate u kojem:

- su navedene preostale uplate, rokovi za uplatu i uslovi plaćanja;
- su iskazane specifikacije svake uplate sa iskazanom amortizacijom glavnice, kamatama izračunatim na osnovu kamatne stope i drugi troškovi, i
- je jasno i sažeto data izjava da su podaci validni do trenutka promjene kamatne stope ili dodatnih troškova u skladu sa ugovorom o kreditu, ako kamatna stopa nije fiksna ili ako je mogućnost izmjene dodatnih troškova predviđena ugovorom o kreditu;

11) plan otplate sa rokovima i uslovima plaćanja kamata i drugih povezanih jednokratnih i višekratnih naknada, ako je ugovorom predviđeno plaćanje naknade i kamate bez amortizacije glavnice;

12) naknade za održavanje jednog ili više računa na kojima se vidno iskazuju transakcije uplata i povlačenje tranše, osim ako je otvaranje računa fakultativno, sa naknadama za korišćenje sredstava plaćanja za obje transakcije, kao i druge naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu i uslove pod kojima se te naknade mogu mijenjati, za ugovore kod kojih se primjenjuju te naknade;

13) visinu zatezne kamatne stope u trenutku zaključenja ugovora, koja se primjenjuje prilikom kašnjenja sa uplatama i mjere za njeno prilagođavanje, kao i druge naknade koje je potrošač dužan da plati zbog neizvršavanja obaveze plaćanja u skladu sa ugovorom o kreditu;

14) upozorenje o posljedicama neizvršenja uplata;

15) obavještenje o obavezi plaćanja ovjera ugovora odnosno prateće dokumentacije;

16) ime i prezime, odnosno naziv jemaca i bitna obilježja i vrijednost druge vrste obezbjeđenja potraživanja, ako se zahtijevaju;

17) bitne karakteristike dodatnih usluga koje su ugovorene zajedno sa ugovorom o kreditu, uz informaciju o pravu potrošača na otkaz dodatne usluge, uslove i posljedice tog otkaza, kao i moguće posljedice raskida ugovora o dodatnim uslugama, ako je to primjenjivo;

18) pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu, period u kojem se to pravo može ostvarivati i uslove za njegovo ostvarivanje, uključujući i informacije koje se odnose na obavezu potrošača da plati glavicu sa kamatama iz člana 45 stav 2 tačka 2 ovog zakona i iznos kamata koji se plaća dnevno, kao i posljedice jednostranog raskida na ugovor o dodatnim uslugama;

19) informacije o pravu iz člana 46 ovog zakona i uslove za ostvarivanje tog prava;

20) pravo na prijevremenu otplatu i način prijevremene otplate kredita, kao i informacije o pravu kreditora na naknadu i način utvrđivanja te naknade;

21) kod ugovora u stranoj valuti, odredbe o alternativnoj valuti, pravu na konverziju i uslovima konverzije iz čl. 37 i 38 ovog zakona;

22) postupak ostvarivanja prava na otkaz ugovora o kreditu;

23) odredbe o pravu potrošača na prigovor;

24) odredbe o vansudskoj ili drugoj vrsti zaštite potrošača i načinu ostvarivanja zaštite;

25) druge ugovorne uslove, i

26) naziv i sjedište organa nadležnog za nadzor kreditora.

(4) Ako se na osnovu ugovora o kreditu uplatom potrošača ne izvršava trenutna odgovarajuća amortizacija ukupnog iznosa kredita, već se uplate koriste za stvaranje glavnice kredita tokom perioda i prema uslovima utvrđenim ugovorom o kreditu ili dodatnim ugovorom, u ugovoru se pored elemenata iz stava 3 ovog člana, ako nije data drugačija garancija, obavezno navodi da taj ugovor o kreditu ne garantuje otplatu ukupnog iznosa kredita povučenog na osnovu ugovora o kreditu.

(5) Ugovori ne mogu da sadrže opšte upućujuće norme na poslovnu politiku ili druge interne akte, kada su u pitanju obavezni elementi ugovora o kreditu propisani ovim zakonom.

(6) Nakon zaključenja ugovora o stambenom kreditu kreditor ne može jednostrano uvoditi nove naknade, niti može povećati naknade koje su postojale u trenutku zaključenja tog ugovora.

(7) Kreditor je dužan da prilikom zaključenja ugovora o kreditu, kao i na zahtjev potrošača u skladu sa stavom 3 tačka 10 ovog člana, bez naknade i u svakom trenutku u toku trajanja ugovora o kreditu, pruži izvještaj u formi plana otplate na papiru ili, u skladu sa zahtjevom potrošača, na drugom trajnom mediju.

(8) Kreditor je dužan da čuva primjerak zaključenog ugovora o kreditu na papiru ili drugom trajnom mediju za vrijeme trajanja ugovora i deset godina, od dana otplate kredita.

Sadržaj ugovora o kreditu u formi dozvoljenog prekoračenja

Član 36

Ugovor o kreditu u formi dozvoljenog prekoračenja iz člana 8 stav 2 ovog zakona na sažet i jasan način sadrži sljedeće elemente:

- 1) vrstu kredita;
- 2) ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu potrošača, kao i naziv, sjedište i poreski identifikacioni broj (PIB), odnosno ime i prezime i jedinstveni matični broj kreditora, odnosno kreditnog posrednika;
- 3) trajanje ugovora o kreditu;
- 4) ukupan iznos kredita i uslove za povlačenje novčanih sredstava na osnovu ugovora o kreditu;
- 5) kamatnu stopu, odnosno različite kamatne stope, uslove pod kojima će se primjenjivati kamatne stope i, ako su ti podaci dostupni, indeks ili referentnu stopu koja se primjenjuje na inicijalnu kamatnu stopu, kao i periode, uslove i postupak promjene kamatne stope;
- 6) upozorenje da kreditor ima pravo da u svakom trenutku od potrošača zahtijeva otplatu kredita u potpunosti;
- 7) uslove za ostvarivanje prava na jednostrani raskid ugovora o kreditu, i
- 8) informacije o visini naknada koje se plaćaju od trenutka zaključivanja ugovora i uslovima pod kojima se naknade mogu mijenjati.

Ugovori u stranoj valuti

Član 37

(1) Kreditor je dužan da potrošaču na njegov zahtjev, bezuslovno i u bilo kojem trenutku trajanja ugovora u stranoj valuti, omogući konverziju kredita iz valute u kojoj je kredit zaključen ili za koju je vezan u alternativnu valutu, bez naknade.

(2) Konverzija iz stava 1 ovog člana može se sprovesti samo jednom tokom trajanja ugovornog odnosa.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, sve ostale troškove koji proizilaze iz konverzije snosi potrošač, osim ako ugovorom o kreditu u stranoj valuti nije drugačije određeno.

(4) Alternativna valuta iz stava 1 ovog člana je Euro.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, kreditor i potrošač mogu kao alternativnu valutu ugovoriti i valutu:

1) u kojoj je određena većina dohotka koji potrošač prima ili u kojoj drži imovinu iz koje potrošački kredit treba da se isplati, kako je navedeno u vrijeme kad je sprovedena posljednja procjena kreditne sposobnosti u odnosu na ugovor o tom kreditu, ili

2) države članice u kojoj je potrošač imao prebivalište u trenutku zaključivanja ugovora o kreditu ili u kojoj trenutno ima prebivalište.

(6) Konverzija iz stava 1 ovog člana, obavlja se primjenom srednjeg kursa Centralne banke koji je važio na dan podnošenja zahtjeva za konverziju, ako nije drugačije ugovoreno.

(7) Predlog ugovora o konverziji iz stava 1 ovog člana, kreditor je dužan da ponudi potrošaču u roku od 15 dana od dana prijema njegovog zahtjeva za konverziju, osim ako je ugovorom o kreditu za koji se traži konverzija drugačije određeno.

(8) Ako kreditor u svojoj ponudi nema ugovor o kreditu u alternativnoj valuti iz st. 4 ili 5 ovog člana, dužan je da takav ugovor pripremi za potrošača koji je podnio zahtjev za konverziju i u skladu s tržišnim uslovima i rokom trajanja koji nije kraći od preostalog roka trajanja po ugovoru o kreditu u stranoj valuti.

(9) Ako potrošač odluči da prihvati ponudu iz st. 7 i 8 ovog člana, dužan je da o tome obavijesti kreditora, preporučenom pošiljkom uz povratnicu ili lično, u roku od 15 dana od dana prijema ponude ugovora o konverziji iz stava 1 ovog člana, osim ako ugovorom nije određen duži rok.

(10) Ako je zaključio ugovor o kreditu u stranoj valuti, kreditor je dužan da potrošaču redovno daje obavještenja kada se vrijednost ukupnog neizmirenog iznosa koji je potrošač dužan da plati ili vrijednost redovnih obroka, odnosno anuiteta promijeni za više od 20% njihovih vrijednosti ako se primijeni kurs strane valute u kojoj je zaključen ugovor o kreditu prema Euru, koji je važio u trenutku zaključivanja tog ugovora.

(11) Kreditor je dužan da obavještenje iz stava 10 ovog člana potrošaču dostavi u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.

(12) U obavještenju iz stava 10 ovog člana, kreditor je dužan da navede informaciju o povećanju iznosa koji je potrošač dužan da plati ili povećanju redovnih obroka, odnosno anuiteta koje je potrošač dužan da vrati, pravu potrošača na konverziju u alternativnu valutu i uslovima pod kojima se ta konverzija može izvršiti.

Sprovođenje konverzije ugovora u stranoj valuti

Član 38

(1) Kreditor je dužan da ugovorom o kreditu u stranoj valuti ugovori sa potrošačem uslove konverzije iz člana 37 ovog zakona, koji obuhvataju naročito način određivanja kamatne stope koja će biti primijenjena u slučaju konverzije u alternativnu valutu.

(2) Odredbe o alternativnoj valuti, pravu na konverziju i uslovima konverzije iz stava 1 ovog člana su bitni elementi ugovora o kreditu u stranoj valuti.

(3) Kreditor ne može kao uslov za sprovođenje konverzije da traži zamjenu sredstva obezbjeđenja, dodatna sredstva obezbjeđenja ili u slučaju ugovora o stambenom kreditu, procjenu nepokretnosti.

(4) Radi naplate svojih potraživanja u alternativnoj valuti, kreditor ima pravo i nakon konverzije da zadrži i koristi sredstva obezbjeđenja potraživanja i druge isprave koje su mu predate radi obezbjeđenja potraživanja u stranoj valuti, pri čemu je dužan da obezbijedi da se prinudna naplata sprovede do iznosa stvarnog dugovanja u alternativnoj valuti nakon konverzije.

(5) Ako je kao sredstvo obezbjeđenja potraživanja za potrošački kredit u stranoj valuti dat depozit u toj valuti, prilikom konverzije tog kredita vrši se i konverzija datog depozita u istu alternativnu valutu u koju se vrši konverzija ugovora o kreditu shodnom primjenom člana 37 stav 6 ovog zakona.

Pravo na isti metod obračuna kamate

Član 39

Ako potrošač ima obavezu polaganja namjenskog depozita sa ugovorenom kamatom radi dobijanja kredita, kreditor je dužan da primijeni isti metod obračuna kamate na taj depozit koji je primijenjen i na obračun kamate na iznos odobrenog kredita.

Prava u vezi sa računom

Član 40

(1) Potrošač ima pravo da, bez naplate posebne naknade, podigne u gotovini sredstva u eurima sa transakcionog računa za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija na šalteru i bankomatu kod banke kod koje ima otvoren ovaj račun ili podigne u gotovini sredstva sa računa za izvršavanje međunarodnih platnih transakcija na šalteru kod banke kod koje ima otvoren ovaj račun.

(2) Potrošač ima pravo da bez naplate posebne naknade sredstva sa transakcionog računa podigne odmah poslije evidentiranog priliva sredstava.

(3) Potrošač ima pravo na besplatno ukidanje transakcionog računa i besplatno gašenje platne kartice vezane za transakcioni račun.

Promjenljiva kamatna stopa

Član 41

(1) Ako je ugovorom o kreditu ugovorena promjenljiva kamatna stopa, kreditor je dužan da:

1) utvrdi parametar koji prati radi donošenja odluke o izmjeni promjenljive kamatne stope, a koji je jasan i poznat potrošaču;

2) kvalitativno i kvantitativno razradi uzročno-posljedične veze kretanja parametra iz tačke 1 ovog stava i uticaja tih kretanja na visinu promjenljive kamatne stope, i

3) odredi u kojim se periodima razmatra donošenje odluke o izmjeni visine kamatne stope (bazni period i referentni period).

(2) Parametar iz stava 1 tačka 1 ovog člana, može biti eurska međubankarska stopa (EURIBOR), prinos na kratkoročne državne zapise koje emituje Crna Gora i prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti.

(3) Promjenljiva kamatna stopa utvrđuje se kao zbir ugovorenog parametra i fiksnog dijela kamatne stope koji ne smije da raste tokom otplate kredita i koji se mora ugovoriti zajedno sa parametrom.

(4) Promjena kamatne stope u jednom referentnom periodu ne može biti veća, odnosno kod smanjenja manja, od promjene parametra iz stava 1 ovog člana izražene u procentnim poenima.

(5) Ako kreditor nudi ugovaranje promjenljive kamatne stope, dužan je da, prije zaključivanja ugovora o kreditu, jasno i nedvosmisleno potrošaču predstavi elemente iz stava 1 ovog člana, upozori ga na sve rizike promjenljive kamatne stope, kao i da ugovorom o kreditu jasno i nedvosmisleno ugovori promjenljive elemente na osnovu kojih se izračunava promjenljiva kamatna stopa, uključujući i troškove iz člana 4 stav 1 i člana 51 stav 3 ovog zakona koji nisu uključeni u ukupne troškove kredita za potrošača.

(6) Kreditor je dužan da vodi i čuva evidenciju o parametrima iz stava 2 ovog člana, a koje je utvrdio za ugovaranje promjenljive kamatne stope i da je učini dostupnom na svojoj internet stranici.

Informacije o promjeni kamatne stope

Član 42

(1) Ako je ugovorena promjenljiva kamatna stopa, kreditor je dužan da obavijesti potrošača lično o svim promjenama ugovorene kamatne stope iz člana 41 ovog zakona, na papiru ili drugom trajnom mediju koji su ugovorili, najmanje 15 dana prije početka njene primjene.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži objašnjenje kretanja parametra zbog kojeg je došlo do promjene kamatne stope, plan otplate, uključujući broj i iznos obroka, odnosno anuiteta koje treba uplaćivati nakon početka primjene nove kamatne stope i, ako se promijeni broj ili učestalost obroka odnosno anuiteta, pojedinosti o obrocima, odnosno anuitetima.

(3) Ako kreditor na ugovoreni način ne obavijesti potrošača u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, dužan je da odloži primjenu nove kamatne stope do narednog obračunskog perioda, osim u slučaju kada je došlo do smanjenja kamatne stope.

(4) Ako je promjena kamatne stope vezana za promjenu referentne stope koja je objavljena i dostupna u poslovnim prostorijama kreditora, ugovorom o kreditu može se ugovoriti obaveza periodičnog obavješćavanja potrošača o informacijama iz stava 2 ovog člana.

(5) Ako se promjena kamatne stope određuje aukcijom na tržištu kapitala, zbog čega kreditor ne može da obavijesti potrošača o bilo kakvoj promjeni prije početka njene primjene, kreditor je dužan da pravovremeno prije aukcije, na papiru ili drugom trajnom mediju, obavjesti potrošača o predstojećem postupku i da mu na raspolaganje stavi jasnu i preciznu naznaku o uticaju na kamatnu stopu.

Izvještaj o stanju i prometu na računu po osnovu dozvoljenog prekoračenja

Član 43

(1) Kreditor je dužan da u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju, redovno, a najmanje jednom mjesečno, dostavlja potrošaču izvještaj o stanju i prometu na računu potrošača za kredit u formi dozvoljenog prekoračenja.

(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana naročito obuhvata:

- 1) precizno određen izvještajni period i datum izdavanja;
- 2) iznose i datume povlačenja sredstava;
- 3) stanje sa prethodnog izvještaja i datum njegovog izdavanja;
- 4) novo stanje na računu;
- 5) iznose i datume uplata potrošača;
- 6) primijenjenu kamatnu stopu;
- 7) druge uključene naknade, i
- 8) minimalni iznos koji je potrošač dužan da plati.

(3) Kreditor je dužan da na način iz stava 1 ovog člana, obavijesti potrošača i o povećanju kamatne stope ili drugim naknadama, prije njihove primjene.

(4) Ugovorom o kreditu u formi dozvoljenog prekoračenja može se ugovoriti da se informacije o promjenama kamatne stope u slučaju promjene referentne stope pružaju na način iz stava 1 ovog člana.

Otkaz ugovora o kreditu čije trajanje nije određeno

Član 44

(1) Potrošač može bez naknade da otkáže ugovor o kreditu čije trajanje nije određeno u bilo kom trenutku, osim ako je ugovoren otkazni rok.

(2) Otkazni rok iz stava 1 ovog člana, ne može biti duži od mjesec dana.

(3) Ako je ugovorom o kreditu iz stava 1 ovog člana ugovoreno, kreditor može da otkáže ugovor o kreditu iz stava 1 ovog člana, o čemu je dužan da u pisanoj formi, na papiru ili na drugom trajnom mediju, obavijesti potrošača najmanje dva mjeseca ranije.

(4) Ako je ugovorom o kreditu iz stava 1 ovog člana ugovoreno, kreditor može potrošaču iz opravdanih razloga da uskrati pravo na povlačenje dijela odobrenog iznosa kredita, o čemu sa razlozima uskraćivanja, kada je to u skladu sa zakonom, dužan da prethodno, a najkasnije odmah nakon uskraćivanja, obavijesti potrošača u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.

(5) Uskraćivanje prava iz stava 4 ovog člana, može da se izvrši u slučajevima neovlašćenog ili prevarnog korišćenja kredita ili značajnog povećanja rizika da potrošač neće ispuniti svoju obavezu otplate kredita.

Pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu

Član 45

(1) Potrošač ima pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu, bez navođenja razloga, u roku od 14 dana, od dana:

1) zaključivanja ugovora o kreditu, ili

2) prijema uslova i informacija od kreditora u skladu sa čl. 35 i 36 ovog zakona, ako su ti uslovi i informacije primljeni poslije dana zaključenja ugovora o kreditu.

(2) Ako potrošač namjerava da jednostrano raskine ugovor o kreditu dužan je da:

1) prije isteka roka iz stava 1 ovog člana obavijesti kreditora o raskidu u skladu sa ugovorenim pravom iz člana 35 stav 3 tačka 18 ovog zakona, i

2) bez odlaganja, a najkasnije 30 dana od dana slanja obavještenja o raskidu plati kreditoru glavnice i pripadajuću kamatu, obračunatu na osnovu ugovorene kamatne stope, od dana povlačenja novčanih sredstava po osnovu ugovora o kreditu do dana otplate glavnice.

(3) U slučaju jednostranog raskida ugovora o kreditu, pored iznosa iz stava 2 tačka 2 ovog člana, kreditor nema pravo na drugu naknadu od potrošača, osim naknade ovjere ugovora i druge prateće dokumentacije koju plaća kreditor.

(4) Ugovor o kreditu se smatra raskinutim na vrijeme ako je obavještenje o jednostranom raskidu upućeno u pisanoj formi, na papiru ili drugom kreditoru dostupnom trajnom mediju, u roku iz stava 1 ovog člana.

(5) Ako kreditor ili treća strana pružaju i dodatne usluge u vezi ugovora o kreditu na osnovu ugovora između treće strane i kreditora, potrošača ne obavezuje ugovor o dodatnim uslugama u slučaju ostvarivanja prava na jednostrani raskid ugovora o kreditu, u skladu sa ovim zakonom.

(6) Ako potrošač koristi pravo na jednostrani raskid ugovora iz stava 1 ovog člana, ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača koje se odnose na pravo potrošača na jednostrani raskid ugovora o finansijskim uslugama zaključenog putem sredstava komunikacije na daljinu.

Odnos kupoprodajnog ugovora i povezanog ugovora o kreditu

Član 46

(1) Povezani ugovor o kreditu ne obavezuje potrošača koji je ostvario pravo na jednostrani raskid ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(2) Ako obaveze iz ugovora o kupoprodaji stvari ili usluga koje su predmet povezanog ugovora o kreditu nijesu ispunjene ili nijesu uredno ispunjene, potrošač može da zahtijeva od kreditora naknadu štete, ako prethodno na osnovu pravosnažne sudske odluke u korist potrošača trgovac nije ispunio obavezu iz ugovora.

Prijevremena otplata

Član 47

(1) Potrošač ima pravo da prijevremeno, u bilo kom trenutku, djelimično ili u potpunosti ispuni svoje obaveze iz ugovora o kreditu i u tom slučaju ima pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita za preostali iznos kamata i drugih troškova u vezi preostalog roka trajanja ugovora.

(2) U slučaju prijevremene otplate kredita, kreditor ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu opravdanih troškova neposredno povezanih sa prijevremenom otplatom kredita, pod uslovom da je prijevremena otplata izvršena tokom perioda za koji je ugovorena fiksna kamatna stopa.

(3) Iznos naknade iz stava 2 ovog člana ne smije biti veći od 1% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje, ako je period između dana prijevremene otplate i roka dospijeća iz ugovora o kreditu duži od 12 mjeseci, a ako taj period nije duži od 12 mjeseci, iznos naknade ne smije biti veći od 0,5% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje.

(4) Kreditor nema pravo na naknadu iz stava 2 ovog člana, ako se:

1) otplata vrši prema ugovoru o osiguranju koji je sredstvo obezbjeđenja otplate kredita;

2) radi o dozvoljenom prekoračenju;

3) prijevremena otplata izvrši tokom perioda za koji nije ugovorena fiksna kamatna stopa, ili

4) prijevremena otplata vrši prema ugovoru o stambenom kreditu.

(5) Kreditor ima pravo na naknadu iz stava 2 ovog člana, ako je iznos prijevremene otplate u periodu od 12 mjeseci veći od 10.000,00 Eura.

(6) Iznos naknade iz stava 2 ovog člana, ne smije biti veći od iznosa kamata koje bi potrošač platio tokom perioda između dana prijevremene otplate kredita i dana prestanka ugovora o kreditu.

(7) Kreditor je dužan da po prijemu zahtijeva za prijevremenu otplatu kredita, bez odlaganja potrošaču dostavi, na papiru ili na nekom drugom trajnom mediju, informacije potrebne za donošenje odluke o prijevremenom ispunjenju ugovora o kreditu.

(8) Informacije iz stava 7 ovog člana naročito moraju da sadrže kvantifikaciju posljedica za potrošača koji ispuni svoje obaveze prije isteka ugovora o kreditu, kao i jasno navedene pretpostavke na kojima se zasnivaju te informacije, a koje moraju biti razumne i opravdane.

Dospjele nenaplaćene obaveze i dobrovoljno namirenje

Član 48

(1) Kreditor je dužan da uspostavi procedure za rano prepoznavanje potrošača sa mogućim poteškoćama u plaćanju i obezbijedi uspostavljanje kontakata sa tim potrošačima.

(2) Kreditor je dužan da prije pokretanja izvršnog postupka, preduzme razumne i opravdane mjere radi postizanja dogovora o naplati obaveza iz ugovora o kreditu s potrošačima koji imaju poteškoće u plaćanju, naročito uzimajući u obzir konkretne okolnosti i razumne potrebe minimalnih troškova života iz člana 30 stav 2 ovog zakona.

(3) Kreditor je dužan da potrošače koji imaju poteškoće u plaćanju pisano informiše o aktivnostima koje namjerava da preduzme ili je preduzeo radi naplate, kao i da predloži mjere za olakšanje otplate ugovora o kreditu.

(4) Potrošaču koji ima poteškoća u plaćanju, kreditor ne može da utvrdi, ni da stavi na teret dodatne naknade koje proizlaze iz neispunjavanja obaveza iz ugovora o kreditu.

(5) Zatezne kamate ne smatraju se dodatnom naknadom u smislu ovog zakona.

(6) Kreditor, potrošač i založni dužnik mogu izričito da ugovore da će se kreditor isključivo namiriti iz prihoda od prodaje sredstva obezbjeđenja.

(7) Ako po okončanju izvršnog postupka dug nije izmiren u cjelosti, kreditor je dužan da preduzme razumne i opravdane mjere u svrhu olakšanja otplate duga potrošaču i drugim učesnicima ugovora o kreditu.

(8) Prinudna naplata iz instrumenata obezbjeđenja po potrošačkim kreditima sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak izvršenja i obezbjeđenja.

(9) Minimum mjera iz stava 2 ovog člana i minimum mjera iz stava 7 ovog člana propisuje Centralna banka.

Ustupanje odnosno prenos prava

Član 49

(1) U slučaju ustupanja ugovora o kreditu ili prenosa prava kreditora iz ugovora o kreditu na treće lice, potrošač ima pravo, uz prigovore koje ima prema novom povjeriocu, da istakne i prigovore koje je mogao da istakne prema kreditoru.

(2) Kreditor je dužan da obavijesti potrošača o ustupanju ugovora, odnosno prenosu prava iz stava 1 ovog člana, osim ako na osnovu ugovora sa novim povjericem nastavi da pruža kreditne usluge potrošaču.

Prećutno prihvaćeno prekoračenje

Član 50

(1) Ako kod ugovora o računu postoji neugovoreno prekoračenje računa potrošača (prećutno prihvaćeno prekoračenje) taj ugovor obavezno sadrži i informacije iz člana 20 stav 1 tačka 5 ovog zakona.

(2) Kreditor je dužan da informacije iz člana 20 stav 1 tačka 5 ovog zakona redovno pruža u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju.

(3) U slučaju značajnog prekoračenja na računu dužeg od mjesec dana, kreditor je dužan da bez odlaganja obavijesti potrošača u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju o:

- 1) činjenici da je došlo do prekoračenja;
- 2) iznosu prekoračenja;

- 3) kamatnoj stopi, i
- 4) svim kaznama, naknadama ili kamatama na dospjele neplaćene obaveze, koje se mogu naplatiti.

VI. EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Obračun efektivne kamatne stope Član 51

(1) Efektivnom kamatnom stopom iskazuju se ukupni troškovi kredita za potrošača, izraženi kao godišnji procenat ukupnog iznosa kredita, uključujući i troškove iz stava 3 ovog člana.

(2) Efektivna kamatna stopa izračunava se na način da se na godišnjoj osnovi izjednačava sadašnja vrijednost svih obaveza (iskorišćeni iznos kredita, otplata i naknada), budućih ili postojećih obaveza, dogovorenih između kreditora i potrošača.

(3) Radi obračuna efektivne kamatne stope, kreditor određuje ukupne troškove kredita za potrošača koji ne uključuju troškove prenosa prava svojine na nepokretnosti, kao ni naknade koje je potrošač dužan da plati za neispunjenje obaveza iz ugovora o kreditu i druge naknade, osim cijene za kupovinu stvari ili usluge koju je potrošač dužan da plati transakcijom u gotovini ili putem kredita.

(4) Kreditor ne može potrošaču da naplati naknadu za obradu kreditnog zahtjeva, odnosno odobravanje stambenog kredita.

(5) Ukupni troškovi kredita za potrošača uključuju i troškove otvaranja i vođenja računa na kojem su vidno iskazane transakcije uplata i iskorišćeni iznos kredita, troškovi upotrebe sredstava plaćanja, a za transakcije uplata i iskorišćeni iznos kredita, kao i drugi troškovi koji se odnose na transakcije uplata, osim ako je otvaranje računa fakultativno i ako su troškovi računa jasno i odvojeno iskazani u ugovoru o kreditu ili drugom ugovoru zaključenom sa potrošačem.

(6) Obračun efektivne kamatne stope zasniva se na pretpostavci da će ugovor o kreditu ostati na snazi tokom ugovorenog perioda i da će kreditor i potrošač izvršiti svoje obaveze pod uslovima i u rokovima utvrđenim ugovorom o kreditu.

(7) Kod ugovora o kreditu sa odredbom koja dozvoljava promjene kamatne stope, kod kojih se naknade sadržane u efektivnoj kamatnoj stopi ne mogu utvrditi u trenutku obračuna, efektivna kamatna stopa se obračunava na osnovu pretpostavke da će kamatna stopa i ostale naknade ostati fiksne u odnosu na početnu kamatnu stopu i da će se primjenjivati do isteka važenja ugovora o kreditu.

(8) Kod ugovora o kreditu iz stava 7 ovog člana, kreditor je dužan da potrošača prije zaključivanja ugovora obavijesti o mogućim efektima promjene kamatne stope na iznose koje je dužan da plati i na efektivnu kamatnu stopu, i to na način da se potrošaču dostavi dodatna efektivna kamatna stopa koja prikazuje moguće rizike povezane sa značajnim povećanjem kamatne stope, a ako nije određena gornja granica kamatne stope, obavještenje mora da sadrži upozorenje u kojem je naglašeno da se ukupan trošak kredita za potrošača, koji efektivna kamatna stopa prikazuje, može promijeniti.

(9) Kod ugovora o kreditu za koji je ugovorena fiksna kamatna stopa u odnosu na početni period od najmanje pet godina, na kraju kojeg se pregovara o novoj kamatnoj stopi za dodatni stvarni period trajanja kredita, obavještenje o obračunu dodatne efektivne kamatne stope pokriva samo početni period fiksne stope i zasniva

se na pretpostavci da je na kraju perioda fiksne stope zaduživanja neizmirena glavnica otplaćena.

(10) Kod ugovora o stambenom kreditu sa odredbom koja dozvoljava promjenu kamatne stope u skladu sa stavom 7 ovog člana, obavještenja iz stava 8, odnosno stava 9 ovog člana kreditor je dužan da pruži na obrascu o stambenom kreditu.

(11) Za obračun efektivne kamatne stope mogu se koristiti i dodatne pretpostavke.

(12) Elementi za obračun efektivne kamatne stope iz st. 1 do 9 i stava 11 ovog člana kao i bliži način obračuna efektivne kamatne stope propisuje Centralna banka.

Najviša dozvoljena efektivna kamatna stopa na potrošačke kredite **Član 52**

Najviša efektivna kamatna stopa na potrošačke kredite ne smije biti veća od prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na stanje svih potrošačkih kredita upisanih u Kreditni registar Centralne banke do kraja određenog kvartala, uvećane za 100%.

Prosječnu ponderisanu efektivnu kamatnu stopu na stanje svih potrošačkih kredita upisanih u kreditni registar utvrđuje Centralna banka na kraju svakog kvartala i objavljuje je na svojoj internet stranici.

Kreditori su dužni da kamatnu stopu iz stava 1 ovog člana primijene najkasnije u roku od pet dana od dana njenog objavljivanja.

VII. USLOVI ZA PRUŽANJE USLUGA STAMBENOG KREDITIRANJA I POSREDOVANJA PRI STAMBENOM KREDITIRANJU

Pružanje usluga stambenog kreditiranja **Član 53**

(1) Kreditor može da pruža usluge stambenog kreditiranja u skladu sa ovim zakonom ako ima dozvolu za rad, odnosno odobrenje Centralne banke za pružanje bankarskih i finansijskih usluga izdatu u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija i poslovanje davalaca finansijskog lizinga i mikrokreditnih finansijskih institucija.

(2) Usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju za kreditore iz stava 1 ovog člana, može da pruža kreditni posrednik sa svojstvom pravnog lica koji ima odobrenje iz člana 54 stav 1 ovog zakona i ako je upisan u Registar kreditnih posrednika koji vodi Centralna banka.

Odobrenje za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju **Član 54**

(1) Usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju na teritoriji Crne Gore može da pruža:

- 1) vezani kreditni posrednik sa sjedištem u Crnoj Gori koji pruža usluge posredovanja za kreditora iz člana 53 stav 2 ovog zakona;
- 2) kreditni posrednik koji ima odobrenje nadležnog tijela države članice za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju ili savjetodavnih usluga u vezi stambenog kreditiranja;

- 3) kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori koja ima odobrenje, odnosno dozvolu Centralne banke za pružanje osnovnih finansijskih usluga vezanih za poslove kreditiranja (prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih lica) koja samostalno obavlja djelatnost u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija;
- 4) kreditna institucija iz države članice koja na osnovu odobrenja nadležnog tijela iz države članice ovlašćena da pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju, i
- 5) filijala kreditne institucije iz treće zemlje koja ima odobrenje, odnosno dozvolu Centralne banke za osnivanje filijale kreditne institucije iz treće zemlje i za pružanje osnovnih finansijskih usluga vezanih za poslove kreditiranja (prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih lica).

(2) Za izdavanje odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju iz stava 1 ovog člana podnosi se zahtjev Centralnoj banci.

(3) U zahtjevu iz stava 2 ovog člana, kreditni posrednik, kreditna institucija odnosno filijala kreditne institucije iz stava 1 ovog člana obavezno navodi sljedeće informacije, i to:

- 1) usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju koje namjerava da pruža;
- 2) da li namjerava da uz usluge iz tačke 1 ovog stava pruža i savjetodavne usluge, i
- 3) naziv kreditora u čije ime i za čiji račun namjerava da pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju.

(4) Kreditni posrednik dužan je da uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, priloži dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 56 ovog zakona.

(5) Kreditni posrednik dužan je da, nakon dobijanja odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju, traži odobrenje za svaku dodatnu uslugu koju namjerava da pruža, kao i za svakog dodatnog kreditora za kojeg namjerava da bude vezan.

(6) Kreditni posrednik koji je dobio odobrenje za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju od Centralne banke ne može imati imenovanog predstavnika.

(7) Kreditor je u potpunosti i bezuslovno odgovoran za štetu koju pričini njegov vezani kreditni posrednik zbog postupanja koje je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

(8) Odgovornost kreditora iz stava 7 ovog člana ne može se isključiti ili ograničiti.

(9) Kreditor je dužan da vodi evidenciju o zaključenim, izmijenjenim, dopunjenim i raskinutim ugovorima sa kreditnim posrednicima.

(10) Kreditor je dužan da Centralnoj banci dostavi obavještenje o zaključenim, izmijenjenim, dopunjenim ili raskinutim ugovorima s kreditnim posrednicima, u roku od 15 dana od dana izmjene, dopune ili raskida ugovora.

(11) Kreditna institucija iz stava 1 tačka 3 ovog člana ovlašćena je da pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju kao vezani kreditni posrednik i savjetodavne usluge.

(12) Kreditna institucija iz stava 1 tačka 4 ovog člana može na teritoriji Crne Gore da pruža savjetodavne usluge, ako je te usluge ovlašćena da pruža u matičnoj državi članici.

(13) Filijala iz stava 1 tačka 5 ovog člana može na teritoriji Crne Gore da pruža i savjetodavne usluge.

Kreditni posrednici vezani uz samo jednog kreditora **Član 55**

(1) Izuzetno od člana 54 st. 2 i 3 ovog zakona, zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju za samo jednog vezanog kreditnog posrednika ovog zakona, u ime i za račun kreditnog posrednika podnosi taj kreditor.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana kreditor je dužan da priloži:

- 1) dokumentaciju koja sadrži informacije iz člana 54 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona;
- 2) izjavu kreditnog posrednika da će usluge kreditnog posredovanja za stambene kredite pružati isključivo za tog kreditora, i
- 3) izjavu kreditora da kreditni posrednik ispunjava uslove iz člana 56 ovog zakona.

(3) Odobrenje za pružanje usluga kreditnog posredovanja samo za jednog kreditora iz stava 1 ovog člana Centralna banka izdaje ako su ispunjeni uslovi iz člana 56 ovog zakona.

(4) Ako kreditni posrednik za kojeg je izdato odobrenje u skladu sa stavom 3 ovog člana namjerava da bude vezan i da pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju za više kreditora, dužan je da Centralnoj banci podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju u skladu sa članom 54 st. 2, 3 i 4 ovog zakona.

(5) Kreditor je dužan da obezbijedi da vezani kreditni posrednik za kojeg je izdato odobrenje iz stava 3 ovog člana kontinuirano ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

(6) Kreditor preuzima punu i bezuslovnu odgovornost za poslove koje vezani kreditni posrednik ovog člana obavlja za njega.

Uslovi za izdavanje odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju **Član 56**

(1) Odobrenje za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju izdaće se kreditnom posredniku iz člana 54 stav 1 tačka 1 ovog zakona ako:

- 1) osoblje kreditnog posrednika ispunjava uslove u pogledu odgovarajućeg znanja i stručnosti iz člana 14 ovog zakona;
- 2) ima polisu osiguranja od profesionalne odgovornosti ili odgovarajuće jemstvo koje važi na teritoriji Crne Gore, koje za njega može da pruži i kreditor;
- 3) nije osuđivano za krivično djelo protiv: platnog prometa i privrednog poslovanja, pravnog saobraćaja, službene dužnosti, imovine, rada i iz radnog odnosa, socijalnog osiguranja i bezbjednosti računarskih podataka, i

- 4) član organa upravljanja kreditnog posrednika:
- ima dobar ugled;
  - ima odgovarajuća znanja, stručnost, sposobnosti i iskustvo potrebno za obavljanje poslova kreditnog posrednika;
  - ispunjava uslove za člana organa upravljanja propisane zakonom kojim se uređuju privredna društva,
  - nije osuđivan za krivična djela iz tačke 3 ovog stava.
- 5) ima zaključen ugovor ili predugovor o pružanju usluga kreditnog posredovanja sa kreditorom iz člana 53 stav 1 ovog zakona za koga je vezan.
- (2) Izuzetno od stava 1 tačka 4 alineja 1 ovog člana, prilikom utvrđivanja ispunjenosti uslova za ocjenu dobrog ugleda neće se uzeti u obzir osuđivanost za sljedeća krivična djela:
- 1) protiv imovine: povrede prava autora ili interpretatora, neovlašćenog iskorišćavanje autorskog djela ili predmeta srodnog prava, povrede prava proizvođača zvučnog ili vizuelnog zapisa i prava u vezi s radiodifuznim emisijama i povrede prava neovlašćenim korišćenjem tuđeg patenta, i
  - 2) protiv službene dužnosti: krivičnog djela neizvršenja i odbijanja izvršenja naređenja i povrede čuvanja državne granice.
- (3) Smatra se da dobar ugled u smislu stava 1 tačka 4 alineja 1 ovog člana nema lice koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo protiv života i tijela, čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, kao i krivična djela protiv polne slobode.
- (4) Centralna banka je ovlašćena da podatke o pravosnažnoj osuđivanosti za krivična djela i prekršaje u Crnoj Gori pribavi iz krivične, odnosno prekršajne evidencije koja se vodi u Crnoj Gori.
- (5) Centralna banka je ovlašćena da podatke o pravosnažnoj osuđivanosti za djela koja po svom opisu odgovaraju djelima iz stava 1 tačka 3 i stava 2 ovog člana pribavi i iz Evropskog sistema kaznenih evidencija.
- (6) Bliže uslove za pružanje usluge posredovanja iz stava 1 tač. 1, 2 i 4 ovog člana i način podnošenja zahtjeva i dokaza iz člana 54 stav 4 ovog zakona propisuje Centralna banka.

Odlučivanje po zahtjevu **Član 57**

- (1) O zahtjevu za izdavanje odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju iz čl. 54 i 55 ovog zakona Centralna banka odlučuje rješenjem.
- (2) Rok za donošenje rješenja iz stava 1 ovog člana je 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva.
- (3) Ako utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 56 ovog zakona, Centralna banka izdaje odobrenje za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju.
- (4) Odobrenje iz stava 3 ovog člana, može da obuhvata i odobrenje za pružanje savjetodavnih usluga.
- (5) U odobrenju iz stava 3 ovog člana navode se usluge koje kreditni posrednik može da pruža, kao i podaci o kreditorima za koje je kreditni posrednik vezan i za koje može da pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju.

(6) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Registar posrednika koji pružaju usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju

Član 58

(1) Centralna banka vodi registar posrednika koji pružaju usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju kojima je izdala odobrenje za pružanje tih usluga u elektronskom obliku u skladu sa ovim zakonom.

(2) Upis u registar vrši se u roku od tri radna dana od dana kada je rješenje o izdavanju odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja donijeto.

(3) Registar iz stava 1 ovog člana naročito sadrži sljedeće informacije:

1) naziv i sjedište, kao i adresu i poreski identifikacioni broj (PIB) kreditnog posrednika;

2) ime i prezime člana organa upravljanja kreditnog posrednika odgovornog za poslove posredovanja pri stambenom kreditiranju;

3) naziv matične države članice kreditnog posrednika i naziv drugih država članica u kojima kreditni posrednik pruža usluge neposredno ili preko filijale, i

4) da li je kreditni posrednik vezan za kreditora ili nije i, ako je vezan, naziv kreditora za kojeg je vezan.

(4) Podaci iz registra se redovno ažuriraju i objavljuju na internet stranici Centralne banke.

(5) Centralna banka na svojoj internet stranici objavljuje i redovno ažurira identifikacione podatke nadležnih tijela država članica za izdavanje odobrenja (licenciranje) i nadzor kreditnih posrednika iz država članica.

(6) Bliži sadržaj i način vođenja registra kreditnih posrednika iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

Obezbjedivanje zakonitosti rada kreditnog posrednika koji pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju

Član 59

(1) Kreditor iz člana 53 stav 1 ovog zakona je dužan da prati da vezani kreditni posrednik sa kojim ima zaključen ugovor o pružanju usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju postupa u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Ako utvrdi da je nastupila neka od okolnosti iz člana 61 ovog zakona za oduzimanje odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja, kreditor je dužan da o tome obavijesti Centralnu banku, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana utvrđivanja te okolnosti.

(3) Ako je kreditni posrednik vezan za više kreditora, svaki kreditor je dužan da obavijesti Centralnu banku o okolnostima iz člana 61 ovog zakona i u rokovima iz stava 2 ovog člana, u dijelu pružanja usluga kreditnog posrednika koji je za njega vezan.

(4) Centralna banka nadzire postupanje kreditnih posrednika u pružanju usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju, na način utvrđen propisom Centralne banke.

Pružanje usluga preko filijale ili neposredno

Član 60

(1) Kreditni posrednik koji namjerava da pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju i savjetodavne usluge koje je ovlašten da pruža u Crnoj Gori, na teritoriji druge države članice preko filijale ili neposredno, dužan je da o svojoj namjeri obavijesti Centralnu banku i u obavještenju navede državu članicu u kojoj namjerava da po prvi put pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju.

(2) Centralna banka u roku od 30 dana od prijema obavještenja iz stava 1 ovog člana obavještava nadležno tijelo države članice domaćina o namjeri kreditnog posrednika, u kojem navodi podatke o kreditnoj instituciji za koju je vezan i podatke da li je jedna ili više kreditnih institucija preuzela punu i безусловnu odgovornost za usluge koje pruža kreditni posrednik.

(3) Centralna banka obavještava kreditnog posrednika o dostavljanju obavještenja iz stava 2 ovog člana.

(4) Kreditni posrednik iz stava 1 ovog člana, ne može da započne sa pružanjem usluga kreditnog posredovanja i savjetodavnih usluga prije isteka roka od 30 dana od dana dostavljanja obavještenja iz stava 3 ovog člana.

(5) Kreditni posrednik iz stava 1 ovog člana, dužan je da o namjeri osnivanja filijale u trećoj zemlji ili o neposrednom pružanju usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju obavijesti kreditnu instituciju za koju je vezan.

(6) Kreditni posrednik iz druge države članice može početi sa pružanjem usluga kreditnog posredovanja i savjetodavnih usluga na teritoriji Crne Gore istekom roka od 30 dana od dana dostavljanja obavještenja Centralnoj banci od strane nadležnog tijela matične države članice o namjeri pružanja usluga tog kreditnog posrednika na teritoriji Crne Gore.

(7) Prije početka pružanja usluga na području Crne Gore preko filijale, a najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema obavještenja iz stava 6 ovog člana, Centralna banka obavještava kreditnog posrednika iz druge države članice o mogućnostima sprovođenja nadzora u skladu sa članom 64 ovog zakona i, ako je potrebno, ukazuje tom kreditnom posredniku na uslove pod kojima se na teritoriji Crne Gore pružaju usluge kreditnog posredovanja i savjetodavne usluge.

(8) Kreditni posrednik iz druge države članice ne može na području Crne Gore da pruža usluge kreditnog posredovanja u ime i za račun kreditora koji nije kreditor iz člana 53 stav 1 ovog zakona.

(9) Kreditni posrednik iz druge države članice ne može na području Crne Gore da posluje preko imenovanih predstavnika.

(10) Bliži način obavještanja o pružanju usluga kreditnog posredovanja iz stava 2 ovog člana propisuje Centralna banka.

Oduzimanje odobrenja kreditnom posredniku

Član 61

(1) Centralna banka će oduzeti odobrenje za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju, ako kreditni posrednik:

1) u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku da više ne namjerava da obavlja poslove posredovanja pri stambenom kreditiranju;

2) ne pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju duže od šest mjeseci;

3) obavijesti Centralnu banku o raskidu ugovora sa kreditorom, a kreditni posrednik je bio vezan samo uz tog kreditora;

4) nakon dobijenog odobrenja kreditni posrednik prestane da ispunjava uslove iz člana 56 ovog zakona na osnovu kojih je izdato odobrenje;

5) postupa suprotno odredbama ovog zakona, zakona kojima se uređuje zaštita potrošača, obligacioni odnosi, poslovanje kreditnih institucija i poslovanje davalaca finansijskog lizinga i mikrokreditnih finansijskih institucija;

6) postupa suprotno odredbama ovog zakona ili drugih propisa kojima se uređuju uslovi pružanja usluga kreditnog posredovanja u državi članici;

7) onemogućiti sprovođenje nadzora Centralnoj banci;

8) ne dostavi zatražene informacije i dokaze na zahtjev Centralne banke, a u vezi sa sprovođenjem nadzora u skladu sa ovim zakonom, ili

9) ne sprovodi mjere koje je naložila Centralna banka.

(2) Centralna banka može da oduzme odobrenje za pružanje usluga kreditnog posredovanja pri stambenom kreditiranju ako je odobrenje izdato na osnovu neistinitih ili netačnih podataka.

(3) U slučaju oduzimanja odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja pri stambenom kreditiranju, prava i obaveze iz ugovora o stambenom kreditu prelaze na kreditora u čije ime i za čiji račun je kreditni posrednik zaključio ugovor o kreditu.

(4) Odobrenje za pružanje usluga kreditnog posredovanja za jednog kreditora prestaje da važi danom prestanka ugovora o pružanju usluga kreditnog posredovanja između kreditora i kreditnog posrednika, pri čemu je kreditor dužan da o prestanku tog ugovora bez odlaganja obavijesti Centralnu banku.

(5) U slučaju oduzimanja odobrenja, Centralna banka o tome najkasnije u roku od 14 dana na odgovarajući način obavještava nadležna tijela matične države članice.

(6) Kreditni posrednik kojem je oduzeto odobrenje za pružanje usluga kreditnog posredovanja, briše se iz registra kreditnih posrednika, bez odlaganja.

(7) Odobrenje za pružanje usluga kreditnog posredovanja može se ukinuti djelimično, u odnosu na jednog kreditora.

(8) Odobrenje za pružanje usluga kreditnog posredovanja prestaje da važi danom:

1) otvaranja postupka stečaja ili likvidacije kreditnog posrednika;

2) upisa u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS) novog pravnog lica u slučaju spajanja kreditnog posrednika sa drugim pravnim licem,

3) brisanja kreditnog posrednika iz CRPS u slučaju pripajanja kreditnog posrednika drugom pravnom licu, ili

4) prestanka važenja ugovora iz stava 4 ovog člana.

VIII. EVIDENCIJA KREDITORA I KREDITNIH POSREDNIKA

Evidencija Član 62

(1) Kreditor, odnosno kreditni posrednik može da pruža usluge potrošačkog kreditiranja u skladu sa ovim zakonom, odnosno posredovanja pri potrošačkom kreditiranju, ako je upisan u evidenciju kreditora i kreditnih posrednika.

(2) Kreditor je u potpunosti i bezuslovno odgovoran za štetu koju pričinu njegov kreditni posrednik zbog postupanja koje je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

(3) Kreditori koji imaju dozvolu odnosno odobrenje za rad Centralne banke izdatu na osnovu zakona kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija i davalaca finansijskog lizinga i mikrokreditnih finansijskih institucija, ne upisuju se u evidenciju iz stava 1 ovog člana.

(4) Kreditori upisani u evidenciju iz stava 1 ovog člana, mogu da pružaju samo namjensko potrošačko kreditiranje u svrhu jačanja svoje osnovne djelatnosti.

(5) Kreditor koji odobrava kredite isključivo svojim zaposlenim i kreditor koji u ulozi trgovca prilikom prodaje omogućava potrošačima plaćanje robe ili usluga u četiri ili manje obroka u roku od 12 mjeseci od dana kupovine robe, odnosno plaćanja usluge ne upisuju se u evidenciju iz stava 1 ovog člana.

(6) Kreditni posrednici koji pružaju usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju ne upisuju se u evidenciju iz stava 1 ovog člana.

(7) Evidenciju kreditora i kreditnih posrednika iz stava 1 ovog člana, vodi organ državne uprave nadležan za zaštitu potrošača u elektronskom obliku (u daljem tekstu: Ministarstvo).

(8) Evidenciju kreditnih posrednika koji obavljaju poslove za kreditore iz stava 3 ovog člana, vodi Centralna banka u elektronskom obliku, osim kreditnih posrednika koji pružaju usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju.

Upis u evidenciju Član 63

(1) Upis u evidenciju iz člana 62 stav 7 ovog zakona vrši se na osnovu prijave Ministarstvu uz koju se pored ostalog podnosi:

- rješenje o upisu u CRPS,
- za kreditne posrednike, i ugovor o posredovanju zaključen sa kreditorom, odnosno kreditorima, i
- interni akt kojim se utvrđuju procedure u vezi sa posredovanjem.

(2) Upis u evidenciju iz člana 62 stav 8 ovog zakona vrši se na osnovu zahtjeva Centralnoj banci uz koju se naročito podnosi:

- rješenje o upisu u CRPS;
- ugovor o posredovanju zaključen sa kreditorom, odnosno kreditorima, i
- interni akt kojim se utvrđuju procedure u vezi sa posredovanjem.

(3) Bliži uslovi za upis u evidenciju iz stava 1 ovog člana, sadržaj i način vođenja te evidencije propisuje Ministarstvo.

(4) Bliži uslovi za upis u evidenciju iz stava 2 ovog člana, sadržaj i način vođenja te evidencije propisuje Centralna banka.

IX. PRAVNA ZAŠTITA POTROŠAČA

Pravo potrošača na prigovor Član 64

(1) Potrošač ima pravo da podnese prigovor kreditoru, odnosno kreditnom posredniku, kada smatra da mu je povrijeđeno pravo propisano ovim zakonom.

(2) Ako kreditor, odnosno kreditni posrednik iz stava 1 ovog člana ne odluči o prigovoru potrošača odmah, a u složenijim slučajevima u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora, ili odbije prigovor, potrošač može da podnese zahtjev za zaštitu prava iz ovog zakona Centralnoj banci radi sprovođenja postupka nadzora kod kreditora i kreditnih posrednika iz člana 66 st. 2 i 3 ovog zakona.

(3) Ako kreditor, odnosno kreditni posrednik iz stava 1 ovog člana ne odluči o prigovoru potrošača odmah, a u složenijim slučajevima u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora, ili odbije prigovor, potrošač može tržišnoj inspekciji podnijeti zahtjev za zaštitu prava iz ovog zakona iz ovog zakona kod kreditora i kreditnog posrednika iz člana 66 stav 6 ovog zakona.

(4) Na postupak po prigovoru potrošača u pogledu načina podnošenja prigovora, isticanja obavještenja o načinu i mjestu podnošenja prigovora, tereta dokazivanja o isticanju obavještenja, vođenja evidencije prigovora potrošača, obaveza lica ovlašćenog za prijem prigovora, obaveze izdavanja potvrde o prijemu prigovora, ako se o prigovoru ne rješava odmah, kao i njene sadržine, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

(5) U slučaju iz st. 2 i 3 ovog člana, potrošač može zahtijevati vansudsku zaštitu ili zaštitu pred nadležnim sudom.

(6) Odredbe st. 1 do 5 ovog člana shodno se primjenjuju i na postupak po prigovoru drugog učesnika ugovora o kreditu.

(7) Kreditori i kreditni posrednici kojima Centralna banka izdaje dozvolu, odnosno odobrenje za rad, dužni su da podatke o prigovorima klijenata dostavljaju Centralnoj banci na način i u rokovima koje propisuje Centralna banka.

Vansudsko rješavanje sporova Član 65

U sporovima između potrošača ili drugog učesnika ugovora o kreditu i kreditora ili kreditnog posrednika može se pokrenuti postupak pred tijelom nadležnim za vansudsko rješavanje sporova potrošača osnovanog u skladu sa zakonom o zaštiti potrošača.

X. NADZOR

Nadzor nad kreditorima i kreditnim posrednicima Član 66

(1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše Ministarstvo i Centralna banka.

(2) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona Centralna banka sprovodi nad kreditorima kojima izdaje dozvolu, odnosno odobrenje za rad, kao i njihovim kreditnim posrednicima i filijalama tih posrednika u drugoj državi članici.

(3) Centralna banka nadzor nad sprovođenjem ovog zakona sprovodi i nad:

1) filijalom kreditnog posrednika sa sjedištem u drugoj državi članici preko koje taj posrednik pruža usluge na teritoriji Crne Gore, i

2) kreditnim posrednikom iz druge države članice koji na teritoriji Crne Gore pruža usluge neposredno.

(4) Nadzor iz st. 2 i 3 ovog člana Centralna banka sprovodi kroz postupak kontrole, u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija i poslovanje davaoca finansijskog lizinga i mikrokreditnih finansijskih institucija.

(5) Nadzor nad kreditnim posrednikom iz stava 3 tačka 1 ovog člana vrši se u odnosu na odredbe člana 12 st. 1 do 3, čl. 13, 14, 15, 16, 23 do 29, 31, 35, 45, 51 i 65 ovog zakona.

(6) Inspekcijski nadzor nad kreditorima i kreditnim posrednicima, osim nad kreditorima i kreditnim posrednicima iz st. 2 i 3 ovog člana, sprovodi tržišna inspekcija, u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(7) Tržišna inspekcija i druga lica ovlašćena za nadzor, revizori i druga lica koja učestvuju u postupku obavljanja nadzora kreditora i kreditnih posrednika, dužni su da sa podacima do kojih dođu u postupku nadzora postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, tajnost podataka i zaštita neobjavljenih podataka

(8) Lica iz stava 7 ovog člana mogu međusobno da razmjenjuju ili prosljeđuju povjerljive podatke u vezi sa sprovođenjem ovog zakona, u skladu sa zakonom.

(9) Organi iz stava 1 ovog člana, mogu donijeti propise za sprovođenje nadzora iz svoje nadležnosti.

Nadzor nad kreditnim posrednicima država članica

Član 67

(1) Ako u postupku nadzora utvrdi da kreditni posrednik iz države članice postupa suprotno odredbama člana 66 stav 5 ovog zakona, Centralna banka će naložiti da prekine sa takvim nezakonitim postupanjem.

(2) Ako kreditni posrednik ne prekine sa postupanjem iz stava 1 ovog člana, Centralna banka će preduzeti dodatne mjere i o tome obavijestiti nadležna tijela matične države članice tog kreditnog posrednika.

(3) Ako kreditni posrednik nastavi sa kršenjem odredaba iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može nakon obavještanja nadležnog tijela matične države članice preduzeti sve potrebne mjere kako bi spriječila ili kaznila dalje postupanje kreditnog posrednika suprotno ovom zakonu.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, Centralna banka može zabraniti kreditnom posredniku pružanje usluga na teritoriji Crne Gore, o čemu je dužna da bez odlaganja da obavjesti i Evropsku komisiju.

(5) Centralna banka može da pregleda organizaciju kreditnog posrednika i da zatraži promjene koje su potrebne radi ispunjavanja obaveza iz st. 1 do 4 ovog člana i omogućavanja nadležnom tijelu matične države članice nadzor nad primjenom zahtjeva u vezi sa prihodima osoblja tog kreditnog posrednika iz člana 14 ovog zakona ili izrečenih mjera sa tim u vezi.

(6) Ako Centralna banka utvrdi da kreditni posrednik koji neposredno pruža usluge na teritoriji Crne Gore krši prava potrošača iz ovog zakona ili da kreditni posrednik iz stava 1 ovog člana koji ima filijalu na teritoriji Crne Gore krši prava potrošača propisana ovim zakonom, koja nijesu obuhvaćena u članu 66 stav 5 ovog zakona, o tome će bez odlaganja obavijestiti nadležno tijelo matične države članice radi preduzimanja odgovarajućih mjera.

(7) Ako nadležno tijelo matične države članice ne preduzme odgovarajuće mjere u roku od 30 dana od prijema obavještenja Centralne banke ili kada, i pored naloženih mjera, kreditni posrednik iz stava 6 ovog člana nastavi da krši prava potrošača propisana ovim zakonom ili takvim djelovanjem narušava uredno funkcionisanje tržišta u Crnoj Gori, Centralna banka:

1) će nakon obavještanja nadležnog tijela matične države članice, naložiti mjeru koja je potrebna za zaštitu prava potrošača i uredno funkcionisanje tržišta, odnosno tom kreditnom posredniku, kao krajnju mjeru, može zabraniti pružanje usluga

na teritoriji Crne Gore, o čemu će bez odlaganja obavijestiti Evropsku komisiju i Evropskog bankarskog regulatora;

2) može se obratiti Evropskom bankarskom regulatoru i tražiti njegovu pomoć u skladu s članom 19. Regulative (EU) br. 1093/2010 Evropskog parlamenta i savjeta od 24. novembra 2010. godine o osnivanju evropskog nadzornog tijela (Evropski bankarski regulator), kojom se mijenja Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ od 24. novembra 2010. (u daljem tekstu: Regulativa (EU) br. 1093/2010).

(8) Nadležno tijelo matične države članice može u okviru obavljanja svojih ovlaštenja izvršiti neposredni nadzor kreditnog posrednika iz stava 1 ovog člana o čemu je dužno da prethodno obavijesti Centralnu banku.

(9) U slučaju neslaganja sa mjerama nadležnog tijela države članice domaćina u kojoj preko filijale posluje kreditni posrednik sa sjedištem u Crnoj Gori izrečenim prema tom kreditnom posredniku, Centralna banka može da se obrati Evropskom bankarskom regulatoru i da zatraži njegovu pomoć u skladu sa članom 19. Regulative (EU) br. 1093/2010.

Obaveze subjekata nadzora

Član 68

(1) Pored obaveza utvrđenih zakonom kojim se uređuje poslovanje Centralna banka, zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija i zakonom kojim se uređuje poslovanje davalaca finansijskog lizinga i mikrokreditnih finansijskih institucija kreditor, odnosno kreditni posrednik iz člana 66 st. 2 i 3 ovog zakona dužan je da Centralnoj banci radi sprovođenja nadzora utvrđenog ovim zakonom omogući pregled zaključenih ugovora, preda kopije ugovora, dokaze o izvršenoj procjeni kreditne sposobnosti, odnosno preduzetim mjerama radi postizanja dogovora sa potrošačima koji imaju poteškoće u plaćanju i dr., kao i da dostavi druge podatke i dokumentaciju koja je potrebna za sprovođenje nadzora nad ovim zakonom.

(2) Pored obaveza utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, kreditor, odnosno kreditni posrednik dužan je da tržišnoj inspekciji omogući pregled zaključenih ugovora, preda kopije ugovora, dokaze o izvršenoj procjeni kreditne sposobnosti, odnosno preduzetim mjerama radi postizanja dogovora sa potrošačima koji imaju poteškoće u plaćanju i dr., kao i da dostavi druge podatke i dokumentaciju koja je potrebna za sprovođenje nadzora nad ovim zakonom.

Obavezna saradnja

Član 69

(1) Centralna banka je kontakt tijelo za primanje zahtjeva za razmjenu informacija ili saradnju u vezi sa primjenom ovog zakona iz okvira njene nadležnosti.

(2) Centralna banka saraduje sa nadležnim tijelima država članica, u svim slučajevima kada je to potrebno radi sprovođenja ovog zakona, u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim i posebnim zakonom.

(3) Centralna banka pruža pomoć nadležnim tijelima država članica, razmjenjuje podatke i saraduje u utvrđivanju činjenica i okolnosti ili sprovođenju nadzora.

(4) Centralna banka može da odbije zahtjev za saradnju iz st. 2 i 3 ovog člana, ako:

- 1) utvrđivanje činjenica i okolnosti, sprovođenje nadzora ili razmjena informacija može negativno uticati na suverenitet, sigurnost ili javnu politiku Crne Gore;
  - 2) je pokrenut sudski postupak protiv istih lica i za iste radnje, ili
  - 3) je donesena pravosnažna presuda protiv istih lica i za iste radnje.
- (5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, Centralna banka obavještava nadležno tijelo države članice koje je zatražilo saradnju u kojem navodi razloge za odbijanje zahtjeva za saradnju.

Rješavanje sporova među nadležnim tijelima

Član 70

(1) Kada je zahtjev za saradnju, a naročito za razmjenu informacija odbijen ili nije obrađen u razumnom roku, Centralna banka se može obratiti Evropskom bankarskom regulatoru i zatražiti pomoć u skladu s članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana odluka Evropskog bankarskog regulatora donesena u skladu sa članom 19 Regulative (EU) br. 1093/2010 obavezujuća je za Centralnu banku.

Zabrane

Član 71

(1) Pored mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija i poslovanje davalaca finansijskog lizinga i mikrokreditnih finansijskih institucija, Centralna banka će rješenjem zabraniti kreditiranje, odnosno pružanje usluga kreditnog posredovanja licu za koje utvrdi da:

1) pruža usluge potrošačkog kreditiranja bez dozvole za rad, odnosno odobrenja, Centralne banke (član 53 stav 1);

2) pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju bez odobrenja Centralne banke ili upisa u registar kreditnih posrednika koji vodi Centralna banka (član 53 stav 2);

3) nakon dobijanja odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju, ne traži odobrenje za svaku dodatnu uslugu koju namjerava da pruža, kao i za svakog dodatnog kreditora za kojeg namjerava da bude vezan (član 54 stav 5);

4) pruža usluge kreditnog posredovanja bez upisa u evidenciju koja se vodi kod Centralne banke (član 62 stav 8).

(2) Centralna banka će rješenjem privremeno zabraniti kreditoru ili kreditnom posredniku zaključivanje ugovora o kreditu, odnosno pružanje usluga kreditnog posredovanja, do otklanjanja nepravilnosti, ako utvrdi da nije obavijestio Centralnu banku da je nastupila neka od okolnosti za oduzimanje odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja (član 61 st. 1 i 2).

(3) Ako utvrdi da ugovor o kreditu sadrži odredbe za koje je pravosnažnom sudskom presudom utvrđeno da su nepoštene, odnosno kojom se zabranjuje korištenja takvih ili sličnih ugovornih odredbi, tržišna inspekcija i Centralna banka će rješenjem privremeno zabraniti kreditoru ili kreditnom posredniku zaključivanje ugovora o kreditu, odnosno pružanje usluga kreditnog posredovanja do otklanjanja nepravilnosti.

Upravne mjere

Član 72

(1) Centralna banka i tržišna inspekcija će rješenjem naložiti kreditoru ili kreditnom posredniku otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i odrediti rok za otklanjanje tih nepravilnosti, ako u postupku nadzora utvrdi da:

1) sprovode praksu vezanja usluga (član 5 stav 1);
2) se pri kreiranju kreditnih proizvoda, odobravanju, posredovanju ili pružanju savjetodavnih usluga povezanih sa ugovorom o kreditu i, prema potrebi, dodatnih usluga potrošačima, kao i pri ispunjavanju obaveza iz ugovora o kreditu, ne pridržavaju pravila poslovnog ponašanja propisanih ovim zakonom (član 12);

3) nije učinio dostupnim, na vidnom mjestu u poslovnim prostorijama u kojima pružaju usluge potrošačima i na svojim internet stranicama, jasne i opšte informacije na crnogorskom jeziku o postupku odobravanja potrošačkog kredita ili ne informiše potrošače o mogućnosti dobijanja savjeta u savjetovalištima za zaštitu potrošača, ako su organizovana od strane organizacija potrošača ili jedinica lokalne samouprave (član 13);

4) osoblje kreditora i kreditnog posrednika koji rade na poslovima kreiranja, ponude ili odobravanja ugovora o kreditu i pružanja usluga kreditnog posredovanja ili pružanja savjetodavnih usluga ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom (član 14);

5) sve informacije, uključujući i reklamne materijale, u vezi sa ugovorom o kreditu nisu date na pošten i jasan način, odnosno dovode u zabludu potrošača ili izražavanje kod potrošača može da izazove lažna očekivanja u vezi sa dostupnošću ili troškovima kredita (član 15);

6) nije potrošaču pružio informacije i stavio na raspolaganje dokumentaciju na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 16);

7) oglas o kreditu ne sadrži informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (čl. 17 i 23);

8) prije zaključivanja ugovora o kreditu ne pruži, odnosno ne stavi na raspolaganje propisana obavještenja, objašnjenja i informacije i druge podatke u skladu sa odredbama ovog zakona (čl. 18, 19, 20, 21, 24 i 25, član 26 stav 1 i član 27);

9) u slučaju promjene obaveznih elemenata ugovora o kreditu kojim se povećava obim obaveze drugog učesnika ugovora o kreditu, ne obezbijedi njegovu saglasnost u vidu zaključenja aneksa ugovora o odgovarajućem sredstvu obezbjeđenja, ili u slučaju kada se drugi učesnik ugovora o kreditu ne saglasi sa promjenom obaveznih elemenata ugovora o kreditu, kao i u slučaju promjene tih elemenata, ne ostavi na snazi njihovu obavezu u visini i obimu prema prvobitno zaključenom ugovoru (član 26 st. 2 i 3);

10) nije potrošaču i drugom učesniku ugovora o kreditu pružio odgovarajuća objašnjenja o predloženim ugovorima o potrošačkim kreditima i dodatnim uslugama, kako bi potrošač mogao da procijeni da li su ti predloženi ugovori i dodatne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji (član 28);

11) u postupku za odobravanje potrošačkog kredita nije izričito obavijestio potrošača da li može da mu pruži savjetodavne usluge ili ne pruža savjetodavne usluge na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 29);

12) prije zaključivanja ugovora o kreditu nije izvršio procjenu kreditne sposobnosti potrošača na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 30 st. 1, 4 i 5 i član 33 st. 1, 2 i 3 tač. 2 i st. 4, 5 i 6);

13) na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom nije uspostavio, dokumentovao i redovno ažurirao postupke i vrstu informacija na kojima se zasniva

procjena kreditne sposobnosti potrošača, ili podatke i informacije o kreditu odobrenom potrošaču ne dostavlja kreditnom registru koji vodi Centralna banka ili kreditnu sposobnost potrošača ne prati kontinuirano tokom cijelog trajanja ugovornog odnosa, odnosno ponovo ne izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača prije svakog značajnijeg povećanja ukupnog iznosa kredita ili ako nakon zaključivanja ugovora o kreditu ugovorne strane ugovore promjenu ukupnog iznosa kredita, kreditor u kreditnom registru ne dopuni dostupne informacije o finansijskom stanju potrošača (član 30 st. 2, 3, 7 i 8);

14) je potrošaču odobrio kredit ili nakon zaključenja ugovora o kreditu je raskinuo ili izmijenio ugovor o kreditu u slučajevima i na način suprotan ovom zakonu (član 30 st. 6, 9 i 10 i član 33 stav 8);

15) nije procijenio vrijednost stambene nepokretnosti na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 32 st. 1 i 2);

16) ne čuva, odnosno ne vodi evidenciju o procjeni vrijednosti stambene nepokretnosti na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 32 st. 3 i 4);

17) kreditor nije obavijestio potrošača o odbijanju zahtjeva za odobrenje kredita na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 34 st. 1, 2 i 4);

18) odobrava kredit ili daje obećanje da će potrošaču odobriti kredit bez zaključenog ugovora o kreditu na papiru ili drugom trajnom mediju, ili nije dao primjerak ugovora o kreditu, ili ugovor o kreditu ne sadrži na sažet i jasan način elemente propisane ovim zakonom (član 35 st. 1 do 4);

19) u svakom trenutku u toku trajanja ugovora o kreditu, na zahtjev potrošača nije pružio izvještaj u formi plana otplate na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom ili ne čuva primjerak zaključenog ugovora o kreditu u roku, na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 35 st. 7 i 8);

20) nije omogućio potrošaču konverziju kredita vezanog uz stranu valutu u alternativnu valutu na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 37 st. 1 do 8 i član 38 stav 5);

21) ako kod ugovora o kreditu u stranoj valuti kreditor redovno ne obavještava potrošača pod uslovima i na način propisan ovim zakonom (član 37 st. 10 i 11);

22) kao uslov za sprovođenje konverzije traži zamjenu sredstava obezbjeđenja, dodatna sredstva obezbjeđenja ili, u slučaju ugovora o stambenom kreditu, procjenu stambene nepokretnosti (član 38 st. 1, 2 i 3);

23) radi naplate svojih potraživanja u alternativnoj valuti nije obezbijedio da se prinudna naplata sprovede na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 38 stav 4);

24) na depozit sa ugovorenom kamatom položen radi dobijanja kredita, ne primjenjuje isti metod obračuna kamate koji je primijenjen i na obračun kamate na iznos odobrenog kredita (član 39);

25) korisniku nije omogućio da bez posebne naknade podigne sredstva sa svog računa u gotovini, odnosno sa deviznog računa kod banke kod koje ima otvoren ovaj račun ili nije omogućio da bez posebne naknade i odmah poslije evidentiranog priliva podigne sredstva sa svog računa ili besplatno ugasi račun i platnu karticu vezane za transakcioni račun (član 40);

26) nije utvrdio parametar koji prati radi donošenja odluke o izmjeni promjenljive kamatne stope a koji je jasan i poznat potrošaču, nije razradio kvalitativno i kvantitativno uzročno-posljedične veze kretanja parametra i uticaja tih kretanja na visinu promjenljive kamatne stope i nije odredio u kojim se periodima razmatra donošenje odluke o izmjeni visine kamatne stope ili ne utvrdi promjenljivu kamatnu stopu (član 41 stav 1);

27) promjena kamatne stope u jednom referentnom periodu je suprotna odredbama ovog zakona (član 41 stav 4);

28) prije zaključivanja ugovora o kreditu, ako nudi ugovaranje promjenljive kamatne stope, potrošaču ne predstavi jasno i nedvosmisleno elemente iz člana 41 stav 1 ovog zakona, odnosno ne upozori ga na sve rizike promjenljive kamatne stope ili ugovorom o kreditu ne ugovori promjenljive elemente na osnovu kojih se izračunava promjenljiva kamatna stopa uključujući i ukupne troškove koji nijesu uključeni u ukupne troškove kredita za potrošače u skladu sa ovim zakonom (član 41 stav 5);

29) ne vodi i ne čuva evidenciju o parametrima iz stava 2 ovog člana, koje je utvrdio za ugovaranje promjenljive kamatne stope, odnosno ako ih ne učini dostupnim na svojim internet stranicama (član 41 stav 6);

30) ne obavijesti potrošača lično o svim promjenama kamatne stope, na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 42);

31) u slučaju kredita u formi dozvoljenog prekoračenja nije dostavio izvještaj o stanju i prometu na računu potrošača u slučaju i na način propisane ovim zakonom (član 43);

32) uskrati potrošaču pravo da bez naknade otkaže ugovor o kreditu čije trajanje nije određeno i u svakom trenutku, osim ako je ugovoren otkazni rok, odnosno ugovori rok duži od mjesec dana, ili o otkazu ugovora o kreditu čije trajanje nije određeno ne obavijesti potrošača na način i u roku propisanom ovim zakonom, ili uskrati pravo na povlačenje odobrenog iznosa kredita suprotno zakonu i ne obavijesti ga o razlozima uskraćivanja na način i u roku propisanim zakonom (član 44);

33) uskrati potrošaču pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu pod uslovima propisanim ovim zakonom ili, u slučaju jednostranog raskida ugovora o kreditu naplaćuje potrošaču naknade na koje nema pravo u skladu sa ovim zakonom (član 45 st. 1 do 5);

34) uskrati potrošaču pravo na prijevremenu otplatu kredita pod uslovima propisanim ovim zakonom, odnosno uskraćuje potrošaču pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita zbog prijevremene otplate, ili naplaćuje potrošaču naknade u slučaju prijevremene otplate kredita suprotno ovom zakonu (član 47);

35) ne uspostavi procedure za rano prepoznavanje potrošača s mogućim poteškoćama u plaćanju i obezbijedi uspostavljanje kontakata sa tim potrošačima (član 48 stav 1);

36) prije pokretanja izvršnog postupka, ne preduzme razumne i opravdane mjere radi postizanja dogovora o naplati obaveza iz ugovora o kreditu sa potrošačima koji imaju poteškoće u plaćanju ili pisano ne informiše o aktivnostima koje namjerava da preduzme ili je preduzeo u svrhu naplate, kao i ne predloži mjere za olakšanje otplate ugovora o kreditu ili mu utvrdi ili stavi na teret dodatne naknade koje proizilaze iz neispunjavanja obaveza iz ugovora o kreditu (član 48 st. 2, 3 i 4);

37) ne preduzme razumne i opravdane mjere u svrhu olakšanja otplate duga potrošaču i drugim učesnicima ugovora o kreditu, ako po okončanju izvršnog postupka dug nije izmiren u cjelosti (član 48 stav 7);

38) u slučaju ustupanja ugovora o kreditu ili prenosu prava uskrati potrošaču pravo na prigovor na način i po sadržini propisanim ovim zakonom ili ne obavijesti potrošača o ustupanju ugovora o kreditu ili prenosu prava u skladu sa ovim zakonom (član 49);

39) kod ugovora o prećutnom prekoračenju računa ugovor ne sadrži propisane informacije ili iste ne pruža na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom, ili u slučaju značajnog prekoračenja na računu dužeg od mjesec dana ne obavijesti potrošača na način i o informacijama propisanim ovim zakonom (član 50);

40) vrši obračun efektivne kamatne stope ili ukupnih troškova kredita, ili naplaćuje potrošaču naknadu za obradu kreditnog zahtjeva, odnosno odobravanje stambenog kredita suprotno odredbama ovog zakona (čl. 51 i 52);

41) nakon dobijanja odobrenja iz člana 54 stav 2 ovog zakona, ne traži odobrenje za pružanje svake dodatne usluge, odnosno za pružanje usluge za svakog dodatnog kreditora za kojeg je vezan (član 54 stav 5);

42) isključi ili ograniči potpunu i безусловnu odgovornost za štetu koju pričini njegov vezani kreditni posrednik zbog postupanja koje je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona (član 54 st. 7 i 8 i član 55 stav 6);

43) kreditni posrednik koji je dobio odobrenje u skladu sa članom 55 stav 3, ne podnese Centralnoj banci zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja iz člana 57 ovog zakona za pružanje usluge kreditnog posredovanja za više kreditora (član 55 stav 4);

44) ne obezbijedi da vezani kreditni posrednik za kojeg je izdato odobrenje iz člana 55 stav 3 ovog zakona kontinuirano ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 55 stav 5);

45) ne prati da li kreditni posrednik koji je za njega vezan i s kojim ima sklopljen ugovor o pružanju usluga kreditnog posredovanja postupa u skladu sa odredbama ovog zakona, ili ne obavijesti Centralnu banku da je nastupila neka od okolnosti za oduzimanje odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja na način i u rokovima propisanim ovim zakonom, ili ne vodi evidenciju o zaključenim, izmijenjenim, dopunjenim i raskinutim ugovorima sa kreditnim posrednicima, ili Centralnoj banci ne dostavi obavještenje o izmijenjenim, dopunjenim ili raskinutim ugovorima s kreditnim posrednicima na način i u rokovima propisanim ovim zakonom (član 59);

46) ne obavijesti Centralnu banku o svojoj namjeri da na teritoriji druge države članice preko filijale ili neposredno pruža usluge kreditnog posredovanja za stambeno potrošačko kreditiranje ili započne sa pružanjem tih usluga prije isteka roka od 30 dana (član 60 st. 1 i 2);

47) kreditni posrednik iz druge države članice na teritoriji Crne Gore pruža usluge suprotno ovom zakonu (član 60 st. 6 do 9 i član 65);

48) je uskratio potrošaču pravo na podnošenje prigovora u skladu s odredbama ovog zakona ili nije odlučio o prigovoru potrošača na način i u rokovima propisanim ovim zakonom (član 64 st. 1 i 2);

49) na zahtjev ne dostavi zatražene informacije i dokaze koji su potrebni za sprovođenje nadzora nad ovim zakonom (član 68 st. 1 i 2).

(2) Pored mjera iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može rješenjem privremeno zabraniti kreditoru ili kreditnom posredniku zaključivanje ugovora o kreditu do otklanjanja nepravilnosti.

(3) Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, tržišni inspektor će kreditoru ili kreditnom posredniku rješenjem naložiti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i odrediti rok za otklanjanje nepravilnosti.

(4) Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, tržišni inspektor će kreditoru ili kreditnom posredniku rješenjem privremeno zabraniti pružanje usluga potrošačkog kreditiranja iz ovog zakona, ako nije upisan u evidenciju kreditora i kreditnih posrednika.

(5) Tužba, odnosno žalba izjavljena protiv rješenja iz st. 1 do 4 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

XI. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji pravnih lica

Član 73

(1) Novčanom kaznom od 2.000 eura do 40.000 eura, kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) njegovo osoblje ne ispunjava uslove stručnosti i znanja propisane ovim zakonom (član 14);

2) pružaju savjetodavne usluge, suprotno uslovima propisanim ovim zakonom (član 29);

3) pruža usluge potrošačkog kreditiranja bez dozvole za rad, odnosno odobrenja, Centralne banke (član 53 stav 1);

4) pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju bez odobrenja Centralne banke ili bez upisa u Registar kreditnih posrednika koji vodi Centralna banka (član 53 stav 2);

5) nakon dobijanja odobrenja iz člana 54 stav 2 ovog zakona, ne traži odobrenje za pružanje svake dodatne usluge koju namjerava da pruža, odnosno za pružanje usluge za svakog dodatnog kreditora za kojeg je vezan (član 54 stav 5);

6) postupi suprotno članu 61 st. 1 i 2;

7) pruža usluge potrošačkog kreditiranja, odnosno posredovanja pri potrošačkom kreditiranju, ako nije upisan u evidenciju kreditora i kreditnih posrednika. (član 63 stav 1);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.500 eura do 12.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 800 eura do 4.000 eura.

(4) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana kreditor ili kreditni posrednik ostvario imovinsku korist, uz novčanu kaznu izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(5) Uz novčanu kaznu iz stava 1 ovog člana može se izreći zaštitna mjera zabrane zaključivanja ugovora o kreditu u trajanju od dva mjeseca do godinu dana.

Prekršaji kreditora i kreditnog posrednika

Član 74

(1) Novčanom kaznom od 1.000 eura do 20.000 eura, kazniće se za prekršaj pravno lice - kreditor ili kreditni posrednik, ako:

1) sprovode praksu vezanja finansijskih usluga (član 5 stav 1);

2) osoblje koje za kreditora i kreditnog posrednika radi na poslovima kreiranja, ponude ili odobravanja ugovora o kreditu i pružanja usluga kreditnog posredovanja ili pružanja savjetodavnih usluga ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 14);

3) sve informacije, uključujući i materijale kod oglašavanja, u vezi sa ugovorom o kreditu nisu date na pošten i jasan način, odnosno dovode u zabludu potrošača ili je izražavanje kod potrošača moglo da izazove lažna očekivanja u vezi sa dostupnošću ili troškovima kredita (član 15);

4) nije pružio informacije u skladu i na način propisan članom 16 ovog zakona;

5) prije prihvatanja ponude ili zaključivanja ugovora o kreditu ne pruži potrošaču propisane informacije na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (čl. 18 i 19);

6) prije prihvatanja ponude ili zaključivanja ugovora o kreditu u formi dozvoljenog prekoračenja odnosno ugovora koji uređuju mjere između kreditora i

potrošača u pogledu odloženog plaćanja ili metoda otplate potrošaču ne pruži propisane informacije na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 20 i 21);

7) potrošaču ne stavi na raspolaganje opšte informacije o ugovoru o stambenom kreditu, odnosno prije prihvatanja ponude ili zaključivanja ugovora o kreditu potrošaču ne pruži personalizovane informacije, na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 24 i 25);

8) prije zaključivanja ugovora o kreditu obezbjeđenog sredstvom obezbjeđenja (jemstvo, založno pravo i dr.) ne upozna drugog učesnika ugovora o kreditu sa predmetom, oblikom odnosno vrstom jemstva ili vrstom založnog prava i obimom odgovornosti na koju se obavezuje davanjem izjave o jemstvu, odnosno zaključivanjem ugovora o zasnivanju založnog prava, odnosno ne pruži sve informacije i ne učini dostupnim sve bitne elemente ugovora i ne preda nacrt ugovora drugom učesniku ugovora o kreditu, na njegov zahtjev i bez naknade, radi razmatranja izvan prostorija kreditora odnosno kreditnog posrednika (član 26 stav 1);

9) u slučaju promjene obaveznih elemenata ugovora o kreditu kojim se povećava obim obaveze drugog učesnika ugovornog odnosa iz stava 1 ovog člana, ne obezbijedi njegovu saglasnost u vidu zaključenja aneksa ugovora o odgovarajućem sredstvu obezbjeđenja i u slučaju kada se drugi učesnik ugovora o kreditu ne saglasi sa promjenom obaveznih elemenata ugovora o kreditu, kao i u slučaju promjene tih elemenata, ne ostavi na snazi njihovu obavezu u visini i obimu prema prvobitno zaključenom ugovoru (član 26 st. 2 i 3);

10) prije pružanja usluge kreditnog posredovanja, ne pruži potrošaču propisane informacije, na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 27);

11) prije zaključivanja ugovora o kreditu ne izvrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača i ne postupi na način i u skladu sa uslovima propisanim članom 30 ovog zakona;

12) nije procijenio vrijednost stambene nepokretnosti na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 32 st. 1 i 2);

13) ne postupa u skladu i na način propisan članom 33 ovog zakona;

14) ne čuva, odnosno ne vodi evidenciju o procjeni vrijednosti stambene nepokretnosti na način, sadržine i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 32 st. 3 i 4);

15) odobrava kredit ili daje obećanje da će potrošaču odobriti kredit bez zaključenog ugovora o kreditu na papiru ili drugom trajnom mediju, ili nije dao primjerak ugovora o kreditu, ili ugovor o kreditu ne sadrži na sažet i jasan način elemente propisane ovim zakonom (član 35 st. 1 do 4);

16) ugovori ne sadrže opšte upućujuće norme na poslovnu politiku ili druge interne akte, kada su u pitanju obavezni elementi ugovora o kreditu propisani ovim zakonom (član 35 stav 5);

17) jednostrano uvodi nove naknade, i povećava naknade koje su postojale u trenutku zaključenja ugovora o stambenom kreditu (član 35 stav 6);

18) ne omogući potrošaču konverziju kredita vezanog uz stranu valutu u alternativnu valutu na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 37 st. 1 do 8);

19) ako kod ugovora o kreditu u stranoj valuti, kreditor redovno ne obavještava potrošača pod uslovima i na način propisan ovim zakonom (član 37 st. 10 i 11);

20) ne postupa u skladu i na način propisan članom 38 ovog zakona;

21) nije utvrdio parametar koji prati radi donošenja odluke o izmjeni promjenljive kamatne stope a koji je jasan i poznat potrošaču, nije razradio kvalitativno i kvantitativno uzročno-posljedične veze kretanja parametra i uticaja tih kretanja na

visinu promjenljive kamatne stope i nije odredio u kojim se periodima razmatra donošenje odluke o izmjeni visine kamatne stope ili ne utvrdi promjenljivu kamatnu stopu (član 41 stav 1);

22) je promjena kamatne stope u jednom referentnom periodu suprotna odredbama ovog zakona (član 41 stav 4);

23) prije zaključivanja ugovora o kreditu, ako nudi ugovaranje promjenljive kamatne stope, potrošaču ne predstavi jasno i nedvosmisleno elemente iz člana 41 stav 1 ovog zakona, odnosno ne upozori ga na sve rizike promjenljive kamatne stope ili ugovorom o kreditu ne ugovori promjenljive elemente na osnovu kojih se izračunava promjenljiva kamatna stopa uključujući i ukupne troškove koji nijesu uključeni u ukupne troškove kredita za potrošače u skladu sa ovim zakonom (član 41 stav 5);

24) uskrati potrošaču pravo da bez naknade otkáže ugovor o kreditu čije trajanje nije određeno i u svakom trenutku, osim ako je ugovoren otkazni rok, odnosno ugovori rok duži od mjesec dana, ili o otkazu ugovora o kreditu čije trajanje nije određeno ne obavijesti potrošača na način i u roku propisanom ovim zakonom, ili uskrati pravo na povlačenje odobrenog iznosa kredita suprotno zakonu i ne obavijesti ga o razlozima uskraćivanja na način i u roku propisanim zakonom (član 44);

25) uskrati potrošaču pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu pod uslovima propisanim ovim zakonom ili, u slučaju jednostranog raskida ugovora o kreditu naplaćuje potrošaču naknade na koje nema pravo u skladu sa ovim zakonom (član 45 st. 1 do 5);

26) uskrati potrošaču pravo na prijevremenu otplatu kredita pod uslovima propisanim ovim zakonom, odnosno uskraćuje potrošaču pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita zbog prijevremene otplate, ili naplaćuje potrošaču naknade u slučaju prijevremene otplate kredita suprotno ovom zakonu (član 47);

27) ne uspostavi procedure za rano prepoznavanje potrošača sa mogućim poteškoćama u plaćanju i obezbijedi uspostavljanje kontakata sa tim potrošačima (član 48 stav 1);

28) prije pokretanja izvršnog postupka, ne preduzme razumne i opravdane mjere radi postizanja dogovora o naplati obaveza iz ugovora o kreditu sa potrošačima koji imaju poteškoće u plaćanju ili pisano ne informiše o aktivnostima koje namjerava da preduzme ili je preduzeo u svrhu naplate, kao i ne predloži mjere za olakšanje otplate ugovora o kreditu ili mu utvrdi ili stavi na teret dodatne naknade koje proizlaze iz neispunjavanja obaveza iz ugovora o kreditu (član 48 st. 2, 3 i 4);

29) ne preduzme razumne i opravdane mjere u svrhu olakšanja otplate duga potrošaču i drugim učesnicima ugovora o kreditu, ako po okončanju izvršnog postupka dug nije izmiren u cijelosti (član 48 stav 7);

30) u slučaju ustupanja ugovora o kreditu ili prenosu prava uskrati potrošaču pravo na prigovor na način i po sadržini propisanim ovim zakonom ili ne obavijesti potrošača o ustupanju ugovora o kreditu ili prenosu prava u skladu sa ovim zakonom (član 49);

31) kod ugovora o prećutnom prekoračenju računa ugovor ne sadrži propisane informacije, ili iste ne pruža na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom, ili u slučaju značajnog prekoračenja na račun dužeg od mjesec dana ne obavijesti potrošača na način i o informacijama propisanim ovim zakonom (član 50);

32) vrši obračun efektivne kamatne stope ili ukupnih troškova kredita, ili naplaćuje potrošaču naknadu za obradu kreditnog zahtjeva, odnosno odobravanje stambenog kredita suprotno odredbama ovog zakona (član 51 i 52);

33) nakon dobijanja odobrenja iz člana 54 stav 2 ovog zakona, ne traži odobrenje za pružanje svake dodatne usluge, odnosno za pružanje usluge za svakog dodatnog kreditora za kojeg je vezan (član 54 stav 5);

34) isključi ili ograniči potpunu i bezuslovnu odgovornost za štetu koju pričini njegov vezani kreditni posrednik zbog postupanja koje je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona (član 54 st. 7 i 8);

35) kreditni posrednik koji je dobio odobrenje u skladu sa članom 54 stav 3, ne podnese Centralnoj banci zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja iz člana 57 ovog zakona za pružanje usluge kreditnog posredovanja za više kreditora (član 55 stav 4);

36) ne obezbijedi da vezani kreditni posrednik za kojeg je izdato odobrenje iz člana 55 stav 3 kontinuirano ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 55 stav 5);

37) ne postupa na način i u skladu sa odredbama člana 59 ovog zakona;

38) ne obavijesti Centralnu banku o svojoj namjeri da na teritoriji druge države članice preko filijale ili neposredno pruža usluge kreditnog posredovanja za stambeno potrošačko kreditiranje i u obavještenju ne navede državu članicu u kojoj namjerava da po prvi put pruža usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju (član 60 stav 1);

39) započne sa pružanjem usluga kreditnog posredovanja i savjetodavnih usluga prije isteka roka od 30 dana od dana dostavljanja obavještenja iz stava 3 ovog člana (član 60 stav 4);

40) kreditni posrednik iz druge države članice na teritoriji Crne Gore pruža usluge suprotno ovom zakonu (član 60 st. 6 do 9);

41) na zahtjev Centralna banke ne dostavi zatražene informacije i dokaze koji su potrebni za sprovođenje nadzora nad ovim zakonom (član 68 stav 1);

42) na zahtjev tržišne inspekcije ne dostavi zatražene informacije i dokaze koji su potrebni za sprovođenje nadzora nad ovim zakonom (član 68 stav 2);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 750 eura do 6.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 400 eura do 2.000 eura.

(4) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana kreditor ili kreditni posrednik ostvario imovinsku korist, uz novčanu kaznu izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(5) Uz novčanu kaznu iz stava 1 ovog člana može se izreći zaštitna mjera zabrane zaključivanja ugovora o kreditu u trajanju od dva mjeseca do godinu dana.

Prekršaji kreditora i kreditnog posrednika

Član 75

(1) Novčanom kaznom od 500 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - kreditor ili kreditni posrednik, ako:

1) se pri kreiranju kreditnih proizvoda, odobravanju, posredovanju ili pružanju savjetodavnih usluga povezanih sa ugovorom o kreditu i, prema potrebi, dodatnih usluga potrošačima, kao i pri ispunjavanju obaveza iz ugovora o kreditu, ne pridržavaju pravila poslovnog ponašanja propisanih ovim zakonom (član 12);

2) nije učinio dostupnim, na vidnom mjestu u poslovnim prostorijama u kojima pružaju usluge potrošačima i na svojim internet stranicama, jasne i opšte informacije na crnogorskom jeziku o postupku odobravanja kredita ili ne informiše potrošače o mogućnosti dobijanja savjeta u savjetovalištim za potrošače, ako su organizovana od strane organizacija potrošača ili jedinica lokalne samouprave (član 13);

3) oglas o kreditu ne sadrži informacije u skladu sa odredbama ovog zakona (čl. 17 i 23);

4) nije potrošaču i drugom učesniku ugovora o kreditu pružio odgovarajuća objašnjenja o predloženim ugovorima o potrošačkim kreditima i dodatnim uslugama, kako bi potrošač mogao da procijeni da li su ti predloženi ugovori i dodatne usluge prilagođeni njegovim potrebama i finansijskoj situaciji (član 28);

5) u postupku za odobravanje potrošačkog kredita nije izričito obavijestio potrošača da li može da mu pruži savjetodavne usluge ili ne pruža savjetodavne usluge na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 29);

6) kreditor ne obavijesti potrošača o odbijanju zahtjeva za odobrenje kredita na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 34 st. 1 i 2)

7) u svakom trenutku u toku trajanja ugovora o kreditu, na zahtjev potrošača ne pruži izvještaj u formi plana otplate na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom ili ne čuva primjerak zaključenog ugovora o kreditu u roku, na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom (član 35 st. 7 i 8);

8) na depozit sa ugovorenom kamatom položen radi dobijanja kredita, ne primjenjuje isti metod obračuna kamate koji je primijenjen i na obračun kamate na iznos odobrenog kredita (član 39);

9) korisniku ne omogući da bez posebne naknade podigne sredstva sa svog računa u gotovini, odnosno sa deviznog računa kod banke kod koje ima otvoren ovaj račun ili ne omogući da bez posebne naknade i odmah poslije evidentiranog priliva podigne sredstva sa svog računa ili besplatno ugasi račun i platnu karticu koji su vezani za transakcioni račun (član 40);

10) ne vodi i ne čuva evidenciju o parametrima iz stava 2 ovog člana, a koje je utvrdio za ugovaranje promjenljive kamatne stope, odnosno ako ih ne učini dostupnom na svojim internet stranicama (član 41 stav 6);

11) ne obavijesti potrošača lično o svim promjenama kamatne stope, na način, pod uslovima i sadržine propisanim ovim zakonom (član 42);

12) u slučaju kredita u formi dozvoljenog prekoračenja nije dostavio izvještaj o stanju i prometu na računu potrošača u slučaju i na način propisan ovim zakonom (član 43);

13) ne odluči o prigovoru odmah a u složenijim slučajevima u roku od 8 dana od dana dostavljanja prigovora (član 64 st.2 i 3);

14) ne dostavi podatke o prigovorima klijenata na način i u rokovima koje odredi Centralna banka (član 64 stav 7).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 375 eura do 3.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 200 eura do 1.000 eura.

Zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka

Član 76

Za prekršaje iz čl. 73, 74 i 75 ovog zakona prekršajni postupak ne može se pokrenuti ni voditi ako protekne tri godine od dana kada je prekršaj izvršen.

Objavljivanje odluka

Član 77

(1) Centralna banka na svojoj internet stranici objavljuje izreku pravosnažnih odluka donesenih u prekršajnim postupcima koje je pokrenula Centralna banka, a kojima su kreditna institucija ili kreditni posrednik i njihova odgovorna lica proglašeni krivim za prekršaj iz ovog zakona, kao i naziv organa koje je donijelo tu odluku i broj i datum odluke.

(2) Centralna banka može objaviti rješenje koje je donijela u sprovođenju nadzora iz ovog zakona, i kada ga objavi dužna je da objavi i odluku upravnog suda, ako je protiv tog rješenja podnesena tužba.

(3) Podaci koji predstavljaju bankarsku tajnu u skladu sa kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija ili koji su zaštićeni u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka ne objavljuju se.

(4) Ako Centralna banka ocijeni da bi objavljivanje iz stava 1 ovog člana moglo da ugrozi stabilnost finansijskog tržišta ili prouzrokuje nesrazmjernu štetu kreditnoj instituciji ili kreditnom posredniku ili njihovom odgovornom licu, dužna je da prikrije podatak o kreditnoj instituciji ili kreditnom posredniku ili njihovom odgovornom licu.

(5) Obavještenje iz st. 1 i 2 ovog član ostaje na internet stranici Centralne banke do nastupanja pravnih dejstva rehabilitacije u skladu sa zakonom kojim se uređuju prekršaji.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 78

(1) Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, podzakonski akti iz člana 12 stav 7, člana 32 stav 6 i člana 59 stav 6 ovog zakona donijeće se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Do dana stupanja na snagu podzakonskih akata iz st. 1 i 2 ovog člana, primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o potrošačkim kreditima ("Službeni list CG", broj 35/13).

Dozvole za rad i odobrenja

Član 79

(1) Kreditni posrednici koji su na dan početka primjene ovog zakona upisani u evidenciju koja se vodi kod Centralne banke, odnosno Ministarstva nastavljaju da posluju kao kreditni posrednici, u skladu sa ovim zakonom na osnovu postojećeg upisa u evidenciju.

(2) Kreditni posrednici iz stava 1 ovog člana koji pružaju usluge posredovanja pri stambenom kreditiranju dužni su da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu podzakonskog akta iz člana 56 stav 6 ovog zakona, podnesu Centralnoj banci zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju.

(3) Kreditni posrednici koji u roku iz stava 2 ovog člana ne podnesu zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju ili zahtjev za izdavanje tog odobrenja bude odbijen, dužni su da odmah po isteku roka za podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja za pružanje usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju, odnosno odmah po prijemu rješenja kojim je odbijen zahtjev

za izdavanje odobrenja, prestanu sa pružanjem usluga posredovanja pri stambenom kreditiranju.

(4) Prema kreditnim posrednicima koji ne postupe u skladu sa stavom 3 ovog člana Centralna banka će preduzeti mjere u skladu sa ovim zakonom.

Započeti postupci **Član 80**

Postupci započeti do dana početka primjene ovog zakona okončaće se u skladu sa Zakonom o potrošačkim kreditima ("Službeni list CG", broj 35/13) i Zakonom o zaštiti potrošača - korisnika finansijskih usluga ("Službeni list CG", broj 43/15).

Status kreditora iz države članice do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji **Član 81**

Do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji na kreditora koji je kreditna institucija iz države članice primjenjivaće se odredbe ovog zakona koje se odnose na kreditnu instituciju iz treće zemlje.

Usklađivanje poslovanja **Član 82**

(1) Kreditori i kreditni posrednici dužni su da usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od 60 dana od dana početka primjene ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kreditne institucije su dužne da usklade svoje poslovanje u skladu sa podzakonskim aktima donesenim na osnovu člana 14 stav 3, člana 25 stav 9 i člana 51 stav 11 ovog zakona najkasnije u roku od 90 dana od dana početka primjene ovog zakona.

Ugovori o kreditu zaključeni do dana stupanja na snagu, odnosno početka primjene ovog zakona **Član 83**

(1) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na ugovore o kreditu zaključene do dana početka primjene ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, na ugovore o kreditu zaključene do dana stupanja na snagu ovog zakona primjenjuju se odredbe člana 30 st. 8 do 11, člana 33 st. 1, 2 i 3 i st. 7 i 8, člana 47 stav 4 tačka 4, člana 48 i člana 62 stav 2 ovog zakona.

Odložena primjena **Član 84**

Odredbe člana 14 stav 4, člana 31 stav 1, člana 34 stav 3, člana 54 stav 1 tač. 2 i 4 i stav 10, člana 56 stav 5, člana 57 stav 5, člana 58 stav 3 tačka 3 i stav 5, člana 60 i člana 61 stav 1 tačka 6 i stav 5, člana 64 stav 3 i čl. 67, 69 i 70 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Evropskoj uniji.

Prestanak primjene odredaba drugog zakona
Član 85

Od dana početka primjene ovog zakona na ugovore o kreditu između potrošača i kreditora, odnosno kreditnih posrednika neće se primjenjivati odredbe o potrošačkom kreditiranju iz Zakona o zaštiti potrošača - korisnika finansijskih usluga ("Službeni list CG", broj 43/15).

Prestanak važenja
Član 86

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o potrošačkim kreditima ("Službeni list CG", broj 35/13).

Stupanje na snagu
Član 87

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

(naziv ministarstva koje je sprovelo javnu raspravu)

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

Nacrt zakona o potrošačkim kreditima

(naziv nacrtu zakona, odnosno strategije koji je bio predmet javne rasprave)

Vrijeme trajanja javne rasprave: 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva (08.12.2021. – 29.12.2021.)

Način sprovođenja javne rasprave:

- Dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija na Nacrt zakona o potrošačkim kreditima u pisanoj formi na adresu: Rimski trg, broj 46, 81000 Podgorica ili na e-mail: danijela.dubljevic@mek.gov.me, tokom cijelog trajanja javne rasprave.

Ovlašćeni predstavnici ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi:

- Jasna Vujović, generalna direktorica Direktorata za unutrašnje i konkurenciju.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:

- Za javnu raspravu o Nacrtu zakona o potrošačkim kreditima interesovanje je iskazalo Udruženje banaka Crne Gore.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

Podnosilac primjedbe /predloga/ sugestije	Član Nacrta Zakona	Primjedba /predlog/sugestija	Analiza i osvrt na primjedbu/predlog/sugestiju	Implementacija primjedbe /predloga/ sugestije
Udruženje banaka CG Primjedba /predlog/sugestija br. 1	Član 2, stav 1	Precizirati šta se podrazumijeva pod: „daje obećanje“, predlažemo da se izmijeni u „obavezujuću ponudu“.	Pojam „daje obećanje“ koristi Direktiva o hipotekarnim kreditima (u daljem tekstu: Direktiva) u članu 4 stav 1 tačka 2 i 3. Isto jezičko određenje dato je i u članu 2 Zakona o potrošačkim kreditima ("Službeni list Crne Gore", br. 35/13 od 23.07.2013., 73/17 od 03.11.2017, 72/19 od 26.12.2019, 08/21 od 26.01.2021) - u daljem tekstu ZPK. Ovo jezičko određenje je i do sada egzistiralo u zakonodavstvu CG, a praksa nije pokazala nejasnoće u njegovoj primjeni.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 2	Član 2, stav 2	Precizirati predmet člana. Potrebno definisati da li se misli isključivo na stambene kredite, tj. čija je namjena kupovina nepokretnosti iz sredstava kredita, ili se misli na sve kredite obezbijeđene hipotekom na nepokretnosti kako je ovdje navedeno.	Definicija je data u skladu sa Direktivom. Pod ovim pojmom se obuhvata šira lepeza kreditnih proizvoda od klasičnih stambenih kredita (kredita čija je namjena kupovina stana i koji su obezbijeđeni hipotekom ili fiducijom na tom stanu). Ovdje se radi i o tzv. hipotekarnim kreditima odnosno kreditima koji za sredstvo obezbijeđenja imaju hipoteku ili fiduciju na nepokretnosti koja nije stan i čija namjena može biti neodređena (na pr. gotovinski kredit uz hipoteku). Ovo određenje je dato i recitalu 15. preambule, prema kojem bi se Direktiva trebala primjenjivati i na „ugovore o refinansiranju ili druge ugovore o kreditu koji bi vlasniku ili djelimičnom vlasniku pomogli u tome da zadrži prava na nekretnini ili zemljištu i na kredite koji se koriste za kupnju nekretnine u pojedinim državama članicama, uključujući kredite koji ne zahtijevaju povrat kapitala ili, osim ako države članice imaju uspostavljen prikladan alternativni okvir, one čija je svrha osigurati privremeno finansiranje između prodaje jedne nekretnine i kupnje druge te na osigurane kredite za obnovu stambene nekretnine“. Definicija je dovoljno određena u mjeri da ne odstupa od definicije stambenih kredita date u Direktivi.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

Primjedba /predlog/sugestija br. 3	Član 2, stav 2	Precizirati šta se podrazumijeva pod „drugim sličnim sredstvom obezbjeđenja“.	Ovdje se misli i na fiducijarnu svojinu kao uslovno stečeno pravo svojine, zatim zalaganje prava korišćenja u vezi sa tom nepokretnošću, vinkuliranje polise osiguranja nepokretnosti kreditoru itd. Obzirom na to da se Direktiva primjenjuje u svim zemljama članicama EU, a da neke države članice nemaju hipoteku kao stvarno založno pravo već neki sličan stvarnopravni instrument obezbjeđenja potraživanja bilo je nužno u Direktivi upotrijebiti ovaj izraz, a samim tim i u budućem Zakonu o potrošačkim kreditima.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 4	Član 3, stav 1	Precizirati šta se podrazumijeva pod: „poslovnom cjelinom“, jednovrsni proizvodi ili različiti proizvodi iste kompanije?	Definicija poslovne cjeline je data u stavu 2 člana 3. Akcenat nije stavljen na vrstu proizvoda već na pravnu povezanost ugovora o kreditu i ugovora o prodaji, kada se ugovorom o kreditu finansira konkretna prodaja stvari ili usluga. Definicija je do sada egzistirala u zakonodavstvu CG, u Zakonu o potrošačkim kreditima, a praksa nije pokazala nejasnoće u njenoj primjeni i razumijevanju.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 5	Član 4, stav 1, tačka 1	Da li je u skladu sa definisanim značenjem izraza „dozvoljeno prekoračenje“ moguće u ugovoru o otvaranju transakcionog računa dodati klauzulu po kojoj Banka korisniku može odobriti limit u visini od nekoliko posljednjih prosječnih zarada, i ako da, da li bi se mogao propisati maksimalni broj zarada, odnosno limit, ili je dozvoljeno prekoračenje moguće samo u formi ugovora o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja?	Sadržaj ugovora o kreditu u obliku dozvoljenog prekoračenja definisan je članom 34 i 34 ZPK. Svako odobrenje prekoračenja potrošaču suprotno ovom članu ili članu 48 (prećutno prihvaćeno prekoračenje, koje se može dozvoliti osnovom ugovora o otvaranju transakcionog računa) je nezakonito. Odobrenje limita putem ugovora o otvaranju TR ne bi smatrao prećutnim prihvaćenim prekoračenjem i kao takvo bilo bi nezakonito.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 6	Član 4, stav 1, tačka 4	Predlažemo da se radi razjašnjenja iz „svih troškova“ isključe troškovi prinudne naplate jer ih je nemoguće anticipirati.	„kao i sve naknade koje je potrošač dužan da plati za nepoštovanje obaveza utvrđenih ugovorom o kreditu“ se isključuju iz definicije „ukupan iznos koji plaća potrošač“. S tim u vezi upućujemo na član 4 stav 1 tačka 13 Direktive kojim je određeno da se iz ove definicije <i>isključuju naknade koje je potrošač dužan platiti za nepoštovanje</i>	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

			<i>obveza utvrđenih ugovorom o kreditu.</i>	
Primjedba /predlog/sugestija br. 7	Član 4, stav 1, tačka 15	Precizirati ili dopuniti odredbu, nije jasno na kakvo se privremeno finansiranje tačno misli.	Radi se o definiciji preuzetoj iz Direktive član 4 stav 1 tačka 23.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 8	Član 4, stav 1, tačka 18	Da li se otvaranje računa (aktivan transakcioni račun) kod stambenih kredita i dozvoljenog prekoračenja (overdrafta) smatra praksom vezanja usluga jer je kod ovih proizvoda status klijenta obavezan? Posebno naglašavamo dozvoljeno prekoračenje kao proizvod koji se ne može ugovoriti a da klijent prethodno nema otvoren račun kod banke.	Opšte je pravilo da praksa vezanja usluga nije dozvoljena, (eng. <i>tying and bundling practices</i>) osim ako se finansijska usluga ili ponuđeni proizvod koji se nude skupa s ugovorom o kreditu ne mogu ponuditi zasebno, budući da čine sastavni dio kredita, kao što je to slučaj kod dozvoljenog prekoračenja. I u drugim slučajevima definisanim članom 6 stav 2, kreditori mogu opravdano ponuditi ili prodavati ugovor o kreditu u paketu s računom za obavljanje platnog prometa, štednim računom, investicijskim proizvodom ili proizvodom penzijskog osiguranja. Ovo posebno u slučajevima ako se kapital s računa koristi za otplatu kredita ili je preduslov za udruživanje sredstava radi dobijanja kredita ili u situaciji u kojoj ulagački proizvod ili proizvod privatnog penzijskog osiguranja služe kao kolateral za kredit.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 9	Član 5, stav 1	Isključivanjem iz ukupnih troškova kredita isključivo troškova "javnopravne ovjere ugovora i druge dokumentacije", predmetna odredba nije usaglašena sa Direktivom 2008/48/EZ. Naime, istom Direktivom je predviđeno da svi troškovi notara ne ulaze u ukupan trošak kredita (čl.3 st.1 tač. (g)), što predviđa sve nužne troškove notara u vezi sa potrošačkim kreditom (npr. sastavljanja notarskog zapisa ili sl), a ne samo troškove notarske ovjere, što je	Riječi „javnopravne ovjere ugovora i druge dokumentacije” zamjenjuju se riječima „troškovi notara”.	Prihvaćeno.

		samo jedna od notarskih usluga.		
Primjedba /predlog/sugestija br. 10	Član 5, stav 1	Precizirati ili dopuniti odredbu da li se troškovi obračunavaju na dan zaključenja ugovora o kreditu.	Obračun troškova se vrši prilikom izračuna godišnje efektivne kamatne stope na odobrene kredite. Definicija troškova nije bitna samo kod obračuna i utvrđivanja ukupne cijene kredita za potrošača već i kod reklamiranja kredita.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 11	Član 6, stav 1	Precizirati šta se podrazumijeva pod „praksom vezanja usluga“?	Definicija je jasna. Radi se nedozvoljenim praksama prodaje jednog proizvoda - kredita uz drugi proizvod ili uslugu, uz uslov da se potrošački/stambeni kredit ne nudi kao samostalan proizvod kod konkretnog kreditora.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 12	Član 6, stav 3	Precizirati šta se podrazumijeva pod „praksom objedinjavanja usluga“ i kako je to različito od prakse „vezivanja usluga“ pa je jedno dozvoljeno, a drugo nije?	Objašnjenje je dato u predhodnim odgovorima. Ratio legis ovih određenja je da se zabranom prakse vezanja spriječi ponuda s jedne strane potrošačima privlačnih, a sa druge strane veoma rizičnih i kompleksnih bankarskih proizvoda, čijm prihvatom potrošač dobija kredit, ali uz njega i druge proizvode koji se „pakuju“ uz taj proizvod.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 13	Član 10, stav 2	Precizirati na koji način zavisi sprovođenje kredita od posebnih zahtjeva potrošača? Koji su to „razumne“ pretpostavke o rizicima u odnosu na položaj potrošača?	Ovim odredbama se uvodi novi standard zaštite potrošača na način da kreditori, posrednici i imenovani predstavnici imaju obavezu i da finansijski savjetuju/edukuju potrošača i njegovom najboljem interesu prilikom nuđenja različite palete kreditnih proizvoda, te su, u tom smislu, dužni ponuditi potrošaču najprikladniji kredit koji odgovara njegovom bonitetu, životnim navikama itd. U tom smislu su i članom 12 Nacrta zakona o potrošačkim kreditima propisani usovi za osoblje (na primjer zaposlene kod banaka) u pogledu ostvarenog stepena stručnosti i znanja (taksativno navedenog u stavu 2 istog člana) koje obavljaju poslove kreditiranja (pri čemu se ovdje misli na zaposlene u organizacionim djelovima koji imaju neposredan kontakt sa potrošačima, na primjer tzv. front / komercijalu, ne i back office). Pod razumnim pretpostavkama o rizicima podrazumijeva se objektivno sagledavanje okolnosti potrošača u	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

			svojstvu korisnika kredita u odnosu na konkretni potrošački kredit koji se nudi, pri čemu zaposleni ne smiju biti motivisani ciljevima prodaje / bonusima na način da isti negativno utiču na njihovo djelovanje u najboljem interesu potrošača.	
Primjedba /predlog/sugestija br. 14	Član 11	Da li se pod finansijskim obrazovanjem potrošača misli na definisanje opštih uslova, ili je na kreditnim institucijama da slobodno odrede formu? U tom slučaju, da li postoji neki primjer na tržištu koji bi se mogao podijeliti?	Ovdje se radi o jednoj opšte postavljenoj normi koja promovira obavezu državi CG da se bavi finansijskom edukacijom potrošača. Kreditori i kreditni posrednici imaju obavezu da prezentiraju i učine javno dostupnim informacije i postupke odobravanja potrošačkih kredita. Kreditima i kreditnim posrednicima se ostavlja mogućnost da izabere na koji način će operacionalizovati ovu obavezu. Bitno je dostupnost informacija bude fizička – u poslovnim prostorijama, na vidnom mjestu i u elektronskom obliku na Internet stranici.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 15	Član 12, tačka 3	Precizirati koji su uslovi za obavljanje poslova kreditnog referenta i da li će CBCG da propiše uslove potrebne za obavljanje poslova kreditnog referenta?	CBCG se obavezuje da podzakonskim aktom uredi ovo pitanje.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 16	Član 14, tačka 2	Nije jasno navedeno da se ovdje ne mogu svrstati overdrafti i kreditne kartice. To nije moguće/primjenljivo, te treba jasno naglasiti da se ne odnosi na njih.	Obaveza kreditora da na zahtjev potrošača i bez naknade pruži izvještaj o stanju i prometu po ugovoru o potrošačkom kreditu, utvrđena je članom 33 stav 7, članom 14 stav 2 i odredbama člana 41 ZPK.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 17	Član 15, stav 2	Na koji način utvrditi EKS (efektivnu kamatnu stopu) ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o kreditu, naročito o osiguranju kada se troškovi te usluge ne mogu unaprijed utvrditi? Potrebno izmijeniti, i to na način da bude jasno da trošak po osnovu dodatne usluge koji nije moguće predvidjeti neće biti	Predmetna odredba na jasan i nedvosmislen način utvrđuje obavezu kreditora da prilikom oglašavanja iskaže EKS - kao cijenu koštanja kredita. Ukoliko kreditoru nije poznat iznos troškova vezanih za polisu osiguranja ili druge instrumente obezbjeđenja kredita, a ti instrumenti su obavezan uslov za odobravanje kredita, kreditor na odgovarajući način informiše klijenta da je taj instrument osiguranja kredita uslov za odobravanje kredita i da troškovi koji se odnose na taj instrument nijesu uključeni u prezentovani iznos efektivne kamatne	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

		iskazan prilikom obračuna EKS-a, već da je potrebno isključivo navesti potrošaču obavezu zaključivanja tog ugovora.	stope. Odnosno, obaveza zaključivanja tog ugovora mora biti iskazana na jasan, sažet i vidljiv način, sa efektivnom kamatnom stopom.	
Primjedba /predlog/sugestija br. 18	Član 16, tačka 3	Precizirati „dodatne informacije“. S obzirom na obim predefinisanih informacija, teško je pretpostaviti koje bi to dodatne informacije mogle biti i nije jasno u kojoj formi ih je potrebno dostaviti?	Ukoliko kreditor i kreditni posrednik propišu internim aktima dostavljanje potrošaču i dodatnih informacija njih treba dostaviti potrošaču u zasebnom dokumentu kako je određeno članom 5 Direktive.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 19	Član 16, stav 4	U pogledu mogućnosti pružanja informacija potrošaču prije zaključivanja ugovora o kreditu <i>upotrebom telefona</i> , zbog čega se za taj kanal informisanja posebno navode elementi iz stava 1 tač. 3 do 6 i tačka 8 ovog člana, zajedno sa efektivnom kamatnom stopom iskazanom na reprezentativnom primjeru i ukupnim iznosom koji je potrošač dužan da plati, kao i da li se pod upotrebom telefona mislim na isključivo pisanu formu u skladu sa stavom 1 istog člana?	Radi se o obavezi koja je određena Direktivom član 5 stav 2. Radi se o informacijama koje se dostavljaju glasovnom komunikacijom potrošaču.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 20	Član 16, stav 5	U kojim situacijama i kada se može zaključiti ugovor o kreditu na daljinu?	Ugovor o kreditu se može zaključiti na daljinu u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti potrošača koje se odnose na pružanje finansijskih usluga na daljinu i drugim propisima koji uređuju digitalno poslovanje i dr. U članu 23 Nacrta ZPK je dato jasno upućenje.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 21	Član 17, stav 1	Precizirati termin: „stvaranje glavnice“.	„Stvaranje glavnice“ se dešava primjera radi kod revolving kredita, kada korisnik kredita može u toku trajanja ugovora o kreditu da po povlačenju određene sume kredita (tranše), vrši uplate na partiju kredita koja ne služi otplati kredita već	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je

			plaćanju dospjelih kamata, ali ne i amortizaciji glavnice (otplati kredita) čime se kreiraju raspoloživa sredstva (stvara se glavnica) koja se kasnije do isteka ugovora može ponovo koristiti „povući“.	objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 22	Član 18, stav 1	Predlažemo brisanje kako je ovo već učinjeno putem obrasca i davanjem podataka iz čl. 16. Smatramo da je ovo nepotrebno ponavljanje, koje uvodi konfuziju u procese rada pa predlažemo brisanje.	Nije ponavljanje. Radi se o različitom obimu stepena informisanosti koje se daje za konkretne vrste kredita. Već postoji u članu 11 ZPK.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 23	Član 18, stav 1, tačka 5	Neprecizan poziv na član.	U članu 18 stav 1 tačka 5 nema pozivanja na član.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 24	Član 21, stav 3	Da li ovo znači da se se troškovi polise osiguranja ne uključuju u obračun EKS ako troškovi nisu poznati? Precizirati da li će trošak po osnovu dodatne usluge koji nije moguće predvidjeti (neće) biti iskazan prilikom obračuna EKS-a, već da je potrebno isključivo navesti potrošaču obavezu zaključivanja tog ugovora.	Kao i što je i gore navedeno. Ovdje se radi o oglašavanju stambenih potrošačkih kredita i o oglašavanju EKS. Ne i o obračunu EKS. Direktiva posebno ukazuje na obavezu ulaska troškova osiguranja kroz pojam „ukupnih troškova kredita za porošaća“ u obračun EKS. To je određeno i Nacrtom ZPK u članu 49 – Obračun EKS.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 25	Član 22	Da li se pod opštim informacijama o ugovoru o stambenom kreditu koje se potrošaču stavljaju na raspolaganje misli na PK formu ili opšte informacije, dostupne na sajtu, koje jesu trajni medij?	Misli se na jasne i razumljive opšte informacije o ugovoru o stambenom kreditu koje je, u skladu sa članom 22 ZPK, kreditor dužan da potrošaču stavi na raspolaganje na papiru, ili drugom trajnom mediju.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 26	Član 23, stav 1	Da li je dovoljno navedene informacije dati u formi PK	Radi se o novoj formi obrasca tzv. ESIS obrazac. Svakom potrošaču prije sklapanja ugovora kreditna institucija	Primjedba/predlog/sugestija

		<p>obrasca ili je potrebna neka nova forma? Dodatno, da li između tačaka 1) i 2) treba dodati "i/ili"? Ako ostane samo „i“ da li to znači da se personalizovane informacije dostavljaju dva puta?</p>	<p>dužna je pružiti personalizirane informacije korišćenjem standardiziranog informativnog obrasca (ESIS) koji je ujednačen na nivou Europske unije. Naglašena je važnost upotrebe jednostavnog i razumljivog jezika, a obrazac se potrošaču daje unaprijed na papiru ili na nekom drugom trajnom mediju. Standardizirani obrazac omogućuje potrošaču usporedbu ugovora o stambenom potrošačkom kreditu koji su dostupni na tržištu, procjenu njihovih učinaka i donošenje odluke o tome hoće li potrošač sklopiti ugovor o stambenom potrošačkom kreditu ili ne. Obrazac o stambenom kreditu će podzakonskim aktom urediti CBCG.</p>	<p>stija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.</p>
<p>Primjedba /predlog/sugestija br. 27</p>	<p>Član 23, stav 2</p>	<p>Može li se PK obrazac smatrati personalizovanim informacijama kod stambenih kredita?</p>	<p>Ne. Vidjeti predhodni odgovor.</p>	<p>Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.</p>
<p>Primjedba /predlog/sugestija br. 28</p>	<p>Član 24, stav 1</p>	<p>Da li su odredbe ovog stava u koliziji sa odredbama člana 210, stav 2 Zakona o kreditnim institucijama?</p>	<p>Svaka kolizija odredbi Nacrta ZPK i ZOKI tumači se u korist Nacrta ZPK. Dobra primjedba da se ovo uredi u prelaznim i završnim odredbama.</p>	<p>Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.</p>
<p>Primjedba /predlog/sugestija br. 29</p>	<p>Član 24, stav 2</p>	<p>Precizirati da li je neophodno zaključenje i ugovora o solidarnom jemstvu ili samo davanja izjave o jemstvu.</p>	<p>Član 24 stav 2 ZPK eksplicitno utvrđuje obavezu zaključenja aneksa ugovora o odgovarajućem sredstvu obezbjeđenja. ZOO član 422 definiše da su svi ugovori o jemstvu u privredi povlače solidarnu odgovornost jemca ukoliko se drugačije ne ugovori, pa se ima tumačiti da se ista obaveza odnosi i na potrošača kao jemca odnosno da je potrošač solidarno odgovoran.</p>	<p>Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.</p>
<p>Primjedba /predlog/sugestija br. 30</p>	<p>Član 25, tačka 7</p>	<p>Nije jasno da li se ovaj segment odnosi isključivo na stambene kredite, međutim u tački broj 7. se isključivo navode stambeni krediti tako da se unosi konfuzija da li se u ovom segmentu radi o potrošačkim ili stambenim kreditima ili o obje vrste kredita.</p>	<p>Odgovor se nalazi u članu 2 stav 5 Nacrta ZPK na koji upućuje član 25 stav 1. Radi se dakle, o obje vrste kredita, a tačka 7 samo na posredovanje kod stambenih kredita.</p>	<p>Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.</p>

		Molimo da se ovo precizira.		
Primjedba /predlog/sugestija br. 31	Član 26	Potrebno je precizirati da li se pojašnjenja daju usmeno ili pisanim putem, imajući u vidu da sadrže, između ostalog i informacije iz PK obrasca.	Nacrt ZPK ne precizira način prikupljanja pojašnjenja. Ostavljeno je na volju ugovornim stranama da ovo pitanje urede.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 32	Član 27, stav 1	Precizirati koje su to usluge, ko može da pruža "savjetodavne usluge" i njegove kvalifikacije. Pošto je ovo novina, treba nam više informacija o načinu pružanja ove usluge. Da li ovo znači da bi banka morala da ima posebna lica (zaposlene) koja obavljaju ove poslove? Molimo za više detalja.	Direktiva o hipotekarnim kreditima sadrži posebno Poglavlje 8. koje se bavi aktivnostima pružanja savjetodavnih usluga. Savjetodavne usluge (eng. advisory services) su u čl. 4. tač. 21. Direktive definisane kao pružanje ličnih preporuka potrošaču u odnosu na jednu ili više transakcija koje se odnose na ugovor o kreditu, a koje čine aktivnost odvojenu od odobravanja kredita ili kreditnog posredovanja. Savjetodavne usluge se tako mogu, ali i ne moraju kombinovati sa uslugama odobravanja kredita ili kreditnog posredovanja. Stoga države članice moraju osigurati da kreditor, kreditni posrednik ili imenovani predstavnik, izričito obavijeste potrošača jesu li mu osigurane ili mu se mogu osigurati savjetodavne usluge u kontekstu određene transakcije. Upravo imajući u vidu brojne rizike povezane sa pružanjem savjetodavnih usluga, Direktiva o hipotekarnim kreditima u čl. 22. propisuje čitav niz standarda koji se moraju poštovati. Tako prije samoga sklapanja ugovora o pružanju savjetodavnih usluga, potrošaču moraju na papiru ili na nekom drugom trajnom mediju biti pruženi određeni podaci i informacije o istima, na osnovu kojih će zaključiti želi li savjetodavnu uslugu. Prema čl. 22. st. 2. Direktive potrošač se informiše o tome da li bi se osobna preporuka temeljila na razmatranju samo vlastitih	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

			<p>proizvoda davalaca kredita ili na razmatranju širokog ranga proizvoda dostupnih na tržištu. Povrh toga, gdje je primjenjivo potrošač se informiše o naknadi koju će platiti za usluge savjetovanja ili ukoliko se ista ne može odrediti u trenutku informisanja, potrošač se informiše o metodi njenog obračuna. Ove se informacije mogu pružiti potrošaču kao dodatne informacije u fazi pružanja opštih i personalizovanih predugovornih informacija, odnosno pored ESIS-a.</p> <p>Uvođenjem odredbe o savjetodavnim uslugama Direktiva o hipotekarnim kreditima zapravo uvažava postojeću situaciju neadekvatnog regulisanja savjetodavnih usluga koje se pružaju na tržištu kredita EU. Prepoznavši mnogobrojne rizike vezane uz pružanje istih, propisuje standarde kojima nastoji postaviti okvire aktivnostima savjetovanja te otkloniti ključne rizike koje one mogu predstavljati za potrošače. Kako bi se zajamčila što je veća ekspertiza u pružanju savjetodavnih usluga, Direktiva tako zahtijeva da ih pružaju isključivo vjerovnici, kreditni posrednici ili imenovani predstavnici. S tim u vezi, Direktiva i Nacrt ZPK ne nameće obavezu bankama kao kreditorima da ovaj posao povjere isključivo određenim zaposlenim licima koja bi obavljala samo ovaj posao. Podrazumijeva se da ti zaposleni, samim tim što su zaposleni kod banaka kao kreditora mogu obavljati ove poslove.</p>	
Primjedba /predlog/sugestija br. 33	Član 28, stav 2	<p>Predlažemo: brisanje dijela: <u>koji ne mogu biti manji od iznosa utvrđenog zakonom kojim se uređuje iznos dijela ličnih primanja koji je zaštićen od izvršenja.</u> ILI dodavanje dijela: „Ako kreditna institucija sprovođenjem detaljne individualne procjene shodno jasno propisanoj internoj proceduri za takve</p>	<p>Član 18 Direktive utvrđuje kao „obavezu“ državama članicama da osiguraju da „prije sklapanja ugovora o kreditu, kreditor sprovede detaljnu procjenu kreditne sposobnosti potrošača uzimajući u obzir „relevantne činioce“. I dok sama odredba ne određuje koji bi to činioci mogli biti, preambula Direktive nabraja neke od mogućih faktora kao što su buduća plaćanja ili rast plaćanja potreban zbog negativne amortizacije ili odgođena plaćanja glavnice ili kamata, druge uobičajene troškove, dugove ili druge finansijske obveze, prihod, štednju i imovinu, budući događaji predvidive za vrijeme trajanja predloženog</p>	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

		<p>slučajeve ocijeni da odobravanjem kredita potrošaču kojem, nakon dodatnog zaduženja, za životne troškove ostaje manje od ličnih primanja koji je zaštićen od izvršenja, potrošač neće doći u stanje prezaduženosti, odlukom nije zabranjeno odobravanje tog kredita." ILI dodavanje dijela: "Kreditna institucija je uvijek u mogućnosti na osnovu individualne procjene odlučiti da – premda uz novo zaduženje klijentu za životne troškove ostaje manje od iznosa zaštićenog Zakonom o izvršenju i obezbeđenju – potrošač ipak neće doći u stanje prezaduženosti, te mu stoga kredit može biti odobren."</p> <p><i>Obrazloženje:</i> Pozivamo se na iskustvo Hrvatske narodne banke koja prihvatila predlog banaka i odlučila da briše ovaj dio odredbe koji smo i predložili sa obrazloženjem da ne žele da utiču na sistem izračuna kreditne sposobnosti i na sklonost banaka ka preuzimanju rizika. Ograničenje čije smo brisanje tražili važi za postupak izvršenja a ne za postupak izračuna kreditne sposobnosti.</p>	<p>ugovora o kreditu, kao što su smanjenje prihoda radi penzionisanja potrošača ili porast kamatne stope, ili negativne promjene kursa. Na osnovu izloženog slijedi da Nacrta ZPK promjenom ili brisanjem ove odredbe ne bi bio neusklađen sa Direktivom. Obrazloženje koje je dato i predlog koji je dat, kao i iskustvo HNB-a ima utemeljenje. Na drugoj strani treba imati u vidu da se ova odredba ne odnosi samo na Banke kao kreditore već i, primjera radi, na mikrokreditne finansijske institucije (koje ne odobravaju stambene kredite, ali podliježu pod ovu odredbu koja se odnosi na sve kreditore u smislu Nacrta ZPK), koje su spremnije da prihvate veći kreditni rizik (zbog čega imaju veću premiju na rizik jer im se stopa godišnje EKS kreće i do, u pojedinim slučajevima i cca 30%), a time dovedu potrošača u nepovoljniji položaj odnosno stanje prezaduženosti. Ovu su razlozi koji su motivisali predlagača da na ovaj način zaštiti potrošača od stanja prezaduženosti, pri čemu se kao mjere uzeo limit sprovođenja izvršenja na novčanim potraživanjima izvršnog dužnika – u ovom slučaju potrošača. Prema tački 27 Preambule Direktive - S obzirom na značajne posljedice za kreditore, potrošače i potencijalnu finansijsku stabilnost izvršnog postupka, primjereno je podsticati kreditore da se na proaktivan način i u početnoj fazi suoče s kreditnim rizikom u nastajanju te da se uspostave potrebne mjere s ciljem osiguravanja da kreditori pokažu razuman stupanj strpljenja te da preduzmu razumne mjere u rješavanju situacije drugim sredstvima prije započinjanja ovršnog postupka. Gdje je to moguće, treba pronaći rješenja pri kojima se u obzir uzimaju praktične okolnosti i razumna potreba za troškovima života potrošača. Ako je dug nakon izvršnog postupka neotplaćen, države bi članice trebale osigurati zaštitu osnovnih životnih uslova i preduzeti mjere olakšavanja otplate, izbjegavajući dugoročnu prezaduženost.</p>	
Primjedba /predlog/sugestija br. 34	Član 28, stav 3	Kreditna sposobnost se ažurira u trenutku kada klijent podnese	Ovaj stav se odnosi na ažuriranje internih akata kreditora na osnovu kojih se odobravaju krediti potrošačima.	Ne radi se o primjedb

		<p>zahtjev za novim kreditiranjem. Najveće izloženosti se ažuriraju jednom godišnje, tokom reodobrenja. Proceduralno, dokumenta koja regulišu ovu materiju ažuriraju se najmanje jednom godišnje. Molimo za pojašnjenje na šta se ovdje konkretno mislilo. Dodatno, nije jasno da li je ovaj stav je u suprotnosti sa stavom 1) iz ovog člana gdje se kaže da je Kreditor dužan da izvrši procjenu kreditne sposobnosti na osnovu podataka iz RKB-a.</p>		i/predlog u/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 35	Član 28, stav 5	Potrebno je precizirati pisanu saglasnost potrošača za uvid u kreditni registrar, da li se pod tim podrazumijeva i elektronska saglasnost, dvofaktorska autentifikacija...?	Elektronska saglasnost je moguća, ukoliko je ista potpisana od strane potrošača elektronskim potpisom u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje elektronski potpis.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 36	Član 30, stav 4	Na šta se konkretno misli pod: „i praksi procjene vrijednosti u vezi sa preuzetim hipotekarnim kreditima“? Nejasna odredba. Šta su preuzeti hipotekarni krediti?	Primjedba se prihvata. Član 30 stav 4 treba da glasi: „ <i>Evidencija iz stava 3 ovog člana, naročito obuhvata informacije o vrsti nepokretnosti i procijenjenoj vrijednosti ovih nepokretnosti koja su prihvaćena kao sredstvo obezbjeđenja potraživanja po osnovu ugovora o potrošačkim kreditima.</i>	Prihvaćeno.
Primjedba /predlog/sugestija br. 37	Član 30, stav 5	Stiče se utisak da ovaj stav ne pripada ovom članu. Molimo za pojašnjenje šta je obaveza banaka u ovom dijelu.	Nacrt ZPK ne odnosi se samo na Banke kao kreditore već i na javno-pravne subjekte, u ovom slučaju nadležni organ uprave za poslove statistike koji bi trebao da prati i evidentira založene nepokretnosti u CG.	Ne radi se o primjedbi i/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 38	Član 31, tačka 5	Precizirati kakva je „nezavisna“ provjera, ko to može da je obavi i kako.	Nezavisna provjera se odnosi provjeru podataka i dokumentacije koju je obezbijedio potrošač bez njegovog znanja od strane kreditora (podaci iz RKB o stanju zaduženosti potrošača, podaci o plaćenim doprinosima i visini	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato

			zarade ili penzije itd).	je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 39	Član 31, tačka 8	Precizirati kako se ugovor može raskinuti prije njegovog zaključenja.	Ova odredba utvrđuje odgovornost kreditora za pogrešnu procjenu kreditne sposobnosti potrošača, ukoliko je potrošač blagovremeno dostavio tačne informacije. Takođe, ovdje se radi o pravu kreditora da raskine zaključen ugovor o kreditu zbog krivotvorenih ili lažnih informacija u kojem slučaju kredit ne bi bio odobren da su prikazane tačne informacije i/ili podaci. U CG zakonodavstvu, članom 245 KZ je propisano krivično djelo pod nazivom „Neosnovano dobijanje i korišćenje kredita i druge pogodnosti“.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 40	Član 32, stav 1	Predlažemo da se ovaj stav dopuni na način da se opiše na koji način treba obavijestiti potrošača i da li ga treba uvijek obavještavati o razlozima za odbijanje zahtjeva.	Bitno je da ga kreditor obavijesti i da o tome ima dokaz.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 41	Član 33, stav 1	Predlažemo dopunu: „korišćenjem metoda dvofaktorske identifikacije ili drugih metoda koje obezbjeđuju komunikaciju na daljinu“.	Nacrt ZPK upućuje na supsidijarnu primjenu Zakona o zaštiti potrošača, kojim se uređuje pitanje zaključenja ugovora o kreditu na daljinu. Dakle, Nacrt ZPK ne zabranjuje da se ugovor zaključi na daljinu, na način i pod uslovom kako je to uređeno Zakonom o zaštiti potrošača i drugim propisima koji uređuju digitalno poslovanje i dr.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 42	Član 33, stav 3, tačka 5	U pogledu forme i sadržaja ugovora u formi odloženog plaćanja za određene stvari ili usluge ili u slučaju povezanih ugovora o kreditu, osim naziva stvari ili usluge i njihove cijenu za gotovinu, dati mogućnost prostog upisa broja fakture. <i>Obrazloženje:</i> U slučaju većeg broja proizvoda koji se	Ovo su bitni elementi ugovora koje zahtijeva Direktiva i kao takvi su preneseni u Nacrt ZPK. Nema smetnji da kreditor propiše i dodatne elemente koji nisu suprotni Nacrtu ZPK.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

		finansira je jednostavnije upisati samo broj fakture (u kojoj je navedeno sve što se finansira) nego posebno označavati svaki proizvod ili uslugu koja se finansira.		
Primjedba /predlog/sugestija br. 43	Član 33, stav 3, tačka 16	U slučaju da je ugovor o kreditu obezbijeđen mjenicom jemca, na koji način i kako iskazati njenu vrijednost?	Njena vrijednost zavisi od imovine mjeničnog dužnika. Ova odredba upućuje na druga sredstva obezbjeđenja potraživanja koja se mogu kvantifikovati.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 44	Član 33, stav 6	Imajući u vidu da nakon zaključenja ugovora o stambenom kreditu kreditor ne može jednostrano uvoditi nove naknade, niti može povećati naknade koje su postojale u trenutku zaključenja ugovora o stambenom kreditu, da li se to odnosi i na aktivaciju administrativne zabrane i trošak koji Banka naplaćuje po tom osnovu, odnosno da li ovaj trošak treba biti propisan Ugovorom o kreditu? Dodatno, da li znači da nema primjene bilo koje promjene naknade (shodno Zakonu o platnom prometu) bez aneksa ugovora o stambenom kreditu? Da li je ova odredba u koliziji sa odredbama člana 22 Zakona o platnom prometu?	Kreditor ne ostvaruje prava na ovaj trošak, imajući u vidu odredbe člana 46 stav 4 ZPK.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 45	Član 33, stav 8	U pogledu obaveze kreditora da čuva primjerak zaključenog ugovora o kreditu na papiru ili drugom trajnom mediju za cijelo vrijeme trajanja	Prihvata se predlog.	Prihvaćeno.

		ugovora i 10 godina nakon dana isteka ugovora, predlažemo da taj rok bude 10 godina od dana otplate kredita, zbog mogućnosti raskida ugovora.		
Primjedba /predlog/sugestija br. 46	Član 39, stav 2	Limitiran je izbor indexa, pri čemu Libor index prestaje da postoji 31.12.2021. godine. Ovo je vjerovatno i za EURIBOR. Isključuje se Saron iako je Evropska Komisija je kao zamjensku klauzulu Libora odredila Saron. Isključuje se njihov rast što je suprotno njihovoj svrsi i prirodi.	Prihvata se sugestija. LIBOR je potrebno brisati.	Prihvaćeno.
Primjedba /predlog/sugestija br. 47	Član 39, stav 5	Precizirati na koji način ugovorom o kreditu jasno i nedvosmisleno ugovoriti promjenljive elemente na osnovu kojih se izračunava promjenljiva kamatna stopa, uključujući i troškove iz člana 5 stav 1 i člana 49 stav 3 ovog zakona koji nisu uključeni u ukupne troškove kredita za potrošača.	Ugovorom se moraju prikazati promjenljivi elementi na osnovu kojih se izračunava promjenljiva kamatna stopa. A koji u predugovornoj fazi predhodno moraju biti predstavljeni potrošaču.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 48	Član 40, stav 1	Obaveza obavještanja potrošača ako je ugovorena promjenljiva kamatna stopa, najmanje 15 dana prije početka njene primjene je u skladu sa članom 210 Zakona o kreditnim institucijama gdje se isto propisuje obaveza kreditne institucije da u slučaju kada je ugovorena promjenljiva kamatna stopa, najmanje 15 dana prije primjene nove kamate,	Neophodno je obezbjediti blagovremeno informisanje potrošača o promjeni obaveze.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

	<p>obavijesti klijenta o promjeni kamatne stope. Međutim, rok od 15 dana treba izbrisati u skladu sa datim obrazloženjem.</p> <p><i>Obrazloženje:</i> Ovaj rok od 15 dana se ne može ispoštovati iz razloga koji smo već naveli na javnoj raspravi za Zakon o kreditnim institucijama i koji su prihvaćeni (iako je izostalo brisanje roka od 15 dana), a uslijed nadogradnje informacionih sistema banaka u cilju uskladjivanja sa računovodstvenim standardom IFRS 9 (MRS 9).</p> <p>Treba imati na umu da su banke shodno računovodstvenom standardu IFRS 9 bile u obavezi da nadgrade informacioni sistem na način da se prilikom računanja vrijednosti EURIBOR-a uzima vrijednost EURIBOR-a na 01. danu u tekućem mjesecu, pa se sljedstveno tome ažuriranje vrši po isteku ugovorenog perioda ažuriranja.</p> <p><u>Na primjer:</u> Ako u kreditu sa kamatnom stopom sa EURIBOR-om, mjesečni anuitet dospijeva 10-og u mjesecu, u slučaju da se mjesečni anuitet promijenio uslijed promjene vrijednosti EURIBOR-a, Banka shodno IFRS 9 mora da uzme vrijednost EURIBOR-a, koji je važio na 01. u</p>	
--	---	--

		<p>tekućem mjesecu, dakle, samo 10 dana prije dospjeća anuiteta. Uslijed toga, objektivno je nemoguće ispuniti rok od najmanje 15 dana prije primjene nove kamate, jer sljedeći mjesečni anuitet dospjeva za 10 dana od dana promjene vrijednosti EURIBOR-a.</p> <p>Iz Ministarstva finansija i socijalnog staranja, na dopis UBCG nismo dobili konkretno usmjerenje, kako bi banke trebalo da postupaju, ali su najavljene izmjene i dopune Zakona o kreditnim institucijama, predviđene Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021 – 2023, u IV kvartalu naredne godine, kada očekujemo brisanje ovog roka od 15 dana.</p>		
Primjedba /predlog/sugestija br. 49	Član 40, stav 2	U pogledu obavještenja o promjeni kamatne stope na koji način objasniti kretanje parametra zbog kojeg je došlo do promjene iste?	U obavještenju navesti da ukoliko je promjenjiva k.s. vezana za na pr. Euribor, da je padom EURIBOR-a za određenu procentualnu vrijednost smanjena k.s. za konkretan iznos i da se ima primjenjivati ta k.s. za određeni period trajanja ugovora.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.

Primjedba /predlog/sugestija br. 50	Član 45, stav 8	Precizirati ovaj stav jer ovim i dalje nije jasno definisano da li se te posljedice za potrošača trebaju računati po osnovu štete koju banka ima usled prijevremenog zatvaranja plasmana ili usled administrativnih troškova ili nečeg trećeg...?	Ovdje su kreditori dužni da vode računa o interesima potrošača na način što će kvantifikovati cijenu / trošak koji za potrošača nosi prijevremena otplata kredita u odnosu na trošak/cijenu otplate kredita na već ugovoreni način u odnosu na vrijeme (t) kada potrošač podnese zahtjev za prijevremenu otplatu.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 51	Član 46, stav 2	Vidi komentar br. 32 sa obrazloženjem.	Vidi odgovor br. 32.	Odgovoreno.
Primjedba /predlog/sugestija br. 52	Član 46, stav 3	Predlažemo da se odredba isključi s obzirom da je korisnik kredita u skladu sa propisima upoznat kada kasni sa otplatom, kao i ukoliko kreditor pokrene naplatu iz nekog od sredstava obezbjedjenja, te ne vidimo svrhu informisanja o tome.	Ne prihvata se brisanje.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena.
Primjedba /predlog/sugestija br. 53	Član 46, stav 4	Da li potrošaču koji ima poteškoća u plaćanju, kreditor može da naplati troškove aktivacije administrativne zabrane? Na koje naknade se ovdje misli? Potrošač snosi troškove prinudne	Kreditor ne ostvaruje prava na tošak aktivacije administrativne zabrane. Suština je da kreditor ne može naplaćivati naknade koje je sam propisao internim aktima (na primjer naplata slanja opomene pred raskid ugovora o kreditu) van onih koje su određene posebnim propisima a tiču se prinudne naplate.	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.

		<p>naplate potraživanja ukoliko kreditor pokrene istu, pa je potrebno naglasiti da se ova odredba ne odnosi na iste. Precizirati jer ovako definisano izgleda da predstavlja zabranu naplate naknade za obradu stambenog kredita. Potrebno dodatno pojasniti, s obzirom da se nalazi u dijelu koji se odnosi na EKS.</p>		
Primjedba /predlog/sugestija br. 54	Član 49, stav 7 i 8	<p>U vezi ugovora o kreditu sa odredbom koja dozvoljava promjene kamatne stope, u dijelu obaviještavanja potrošača o mogućim efektima promjene na iznose koje je dužan da plati i na efektivnu kamatnu stopu, potrebno je dodatno precizirati kako i na koji način se prikazuje dodatna efektivna kamatna stopa koja prikazuje moguće rizike povezane sa značajnim povećanjem kamatne stope.</p> <p>Predlažemo da se naglasi da se ove odredbe ne primjenjuju na Overdrafte i Kreditne kartice jer njih nije moguće tretirati kao kredite iako oni spadaju pod termin „potošački kredit“, s obzirom da se kod overdrafta i kreditne kartice ne može pretpostaviti kada će klijent podići koji iznos novca i koliko dugo će ga koristiti itd... a sve su to elementi za obračun EKS.</p>	<p>Odredbe iz člana 49 stav 7 i 8 ostaju. Stav 7 već egzistira kao član 29 stav 6 kod sadašnjeg ZPK. Kod ugovora o dozvoljenom prekoračenju postoje posebna pravila obračuna i ugovaranja kamatne stope.</p>	<p>Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.</p>
Primjedba	Član	Da li kreditni	Kreditni posrednici koji obavljaju	Ne radi

/predlog/sugestija br. 55	50, 51	posrednici koji pružaju usluge potrošačkog kreditiranja sa kojima banka saradjuje (kredit na licu mjesta), i koji su već u evidenciji kreditora Centralne banke, treba ponovo upisati u evidenciju nadležnog Ministarstva, ili se obaveza odnosi na nove kredite posrednike, kao i da li će se ubuduće upisivati samo u evidenciju nadležnog Ministarstva?	poslove za kreditore kojima licencu izdaje CBCG ne upisuju se u evidenciju Ministarstva.	se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 56	Član 61, stav 2	Predlažemo da se rok za odgovor na prigovore potrošača u složenijim slučajevima produži na 8 radnih dana.	To je već propisano. Član 61 stav 2 <i>„Ako kreditor, odnosno kreditni posrednik iz stava 1 ovog člana ne odluči o prigovoru potrošača odmah, a u složenijim slučajevima u roku od osam dana od dana dostavljanja prigovora, ili odbije prigovor, potrošač može da podnese zahtjev za zaštitu prava iz ovog zakona Centralnoj banci radi sprovođenja postupka nadzora kod kreditora i kreditnih posrednika iz člana 63 st. 2 i 3 ovog zakona“.</i>	Primjedba/predlog/sugestija nije prihvaćena. Dato je objašnjenje.
Primjedba /predlog/sugestija br. 57	Član 61, stav 7	Kada će se donijeti podzakonska akta koja će regulisati ovo pitanje? Banke ne mogu početi sa izvještavanjem dok se ne uredi način i rokovi za izvještavanje.	Odgovor se nalazi u članu 75 Nacrta ZPK.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.
Primjedba /predlog/sugestija br. 58	Član 79	Tražimo duži rok za usklađivanje sa novim Zakonom jer je rok za donošenje podzakonskih akata 9 mjeseci a bankama bi ostalo samo 60 odnosno 90 dana za usklađivanja pa molimo da razmotrite ovu mogućnost. Banke suštinski ne mogu da krenu sa usklađivanjem dok se ne donesu podzakonska akta tako da nam ostaje	Kreditori i kreditni posrednici su dužni da usaglase svoje poslovanje u skladu sa odredbama ovog zakona u roku od 90 dana od dana njegovog stupanja na snagu. Kreditne institucije su dužne da usaglase svoje poslovanje u skladu sa podzakonskim aktima donesenim na osnovu čl. 12, 23 i 49 ovog zakona najkasnije u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.	Prihvaćeno.

		jako malo vremena za usklađivanje a treba imati na umu da će usklađivati često značiti i sistemske dorade kod banaka koje mogu potrajati.		
Primjedba /predlog/sugestija br. 59	Član 82, stav 2	Da li stupanjem na snagu novog Zakona o potrošačkim kreditima prestaje da važi cijeli Zakon o zaštiti potrošača - korisnika finansijskih usluga ("Službeni list CG", broj 43/15) ili samo dio ovog Zakona koji se odnosi na potrošačko kreditiranje?	Samo dio koji uređuje potrošačko kreditiranje.	Ne radi se o primjedbi/predlogu/sugestiji, pa je dat odgovor.

Broj: 012-328/21-10544/6
Podgorica, 5. april 2022. godine

Jasna Vujović
generalna direktorica